

Tractatus De// Beneficiis// Amplissimus,// Et Doctissimus

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Nona Pars, De forma in prouisione seruanda, continet quatuor capita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

NONA PARS DE FORMA IN PROVI SIONE SER uanda.

C A P. I.

*De forma in communi, & an ea non seruata, prouiso sit nulla, etiam
in foro conscientie.*

S V M M A R I A.

PORTET in prouisione beneficiorum obseruare formam à iure, statuto, consuetudine vel fundatione præscriptam, alias nulla erit, nam forma non seruata actus corrumpit, nu. 1. Quod procedit etiam in foro conscientie, in qua non poterit acceptari, nec retineri beneficium prouisum, non seruata forma requisita, n. 2. Contra Flamin. Parisium relatum, cuius dicta videntur falsissima, n. tertio.

Licet in illa controuersa questione, an contractus minus solemnus, seu actus nullus de iure positio, sit nullus in foro conscientie, an validus, sine varia Dd. sententia, prima, qua ait esse validum, secunda, qua ait esse nullum, & tertia media: verissima est secunda sententia, & reliqua improbabilis, ut bene ostenditur à numero 4.

Licet olim prima sententia fuerit communis, iam tamen communiter reuocatur, & secunda est magis communiter recepta, præsertim per Iuristas, num. 13. Quibus in hoc de intentione legum, etiam pro foro conscientie magis deferendum est, quam puris Theologis. & c. numero 14.

Quicquid esset de aliis actibus, seu contractibus minus solemnibus, in proposito tamen de electionibus, seu prouisionibus beneficiorum tenenda est dicta secunda sententia, num. 15.

R VRSVS oportet t in collatione, & prouisione beneficiorum obseruare formam à iure, statuto, consuetudine, vel fundatione præscriptam, alias nulla erit. Putius decis. 338. libro primo. & Than. decis. 99. in manuscript. nam forma non seruata actus corrumpit, ut per Felin. in c. cum dilecta de rescriptis, Iaf. & alios in l. cum hi. si prætor. ff. de transact. late Brunus in tract. de forma, Euerard. in loco à defectu forma cum aliis.

2 Quod procedit t etiam in foro conscientie, in quo non poterit acceptari, nec retineri beneficium

prouisum, non seruata forma requisita, Couar. in regul. peccatum. 2. par. §. 3. nu. 9. Molin. de iust. 1. tom. tra. 2. disp. 81. circa si. versic. ad dictum Innocentij.

Quamuis t Flamin. Parisius de confiden. g. 114. & n. 34. dicat, quod forum conscientie ligat, & validat actum, in quo est prætermissa forma tradita, vel non seruata, dummodo dolus non interuenerit, Innoc. in c. quod sicut, de election. & in c. fin. de clerico excomm. Abb. in c. 1. de consuet. ubi Felin. nu. 39. Decius 1. lectura. numero 28. seu 70. & 2. lect. numero 19. seu 32. Iaf. in l. si non sortem in princip. ff. de condit. indebit. num. 4. Gigas de pensio, quest. 34. num. 9. quod nota (inquit) pro eo, qui non publicat resignationem iuxta Gregorianam, non emisit professionem fidei, non fuit approbatus ab examinatorebus synodalibus, habuit beneficium per electionem, non seruata forma tradita à iure, vel per præsentationem patroni elapso tempore, aut per collationem non habentis facultatem, vel habentis, & non valentis conferre propter excommunicationem, suspensionem, aut aliam causam. nam isti omnes videntur tuti in foro conscientie, Abb. in c. 1. de integ. restitut. in fi. Anchar. reg. 1. in c. 9. 7. Tiraquel. de legib. connub. glo. 2. nu. 20. Boer. decis. 1. num. 15. cum aliis relatis per Couarr. in capis. cum esset. numero 5. de testam. & in d. reg. peccatum. §. 3. numero 9. Soto lib. 4. de iustitia & iure. g. 5. art. 3. & plura exempla huius notabilis conclusionis affert Niconitius in c. quoniam contra. parte 1. n. 682. de probationibus. Hæc Flaminus, quæ mihi videntur falsissima.

Nam t licet in illa controuersa questione, an contractus minus solemnus, seu actus nullus de iure positio sit nullus in foro conscientie, an validus, sine varia Dd. sententia, ut per relatos à Cenedo collatione 67. ad decretales, num. 2.

Prima quæ ait t esse validum, quam ultra citatos per Flamin. tenent Butrius, & Abb. in c. quia plerique de immuni. Eccles. idem Abb. in d. c. cum esset. Domi. in cap. 1. in princip. de sponsal. in c. nu. 3. Bar. in tract. Ad-

*noricarum, lib. 1. cap. 3. l. 1. & 2. distinctionis. Iaf. in l. post
diuisionem, numero vndecimo & in l. cum quis, numero
9. Couarr. de iuris & facti ignoran. & in l. 2. a nume-
ro 3. C. de fideicom. & in l. 2. a num. 16. ff. de condi. in-
debiti. & in l. nemo potest. l. lect. a nu. 75. ff. de legat. 1. v-
bi Ripa a num. 96. Alciat. de quinque pedum præscrip-
t. a nu. 34. Corn. conf. 119. & 137. lib. 2. Boer. decis. 240.
sub num. 19. Brun. in tract. de forma. tit. de potentia &
effectu formæ, fol. 57. & 60. Didacus Perez in l. 1. tit. 2.
lib. 5. ordina. verb. Si el testador. Orosc. dicens commu-
nem in l. omnes populi, num. 65. ff. de iustis. & iure, Mē-
chaca de successio. creatione. §. 1. num. 24. & §. 2. nume-
ro nono & 11. Nauarr. in commentario de vsuris, nu-
mer. 88. & D. Anton. 3. part. tit. 10. cap. 3. §. 14. in fin. Syl-
uest. in summ. verb. alienato. §. 13. & verb. hereditas. 3.
§. 7. verb. legatum. 4. §. 10. & verb. testamentum 1.
§. 5. Armi. verb. hereditas, num. 14. Adrian. quodlib. 6.
artic. 1. Ioan. Medina. C. de restitu. quæst. 23. ad finem.
Angles in Floribus Theologic. quæstion. quæst. de do-
minio, artic. vlt. & videtur tenere Costa in cap. si pa-
ter de testa. in 6. verb. in suo testamento, numero decimo.
quarto & 15. & Caldas in leg. si curatorem habens
verb. lesis, num. 71. & dicit communem Soto supra, &
magis communem Couarruias dict. n. 5. & Mantica
qui eam sequitur de coniect. lib. 2. tit. 14. vt etiam
Grassus de success. §. 1. a num. 12. & lib. 2. communium,
cap. 4.*

Secunda, quæ ait t esse nullum, etiam in foro con-
scientiæ, quam tenet Innocen. in d. cap. quia plerique,
Fortu Garcia de ultimo si illas. 15. Couarr. d. cap. cum
esses. a num. 6. & d. §. 3. num. 9. Anton. Gom. in leg. 3.
Tauri, numero 123. Padilla in dict. l. cum quis. C. de iu-
ris & facti ignoran. ex numer. 7. Mexia ad legem frum.
conclus. 6. a numero 75. Matienço in l. 1. tit. 4. libro 5.
Recopilat. gl. 10. a numero sexto, & Azeuedo in l. 2. ti-
tul. 3. numero quadragesimo secundo, eodem lib. Parlad.
differ. 12. §. 1. a n. 2. & 17. Ceruantes in d. l. Tauri. a n.
189. Zuallos quæst. 71. & 137. qui alios referunt, &
Ultramontani relati per Iafon. in prædictis locis, di-
centes relicta in minus solemnî testamento non de-
beri naturaliter: & ex Theologis, Mar. Ledef. 2. 4.
quæst. 18. art. 1. dub. 12. Bart. Medin. l. 2. q. 90. art. 2. post
solutionem 4. & in sum. lib. 1. cap. 14. §. 26. & in lectu.
de censib. Nauarr. de restitu. libr. 3. cap. 2. numero 350. Sa-
lon 2. 2. quæstione quinta de dom. articul. quarto, Gabr.
Vazquez l. 2. tom. 2. disp. 163. Lorca ead. l. 2. disp. 21. de
legibus ad fin. & Mag. Cano. & ait probabiliorem A-
ragon 2. 2. q. 62. d. de p. 160. & Pater Mich. Marcos,
nec displicet Iulio Clar. §. testamentum, quæstione no-
nagesima & sequuntur Molina d. disp. octuagesima pri-
ma, & Lessius de iust. & iur. li. 2. c. 9. dub. 2. Licet quo-
ad vltimas voluntates sint in particulari sententia,
quod non sit legum intentum eas irritare, sed quod
non faciant fidem in iudicio. & sic, quod solemnitas
in testamento non sit de forma substantiali testamē-
ti, sed tantum probatoria, vt contra communem
vult tenere Ripa in dict. leg. nemo potest, a n. 27. &
ibi Crotus.

Tertia sententia t media, quæ ait eatenus esse
nullum, vt bona conscientia possit quis contra eam
agere, & petere declarari nullum, ante sententiam
vero ex æquitate esse validum in conscientia, & ex
eo transferri dominium, licet reuocabile, quam ten-
nent Soto sup. Victoria, & Fr. Ioann. de la Penna.
Beia in respon. casuum conscientia, casu 53. Philiar. de
officio Sacerdotis 2. par. libr. 6. cap. 20. & seg. Fr. Lud.
Lopez. instr. conscientia. l. 1. tom. c. 164. Bannez 2. 2. præ-
amb. ad quæst. 62. 3. disp. Valen. 3. tom. disp. 5. quæst. 6.

pun. 5. Fr. Man. Rodriguez in sum. tom. cap. 132. nume-
ro 5. Vega 2. par. sum. ca. 114. casu secundo & 3. Lud.
Carbo de restitu. q. 45. & in 2. & 3. conclus. Bernar.
in sum. cap. 18. num. 111. & 112. & nouissime Pet. Ledef.
2. par. sum. tract. 8. cap. 3. a pag. 494. & alij Theologi,
& ex Iuristis, Iaf. in l. si post diuisionem, numer. 13. vlt.
posset in prædictis, & in dict. l. nemo potest. 2. lect. a nu.
96. cum Alex. ibi, idem Iaf. conf. 67. lib. 3. Tiraquel. de
leg. connubialibus. gl. 2. seu 4. a num. 20. Burgoz de
Paz in l. Tauri. a numero 1406. & particulariter 1460.
& 1482. & Ioan. Gutier. in d. l. nemo potest, ex numero
456. & can. quæst. li. 2. cap. 25. numero decimo & vnde-
cimo. & hanc tenet Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 80.
licet cum pro secunda sententia citet Ioa. Gutierrez
d. num. 11.

Mihi est t verissima secunda sententia, & reliquæ 8
improbabiles cum Salon supra, nam omnis lex iusta
non fundata in falsa præsumptione est seruanda in
foro conscientia, sed istæ leges sunt iustæ, vt suppo-
nimus, & non fundatæ in falsa præsumptione, ergo
sunt seruandæ in foro conscientia. Consequentia
est eu. dens, & maior certa: minor autem, quod non
sint fundatæ in falsa præsumptione, probatur clare,
nam lex irritans testamentum, seu alium actum,
in quo non est seruata forma, & solemnitas requi-
sitæ, non fundatur in præsumptione falsitatis, & frau-
dis hic & nunc, & in quolibet, sed in vniuersum il-
lum irritat ex defectu solemnitatis, & forma, quan-
tumcunque fraus absit, ad vitandas fraudes, quæ alias
posset aliquando committi. Quod t etiam patet, 9
nam quamvis certo constet de veritate, & volun-
tate testantis, ex confessione partium, non va-
let testamentum minus solemnne, sed adhuc per
iudicem est irritum declarandum, glossa, & Doct.
communiter in l. 2. C. de bonor. possess. secundum tabul.
Couarr. d. ca. cum esses, numero 7. Burgoz de Paz plu-
res referens supra numero 1394. & seg. & numero
1456. Matien. numero 16. 18. 25. & 34. & alij supra cita-
ti, quod secus esset si fundaretur in præsumptione
fraudis iuxta notata in cap. is qui idem de spons. Præ-
terea forum t interius, & exterius non sunt diuersa, 10
absque vlla exceptione, quoties forum exterius
præsumptione non fundatur, nam cognita veri-
tate in idem omnino vtrumque forum semper
consentit, Gabr. Vazquez l. 2. disp. 66. num. 3. & Sua-
rez 5. tom. disp. 40. sect. 5. num. 16. & sect. 6. num. 1. quod
forum internum non discrepat ab externo, nisi vbi
ex præsumptione sola procedit præter reueritatem
secreto cognitam.

Quod si dicas t cum tertia sententia huiusmodi
leges nolle irritare actum in foro conscientia ante
sententiam: probatur id esse gratis dictum, & sine
fundamento, cum lex absolute loquatur, nec ista æ-
quitas est contra ius scriptum attendenda, cum non
sit in iure scripta, cap. fin. de transact. & leg. pla-
cuit. Cod. de iudiciis, & ibi Doctores. Et t vt in-
quit Fortu. supra numero 236. relatus per Burgoz
de Paz supra numero 1460. Hoc in negotio po-
tius legum authoritati standum est, quam interpre-
tum assertioibus eas interiori foro non ligare ex-
plicantibus.

Et licet olim t prima sententia fuerit commu-
nis, iam tamen communiter reicitur, & secunda est
magis communiter recepta, præsertim per Iuristas,
quibus t in hoc de intentione legum, etiam pro fo-
ro conscientia magis deferendum esse existimo, quic-
quid Soto supra velit, maxime aliquam Theologia
peri-

peritiam habentibus, quam puris Theologis, qui suo modo, & ex proprio capite leges interpretari solent, eas etiam canonicas potius suo iudicio metientes, & regulantes, quam cum legibus, ut par erat, contra quos Cano. de locis, lib. 3. c. 6. & 7.

15 Præterea quicquid esset de aliis actibus, seu contractibus minus solemnibus, in proposito tamen de electionibus, seu provisionibus beneficiorum tenenda omnino est prædicta secunda sententia, ut per Salomon supra versic. excipitur 3. Bannez 4. conclus. & Pet. Ledesma pag. 497. quicquid est contra teneat Parlad. d. differ. 12. §. 2. num. 24.

CAP. II.

De forma servanda in provisione parochialium.

SUMMARI.

In provisione parochialium servanda est forma præscripta à Concilio Trid. de examine per concursum, n. 1. Et Pius V. in sua constitutione super collatione parochialium statuit omnes provisiones propter, & contra dictam formam factas, nullas esse, & c. n. 2. & ponitur d. constit. n. 3.

Ista constitutio non habet locum, nisi in his diocesis, in quibus fuit coacta synodus, & in eis iuxta formam Concilii deputati examinatores, ex declaratione Gregor. XIII. & S. Congregationis, n. 4.

Circa decretum Concilii & constitutionem Pij V. aliqua dubia sunt explicanda.

An sede Episcopali vacante capitulum, seu eius vicarius possit facere concursum ad parochiales vacantes, & ad ipsum spectet obire illa munia, quæ Concilium statuit obeunda ab Episcopo, seu eius vicario cū parochialis Ecclesia vacatio contingerit, n. 6. resolvitur affirmativè, & ponitur declaratio S. Congreg. Toletana, n. 7. & 8.

Ista declaratio, licet loquitur de examinibus, & concursu faciendis pro collatione parochialium, sede cathedrali vacante, procedit etiam in examinibus, & concursu faciendis per Episcopum, seu eius vicarium sede plena, n. 9.

Ex ista declaratione apparet primo, statim habita notitia vacationis parochialis constituendum esse in ea idoneum vicarium per Episcopum, seu vicarium sede vacante, quod procedit etiam in parochialibus specialibus ad collationem aliorum, n. 10. & n. 11. ponitur quædam declaratio S. Congregat. quæ declaratur, n. 12.

Quorsum tendant illa verba Concilii, si opus fuerit, cum semper videatur esse opus vicario, numero 13. ubi respondetur cum declaratione S. Congregationis posita.

Secundo apparet vicarium esse constituendum, cum congrua fructuum portio assignatione, num. 14. circa quod ponuntur declarationes S. Congregationis, numero 15.

Vicario parochiali vacante simpliciter dato, non omnes fructus, sed congrua portio arbitrio ordinarij iuste determinanda debetur, nec Episcopus à principio posset omnes assignare, nisi omnes essent necessarij congruam portionem, n. 16.

Non tollit declaratio S. Congregationis, quin si pro loco, & tempore videatur plus necessarium ad congruam portionem, quam duorum aureorum pro singulis mensibus assignari possit, n. 17.

2. Tom.

Tertio apparet, quod vicarius sic positus parochialis onera sustineat, donec de rectore provideatur, qui etiam debet habere custodiam omnium bonorum parochialis, num. 18. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

Deputatio vicarij, seu æconomi cū congrua, donec de rectore provideatur per eum ad quem spectat, non est de forma concursus, & provisionis, ita ut alias non valeat quicquid alias vellet Rota, quæ tamen postea hoc admittit, & c. n. 19. & 20.

Quarto apparet parochialem vacantem non posse conferri in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit indicatus, & electus, dum offert bullas Papæ, nec posse interim constitui vicarium in ea, aut ei quoquo modo præfici, nu. 21. & 22. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, quamvis contrarium servetur, n. 23.

Idem videtur iuri conforme ex cavaritæ de electione in 6. quod procedit in quibuslibet beneficiis, nu. 24. Ex quo etiam non potest dignior electus ante collationem fructus percipere, etiam ubi administrator, etiam si antea esset constitutus administrator, & c. n. 25. Nec videtur valere consuetudo contraria, n. 26. Quamvis videatur excusare à pœna privationis beneficij, seu iuris, de qua ibi, num. 27. Nam consuetudo etiam mala, nō tamen evidenter, tribuit iustam causam ignorantia, & qui facit quod alij faciunt, excusatur, & c. numer. 28. Et qui haberet in eo malam fidem, & conscientiam lesam, non excusaretur à dicta pœna privationis, numer. 29.

Dato, quod magis idoneus indicatus, & electus ad parochialem, ex eo quod in ea administravit ut vicarius, amitteret ius sibi competens, an gratia, & provisio de illa à Papa ei facta sit valida, non facta mentione de dicta intrusione, seu administratione, à n. 30. resolvitur esse invalidam.

Quinto apparet, per edictum publicum vocandos esse, qui voluerint examinari pro obtinenda parochiali vacante, n. 35. Quod accipiendum est ubi Concilium provinciale id statuerit, ut Toletanum, & Compostellanum, nu. 36 & seq. Vbi ponitur declaratio S. Congregationis, quamvis aliqui absolute dicant esse necessarium, n. 38.

Edictum apponendum erit ad summum cum termino 20. dierum, cum succedat loco nominationis ab Episcopo faciendæ, ad quam ex Concilio præfixum est tempus decem dierum, nec ultra alios decem prorogari potest, ex constitutione Pij V. numer. 39. & sic erit accipiendum decretum Concilii Compostellani, numero 40.

Terminus edicti curret, ex quo tam in valvis Ecclesiæ cathedralis, quam Ecclesiæ beneficij præfixum est, iuxta dict. decretum Concilii Compostellani, numer. 41. Nec est necessarium, quod sit affixum per illud tempus, sed est arbitrarium, quanto tempore debeas manere affixum, numero 42. Et sufficit quod nuntius, vel notarius referat, quod edictum fuit affixum in loco, licet non dicat quanto tempore stetit, n. 43. Debet etiam apponi dies affixionis, & propositi edicti, ut sciatur an intra terminum, vel post sit factum examē, n. 44. & sufficit, quod affigatur, nec est necesse, quod prius legatur, n. 45.

Si edictum cum maiori termino 20. dierum ponatur, an ideo vitietur provisio parochialis, à numero 46. resolvitur ex æquitate, & mente Papæ edictum positum cum maiori termino 20. dierum, etiam à principio, non esse nullum in totum, sed quoad excessum, & sic qui se opposuerint infra 20. dies, legitimos esse oppositores,

non vero qui postea, nisi quando infra 20. dies nullus se opposuit, &c.

Cum quo termino debeat poni edictum, ubi Concilium provinciale illud requirens non designat, à n. 50. resoluitur esse arbitrium, modo non excedat 20. dies. num. 51.

Sexto apparet examen ad parochiales debere fieri cum examinadoribus saltem tribus, n. 52. circa quod ponitur declaratio S. Congregationis, n. 53.

Septimo apparet, quod si vota examinadorum paria, aut singularia fuerint, accedere potest Episcopus, seu vicarius, quibus magis videbitur, num. 54. Nam Episcopus tantum, vel vicarius habet votum decisivum in hoc casu, ex S. Congregatione, numero 55. 56. & 57.

Ista accessio Episcopi, seu vicarii, videtur debere fieri in ipso examine, seu coram ipsis examinadoribus simul congregatis, & non separatim, nu. 58. Quamvis electio ex approbatis faciendā ab Episcopo posita ab eo fieri, ex post facto, & separatim, n. 59.

Quod dicitur de votis singularibus, quod Episcopus possit accedere, quibus videbitur, non procedit quando singuli examinadores approbant unum, quem alii reprobant, n. 60. ubi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Quando dicantur vota singularia, ut Episcopus possit accedere, quibus videbitur, supposito quod examinadores debent esse tres ad minus, n. 61. Resoluitur, quod cum ex tribus unus approbat unum, quem aliter reprobat, & aliter nec approbat, nec reprobat, n. 62.

Reprobat, quod ait Ledesma, quod si tres examinadores fuerint divisi in suis votis, potest Episcopus accedere cui voluerit, & si duo fuerint pro una parte, & alius pro alia, potest etiam accedere parti cui voluerit, num. 63.

Octavo apparet debere singulis annis in dioecesana synodo, quam etiam Capitulum, seu vicarius sede vacante facere potest, deputari examinadores saltem sex, qui debent proponi ab Episcopo, & à synodo approbari, &c. n. 64. Ex quibus Episcopus, vel vicarius debeat saltem tres eligere, ut secum examen perficiant, &c. n. 65.

Si pauciores quam sex examinadores in synodo deputantur, non erit legitima deputatio, & examen, & concursus, cum illis factum erit nullum, n. 66.

Debent deputari in synodo vera, & formali, quae est Congregatio legitima, quam facit Episcopus cum clericis sibi subditis, ad tractandum de his, quae cura pastorali incumbunt, &c. n. 67. & non sufficeret congregari clericum ad effectum solum nominandi examinadores, & iudices synodales, &c. n. 68.

Nono apparet, quod si ex sex examinadoribus aliqui intra annum mortui fuerint, aut alias abfuerint, tota facultas examinandi ad superstites spectabit eo anno durare, etiam si unus tantum superesset, numero 69.

Quid si intra annum omnes mortui sint, vel abfuerint, & videbatur Episcopum eo casu posse per se ipsum examinadores deputare, nam ubi forma praecise servari non potest, sufficit actum facere eo modo, quo fieri potest, n. 70. & 71. sed Clemens VIII. fecit decretum super hoc, ut in declaratione S. Congregationis posita, numero 72.

Decimo apparet examinadores semel deputatos, quorum officium non expirat cum morte Episcopi, durare etiam post annum, donec alii fuerint electi, dummodo sex super sint: at si pauciores superessent lapso anno, alios loco mortuorum esse eligendos in synodo, alias qui su-

pererunt, pro legitimis non esse habendos, n. 73. & non solum alio loco mortuorum sunt tunc eligendi, sed etiam qui sepererant, sunt de novo eligendi, vel relinquendi pro examinadoribus, vel alio loco eorum, &c. n. 74.

Non requiritur pro forma, quod examinadores singulis annis deputentur in synodo, dummodo post annum, saltem sex remaneant contra Rotam, n. 75.

An idem sit in iudiciis synodalibus in terminis Concilii, c. 10. sessione 25. de reform. an si quatuor saltem non adessent, alii essent legitimi iudices, n. 76. Resoluitur tunc recte posse à Nuntio, vel Legato causas alius committi, quamvis si committantur iudiciis synodalibus, recte etiam possit rescriptum illis presentari, numero 77.

Episcopus, seu Capitulum sede vacante in locum examinadorum defunctorum, vel absentium alios deputare non potest, nec intra annum, nisi omnes deficiant, nec post annum, etiam si omnes deficiant, n. 78. Quamvis in iudiciis synodalibus detur facultas ordinario ad substituentum, &c. n. 79. Quae facultas substituendi videtur intelligenda, quando nondum advenit tempus faciendae synodi, & transibit in Capitulum sede vacante, nu. 80. Et ponuntur declarationes S. Congregationis, à num. 81. Quamvis Rota tennuerit deficientibus examinadoribus synodalibus posse episcopum deputare examinadores absque celebratione synodi, ut indecisionibus positus, à n. 86.

Magis conformis Concilio videtur sententia S. Congregationis, nam lapso anno defectus examinadorum contingit culpa ipsius Episcopi non facientis synodum, & sic non excusat eum ab observatione formae, & cessat ratio Rota, n. 92. Quod procedit etiam si Episcopus de novo veniat ad Episcopatum, &c. n. 93.

Sententia Rota posset procedere in terminis decisionum Literarum, nempe in beneficiis iurisdictionis laicorum, à quibus presentati, si non sunt examinadores synodales, poterunt examinari coram aliis ab ordinario deputatis, à n. 94. & ponitur resolutio Rota, numero 95.

In lucris resignationum parochialium in forma dignum dicitur, quod examen fiat adhibitis examinadoribus synodalibus, si illic sint, ut esse debent, alioquin ab ipso ordinario nominandis, n. 96.

Isto casu est difficultas, an si illic sint examinadores, qui habentur pro synodalibus, tamen non sunt legitimi, & coram illis tanquam synodalibus, fiat examen in forma dignum, sit validum, à n. 97. resoluitur negative, numero 98.

Vndecimo apparet examen, & approbationem in concursu requiri semper pro forma ad singulas parochiales, n. 99. & seq. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, & reprobat quaedam sententia Cerola, numero 101.

Ista forma omitti non potest, etiam si Episcopus velit parochialem conferre personae, quantumcunque, & notorie doctae, idoneae, n. 102. & etiam vicario, vel doctiori, siue licentiatum in Theologia, seu iure canonico, &c. ex S. Congregatione, n. 103.

Duodecimo apparet requiri pro forma, quod examinadores renuntient, quoque idonei reperti fuerint, numero 104.

Debent facere relationem, & approbationem de omnibus non solum quoad literaturam, sed etiam clericatum, & rationem, legitimitatem, mores, &c. n. 105. alias videntur peccare mortaliter examinadores, n. 106.

Circa modum dandi vota ponitur quaedam declaratio S. Congregationis, n. 107.

Decimo-

Decimotertio apparet, quod ex app. o. 1. per examinatores solus Episcopus, vel vicarius, & non ipsi examinatores, debet eligere magis idoneum, n. 108.

Ex approbato Episcopo suo iudicio, & non ex votorum calculo, numero, & collectione potest eligere, & debet eum, qui sibi magis idoneus videatur, n. 109. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

Poterunt examinatores priuatim, praesertim Episcopo petente renuntiare, quis sit magis idoneus, & nisi Episcopo id alias constet, poterit, & debet priuatim se informare de hoc ab ipsis examinatribus, &c. n. 110. & sic procedit quaedam declaratio S. Congregationis posita, n. 111.

Quamuis aliqui teneant ad examinatores spectare renuntiare, quis sit magis idoneus, n. 112. & respondetur constit. Pij V. n. 113. nec contrarium tenet Cechus relatus, n. 114.

Decimoquarto apparet S. Congregationem sentire, quod capitulum sede vacante, etiam stante Concilio, non possit facere collationem parochialium, in quocunque mense vacarent, etiam seclusa reservatione beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, qua tempore facta d. declarationis Toletane non stabat, &c. n. 115. ad quod facit alia declaratio adducta, numero 116.

Vnde in prouisione parochialium obseruanda est forma praescripta a S. Concilio Tridentino, sess. 24. de reformatione, c. 18. ubi S. Synodus statuit, ut occurrente vacatione parochialis Ecclesiae, etiam generaliter, vel specialiter referuata, seu affecta, debeat Episcopus statim habita notitia vacationis, si opus fuerit, idoneum in ea vicariū, cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiae sustineat, donec ei de rectore provideatur, & deinde praedio concursu, & examine coram examinatribus, saltem tribus iuxta formam eiusdem Concilij in Synodo deputatis, ex approbato Episcopo eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illi, & non alteri collatio Ecclesiae ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre, &c. alias prouisiones omnes praeter dictam formam factae surreptitiae censentur, &c. Et Pius V. in sua constitutione 32. super collatione parochialium Ecclesiarum statuit omnes prouisiones parochialium praeter & contra formam ab eodem Concilio Tridentino praesertim in examine per concursum faciendo praescriptam factas, & faciendas nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti esse, nullumque prouisus ius, aut titulum etiam coloratum possidendi praebere, & parochiales Ecclesias huiusmodi, & prius ante collationes huiusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostrae, & Sedis Apostolicae, seu eorum, quibus ius conferendi eas, praeterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiusdem Concilij habere debent, competere, dispositione reservamus. Insuper ne parochiales Ecclesiae dictae in suspensio maneat, in maximum animarum periculum quauicunque parochialium Ecclesiarum, quarum, dum pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, & quosvis alios ordinarios collatores in mensibus ordinariis collatoribus, etiam per nostras regulas assignatis prouisio, & collatio spectat, & pertinet, de quibus usdem Episcopi, & Ordinarii praedicti intra sex mensium spatium a die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini praefati non prouiderint, ac illarum etiam, quarum collationes nobis, & dictae Sedis generaliter, vel specialiter, & ex quavis causa reservatae, seu affectae existunt, aut aliis ex indulto Sedis Apostolicae competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Episcopi, & Archiepiscopi praefati personas per examen concursu mutuo habito, iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, ut electas nobis, vel successoribus nostris, aut iis, ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium a die illius vacationis non si-

**PIVS Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.**

In conferendis & beneficiis Ecclesiasticis, & praesertim parochialibus Ecclesiis personis dignis, & habilibus, quae in loco residere, & per seipsum curam exercere valeant, quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateranensi, & Gregorius X. in Lugdunensi generalibus Conciliis, ac Innocentius similiter Tertio, & aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum edite constitutiones testantur: quod ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, ut occurrente vacatione parochialis Ecclesiae, etiam generaliter,

vel specialiter, etiam vigore indulti in fauorem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aut alias quomodolibet reservatae, vel affectae, debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiae, si opus fuerit, idoneum in ea vicariū cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiae sustineat, donec ei de rectore provideatur. Et deinde Episcopus, & qui ius patronatus habet intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo praescribendum aliquos clericos ad regendū Ecclesiam idoneos examinatribus, iuxta formam eiusdem Synodi deputatis, nominet, & non nisi ab eisdem examinatribus per concursum aliorum examinatorum, etiam tanquam magis idoneo ab Episcopo iudicato, & electo de Ecclesia provideatur, alias prouisiones, seu institutiones omnes praeter formam praedictam factae, surreptitiae censeantur. Sed quoniam res humana semper in deterius prolabantur, nisi sit, qui eas retineat, ac debita executioni demandet, & verendum sit, ne propter constitutionum huiusmodi transgressionem maximi abusus oriantur. Nos ad quorum notitiam non sine graui nostra molestia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis occurrente vacatione parochialium Ecclesiarum eas nullo, aut minus rite seruato examine, praesertim illo, quod per concursum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine rite seruato personis minus dignis, carnalitatis, aut alium humane passionis affectum, non rationis iudicium sequentes contulisse, & de eis prouidisse, volentes, quantum cum Deo possumus, huiusmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem praedecessorum nostrorum constitutiones praefatas etiam innouando, auctoritate Apostolica tenore praesentium omnes & singulas collationes, prouisiones, institutiones, & quasvis dispositiones parochialium Ecclesiarum ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusvis aliis collatoribus, tam ordinariis, quam delegatis, etiam S. R. E. Cardin. ac Sedis Apostolicae Legatis, vel Nuntiis, praeter & contra formam ab eodem Concilio Tridentino, praesertim in examine per concursum faciendo praescriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse, nullumque prouisus ius, aut titulum etiam coloratum possidendi praebere, & parochiales Ecclesias huiusmodi, & prius ante collationes huiusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostrae, & Sedis Apostolicae, seu eorum, quibus ius conferendi eas, praeterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiusdem Concilij habere debent, competere, dispositione reservamus. Insuper ne parochiales Ecclesiae dictae in suspensio maneat, in maximum animarum periculum quauicunque parochialium Ecclesiarum, quarum, dum pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, & quosvis alios ordinarios collatores in mensibus ordinariis collatoribus, etiam per nostras regulas assignatis prouisio, & collatio spectat, & pertinet, de quibus usdem Episcopi, & Ordinarii praedicti intra sex mensium spatium a die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini praefati non prouiderint, ac illarum etiam, quarum collationes nobis, & dictae Sedis generaliter, vel specialiter, & ex quavis causa reservatae, seu affectae existunt, aut aliis ex indulto Sedis Apostolicae competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Episcopi, & Archiepiscopi praefati personas per examen concursu mutuo habito, iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, ut electas nobis, vel successoribus nostris, aut iis, ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium a die illius vacationis non si-

gnificauerint, necnon parochialium Ecclesiarum simi-
 lium, quæ iurisdictionis Ecclesiastici, vel aliorum,
 seu clericorum, & laicorum simul fuerint, si presen-
 tatus intra tempus eisdem patronis à iure præfixum
 præiudice examine iuxta formam dicti Concilii approbatus
 petatur institui, institutioque ipsa per duos menses à
 die presentationis dilata fuerit, collationem, prouiso-
 nem, institutionem, ac omnimodam dispositionem nobis,
 & ipsi Sedi, ac personis indulta huiusmodi conferendi,
 prouidendi seu instituendi obtinentibus respectiue reser-
 uamus, data tamen in parochialibus iurisdictionibus o-
 ptione ipsi patronis, ut si institutio ad ordinarios spe-
 ctabit, ipsis ordinariis illam facere negligentibus, & ul-
 tra dictos duos menses differantibus, possint pro huius-
 modi institutione obtinenda habere recursum ad Me-
 tropolitani, vel viciniorum ordinariis, aut ad Sedem
 Apostolicam. Prohibentes etiam eisdem ordinariis,
 ne tempus decem dierum eisdem ordinariis, & patronis
 ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos
 clericos coram deputatis examinadoribus præfixum ul-
 tra alios decem dies prorogare audeant, vel presumant.
 Districte inhiibentes, ne quis præter Romanum Ponti-
 ficem, aut alios indulta huiusmodi obtinentes, ut præ-
 ferretur, quacunque sit super hoc auctoritate munitus, de
 huiusmodi beneficiis se reservatis (ut præfertur) dispo-
 nere, vel circa etiam per viam permutationis, vel al-
 ias innovare quocunque modo presumat. Et autem non
 solum dignis, sed magis idoneis repertis iuxta eisdem
 Concilii decretum parochiales Ecclesie conferantur, vo-
 lumus, & eadem auctoritate decernimus, quod si Epi-
 scopus minus habilem posthabitis magis idoneis elegerit,
 possint ipsi, qui reiecti fuerint, à mala electione huiusmodi
 ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus,
 aut exemptus fuerit, ad viciniorum ordinariis, uti no-
 strum, & Sedi huiusmodi delegatum, aut alias ad ipsam
 Sedem Apostolicam appellare, ac præelectum ad novum
 examen coram ipso appellationis iudice, & eius exami-
 nadoribus pronotare, & constito de prioris eligentis irra-
 tionabili iudicio, eoque reuocato, parochialis magis ido-
 neo per eandem iudicem appellationis auctoritate no-
 stra (quatenus collatio ad Episcopum, à quo appellatum
 fuit spectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per
 iudicem appellationis approbato conferenda remitta-
 tur ad eum, ad quem collatio, prouiso, vel institutio spe-
 ctabit. Hæc tamen appellatio interposita interim non
 impediat, aut suspendat, quominus electio per ordina-
 rium, primo loco facta interim demandetur executioni,
 & prouisus ab eadē Ecclesia causa appellationis huius-
 modi pendente non amoveatur. Et si quis à sententia
 per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is
 tunc ad Sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si secus
 in præmissis omnibus & singulis actum, aut attentatum
 fuerit, irritum decernimus, & inane. Volumus autem
 quod præsentium præsumptis manus alicuius notarii pu-
 blici subscriptis, & sigillo alicuius persone in dignitate
 Ecclesiastica constituta munitis eadem prorsus fides in
 iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhibe-
 retur, si forent exhibita, vel ostensa, quodque literæ ipsæ
 Cameræ & Cancellariæ Apostolicarum, & audientie cau-
 sarum Palatii Apostolici valuis, & in acie Campi Floræ
 dimissis inibi copiis publicatis, & affixæ omnes, ita affi-
 ciant, & arctent, ac si illis personaliter intimata fuissent.
 Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, no-
 stre declarationis, statuti, decreti, reservationis, prohi-
 bitionis, inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu
 temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præ-
 sumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum
 Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarna-
 tionis Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sex-
 to. Quintodecimo Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri
 anno secundo.

Quam constitutionem Pij V. sanctissimus D.N. 4
 Gregorius XIII. audita & relatione Congregationis
 respondit, non habere locum, nisi in his diocesisbus,
 in quibus fuit coacta synodus diocesana, & in eis,
 iuxta formam cap. decimo octavo, sessione 24. fuerunt
 deputati examinadores, & ita Anal. Gernio. de indul-
 tis Carnalium, §. quibusvis, numero 8. ait Cardinalem
 Carraffam 9. Mar. 1589. respondisse Episcopo Vola-
 terrano.

Circa quod decretum & Concilii, & constitutione 5
 Pij V. oportet aliqua dubia scitu digna, & in praxi
 occurrentia breuiter explicare.

Et in primis & dubitatur, an sede Episcopali va- 6
 cante capitulum, seu eius vicarius possit facere con-
 cursum ad parochiales vacantes, & ad ipsum spectet
 obire illa munia, quæ Concilium ubi supra statuit
 obeunda ab Episcopo, seu eius vicario, cum parochia-
 lis Ecclesie vacatio contingerit.

In quo probatur & affirmatiue ex regula tradita 7
 supra 5. par. cap. 7. quod capitulum sede vacante fun-
 gitur vice Episcopi, & succedit in his, quæ sunt iur-
 isdictionis ordinariæ, exceptis casibus in iure expres-
 sis, & iurisdicção data à Concilio Episcopis circa cõ-
 cursum parochialium est ordinaria ad tradita per
 gloss. verb. specialiter, in l. 1. C. ne liceat potentiorib. &
 Doctores in l. morte, ff. de iurisdicção, omnium iudicum,
 & in cap. licet de officio ordin. & Couarru. libro 3. va-
 riar. capite 20. numero 1. versiculo, & id deducitur, & ita
 post hæc resoluit Molina de iust. tr. act. 5. disp. 11. nu-
 mero 11.

Et ita in terminis & censuit S. Congregatio Conci- 8
 lii, per quandam declarationem factam ad instantiam
 Capituli Toletani, anno 1577. sede Archiepiscopali
 vacante, quæ sic se habet: Obseruanda in examini-
 bus faciendis per collatione parochialium sede cathedrali
 vacante, in primis capitulum nullam sibi hisce examini-
 bus auctoritatem vindicauit, sed constituit officialem,
 & vicarium infra octo dies post mortem Episcopi, prout
 mandat Concil. Trident. sessione 24. cap. 16. Secundo
 is vicarius sic constitutus obire illa omnia munia, quæ
 Concilium sessione 24. cap. 18. statuit obeunda ab Epi-
 scopo, seu eius vicario, cum parochialis Ecclesie vacatio
 contingerit. Tertio, & in specie statim habita notitia
 vacationis Ecclesie, & ante quam ullum fiat examen,
 constituit idoneum in ea vicarium cum congrua fru-
 ctuum portionis assignatione referuatis reliquis fructibus,
 iis, quibus vere debentur, hic autem vicarius sic posi-
 tus eiusdem parochialis onera sustinebit, donec de recto-
 re provideatur. Quarto postea per edictum publicum
 vocabit eos omnes, qui voluerint examinari pro obtinen-
 da ea parochiali vacante. Quinto, deinde examinabit eos,
 qui concurrerint adhibitis etiam aliis examinadoribus,
 saltem tribus, quorum vota si paria, aut singularia fue-
 rint, accedere possit ipse vicarius quibus magis ei vide-
 bitur. Sexto, curabit idem vicarius, ut singulis annis in
 diocesana synodo probentur examinadores saltem sex, ex
 quibus tres ipse eliget, eosque congregabit, qui secum exa-
 men perficiat ad singulas vacantes parochiales, & si duo
 vel unus tantum ex dictis examinadoribus, etiam cum
 vicario, vel omnes tres, atque etiam sex absque vicario
 seipso congregauerint, ac examen perfecerint, nullam e-
 rit. Et si ex dictis sex examinadoribus, aliqui intra an-
 num sue electionis mortui fuerint, tota facultas exa-
 minandi una cum vicario ad superstitēs, etiam v-
 nus

ius tantum superesse, expectabit eo anno durante. Septimo, si contingat sequentibus annis nullus examinatores eligi in synodo dioecetana, illi sex, qui semel precedente anno ex decreto Concilii fuerint electi, pro legitimis habeantur, etiam post lapsum suae electionis, & sic in officio suo perseverare possint, donec alij servata forma Concilii fuerint electi, & si ex dictis sex examinadoribus aliqui mortui fuerint, curabit vicarius, ut lapsu anno alij in locum mortuorum sufficiantur, seu eligantur in synodo dioecetana, alioquin qui supererint, pro legitimis non habeantur. Octavo, examen, & approbatio pro legitimis non habeantur, ad parochiales vacantes, si antea ad alias parochiales, quae prius vacaverint, fuerit facta, ita ut non sufficiat, quem iudicatum fuisse idoneum praeteritis mensibus, aut annis ad aliquas parochiales, sed semper opus sit novo examine, & nova approbatione ad ipsam parochialem, de cuius collatione singulis vicibus agitur. Nono, examinatores ex pluribus examinatis, non unum solum, sed plures, quos iudicaverint idoneos, significabunt vicario, & istis pluribus per examinatores iudicatis, non ipsi examinatores, sed solus vicarius eligit, quem ceteris magis idoneum iudicaverit; haec enim facultas nullo modo examinadoribus competit, cum soli Episcopo à Concilio sit attributa, cuius loco erit vicarius sede vacante. Decimo, ipse etiam vicarius solus, absque examinadoribus scribet literas ad S. dominum nostrum, ad quem collatio parochialis spectabit, quibus praecipue testatur vacasse parochialem, propositum fuisse edictum, & ex examinatis fuisse tot idoneos à tribus saltem examinadoribus indicatos, se vero ex istis idoneis talem ceteris magis idoneum iudicasse, & elegisse. Undecimo Capitulum, aut decanus cathedralis Ecclesiae, nullum ius sibi vendicet proponendi edictum, aut deputandi, seu eligendi, vel convocandi coram se examinadores, nec iubendi, aut citandi, ut coram se, aut examinadoribus deputatis ab eo examen fiat, minus eligendi magis idoneum, aut literas testimoniales de eo scribendi, sed haec omnia, ut supra dictum est, exequetur partim synodus dioecetana, partim vicarius sede vacante constitutus, quem capitulum omnino, ut supra quoque in principio iniunctum est, constituere debet, ex d. cap. 19. Duodecimo, Multo magis idem capitulum absteineat à conferendo parochialem vacantem in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit iudicatus, maximeque etiam caueat, ne concedat omnes fructus ipsius parochialis eidem dicta commendam durante, quoniam Concilium haec omnia prohibuit, dum statuit debere Episcopum, statim habita notitia vacationis parochialis idoneum in ea vicarium, cum congrua fructuum portione constituere, quod munus, ut supra quoque dictum est, obicit praesens vicarius sede vacante deputatus, & auebique etiam ipse à dicta commendam, & concessione omnium fructuum, & illud quoque interdixit scilicet, ne cum quem magis idoneum ipse iudicaverit, constituat vicarium in parochiali, aut ei quoquo modo praeficiat, donec collatio fiat, sed debet omnino à principio vacationis, & ante quam ullum examen fiat, constituere in ea alium vicarium, qui curam animarum interea gerat, donec nec parochialis fuerit à sede Apostolica collata magis idoneo.

9 Quae declaratio est summe notanda, & licet loquitur de examinibus, & concursu faciendis pro collatione parochialium sede cathedrali vacante, procedit etiam in examinibus, & concursu faciendis per Episcopum, seu eius vicarium sede plena, nam quoad formam examinis & concursus, non est aliquid speciale in capitulo, seu eius vicario sede vacante.

2. Tom.

Ex qua declaratione §. 3. apparet primo statim habita notitia vacationis parochialis constituendum esse in ea idoneum vicarium per Episcopum, seu vicarium sede vacante, quod procedit etiam in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum, ut infra dicemus, §. 3. dubio, n. 127.

Circa quod aduertenda est quaedam declaratio S. Congregatio super d. c. 18. quae sic ait: *Licet constituere Vicarium tempore vacationis ad custodiam Ecclesiae vacantis, spectet ad Episcopum, tamen in casibus repentinis, si vicaria est ad praesentationem alicuius Collegij, illum potest constituere quam primum, donec Episcopus certior sit factus, & prouiderit. Non tamen intelligas, quod collegium isto casu possit dare iurisdictionem alias non habenti, & approbationem ad Sacramentum Poenitentiae administrandum, &c. sed solum potest illum ponere ad custodiam, &c.*

Sed statim offert se difficultas quorundam tendant illa verba Concilij, d. cap. 18. ibi: *Si opus fuerit, nam semper videtur esse opus vicario, ad quod responderetur cum declaratione S. Congregationis super d. c. 18. quae sic ait: Quo pacto succurrendum erit parochialis curae, quando omnis nemo subire duxerit. Postremo querendum erit, quorsum huiusmodi verborum, si opus fuerit, tendit intellectus, cum continuo locus, ubi animarum cura imminet, sacerdote, sacrorumque administratione indigeat, donec loco praefuncti alius instituitur. Congregatio respondit, ordinarium omni diligentia uti debere, ut aliquem inueniat, qui velit, & possit hoc munus obire, qui si reperiri nequiverit, saltem illud curare, ut aliqui mercenarii diurni, vel hebdomadarij, aut vicini parochi curam animarum interea exerceant. Ad secundum, eo nempe, quia in eadem Ecclesia possent adesse ministri sacramentorum, qui interea curam quoque illam, quae ad defunctum spectabat, exercerent, vel aliqui vicini parochi libenter idem praestarent, aut alij similes casus evenirent, quibus appareret, non opus esse constituere alium vicarium.*

Secundo t apparet ex d. §. 3. vicarium esse constituendum cum congrua fructuum portione assignatione, ut inquit S. concilium d. c. 18. ibi, *Cum congrua eius arbitrio fructuum portio assignatione, circa quae verba, alias S. Congregatio sic censuit: duorum aureorum pro singulis mensibus visa fuit congrua portio. Secunda, hoc ipsum potest sede vacante capitulum, quod si in portione assignatione gravamen intulerit, poterit notius Episcopus corrigere. Tertia, fructuum portio constituenda parochiarum Ecclesiarum vacantium vicario curam exercenti quousque ad novam institutionem deueniatur, an referri debeat ad solam ipsius sustentationem, aut ad ipsarum vacantium annuum valorem, vel ad ipsius vicarii qualitatem, & quid ab ordinario super praemissis erit agendum, & portio haec unde sumenda sit, quando constet fructus esse consumptos, aut stantes, ut si tenues sint, ut vicarii sustentationi non sufficiant. Congregatio respondit ad haec omnia referendam ad congruam portionem, & stipendium arbitrio ordinarii, & sumendam ex fructibus percipiendis, nisi aliqua persona sine iure obligata ad supplendum aliunde.*

Vnde recte respondit Navar. *conf. 5. de officio ordinarii*; quod vicario parochiali vacanti simpliciter dato, non omnes fructus, sed congrua portio arbitrio ordinarii iuste determinanda debetur, nec Episcopus à principio posset omnes eidem assignare, nisi omnes essent necessarij ad congruam portionem.

nec tollit dicta prima declaratio, quin si pro loco, & tempore videatur plus necessarium ad con-

gruam portionem, quam duorum aureorum pro singulis mensibus assignari possit, non enim in hoc potest dari certa regula, omni loco & tempore.

18 Tercio apparet ex d. 9. 3. quod vicarius sic positus parochialis onera sustinebit, donec de rectore provideatur, ut inquit ipsum Concilium, qui etiam debet habere custodiam, & administrationem omnium bonorum ipsius parochialis, ut inquit quoque Concilium d. c. 18. vers. alioquin & censuit S. Congregatio: ibi: Idoneum in ea vicarium, qui vicarius debet habere custodiam, & administrationem omnium bonorum, ut infra, vers. alioquin vicarius, etiam Ecclesie, cuius institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantibus his, quae traduntur per DD. in c. cum vos. de offic. ordin.

19 Aduertendum est tamen circa praedicta, quod deputatio vicarii, seu economi cum congrua fructuum portionis assignatione, donec de rectore provideatur per eum, ad quem spectat, non est de forma concursus, & prouisionis, ita ut alias non valeat, quidquid vellet Rota in vna Dertusen. parochialis de Tibula. 12. Febr. 1593. coram D. Penna supra adducta 4. p. capitulo 3. ad fi. Quae tamen in eadem causa coram D. meo Corduba 24. Nou. 1595. hoc admittit, & respondet ad dictam decisionem D. Pennae, ut videre est in decis. D. Cordubae adducta d. capitulo 3. ad fin.

21 Quarto apparet ex d. 9. 3. & 12. parochialem vacantem, non posse conferri in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit iudicatus, & electus, interim quod affert bullas Papae, ut dictum est 4. p. c. 4. n. 15. nec posse interim constitui vicarium in ea, aut ei quoquo modo praefici. Quod tamen etiam fuit declaratum pro parte Episcopi Placentini Anno 1593. ut in sequenti declaratione, Illustriss. & Reueren. Do. vacante parochiali Ecclesia in mense ad S. Pontificem reservato Episcopus Placent. habito concursu ex dignis digniorem elegit, supplicatur pro parte eiusdem Episcopi sequentia declarari. Primo, si potest in dicta parochiali constitui vicarius, qui vi dignior ad parochialem nominatus est. Secundo, si potest magis idoneus in commendam temporalem dictam parochialem habere. Tercio, si virtute mandati Episcopi, potest antequam sit facta ei a Papa collatio, capere possessionem parochialis. Quarto, si dignior ante confirmationem potest fructibus parochialis gaudere sub praetextu Recloris, commendatarii, seu vicarii. Quinto, si facit contra formam Concilii agendo aliquid ex supradictis, tam Episcopus mandans, quam dignior obediens. Sexto, si faciendo contra Concilium, amittat aliquod ius, si forte ei competebat ex nominatione, ex eo quod ante confirmationem se immiscuit in administratione parochialis. Ad primum Congregatio Concilii censuit statim habita notitia vacationis parochialis debere Episcopum constituere vicarium idoneum, & sic non esse expectandum tempus, quo dignior ad ipsam parochialem praeficiendum nominatus sit. Ad secundum, minime posse. Ad tertium, pariter non posse. Ad quartum, ante collationem non posse fructus percipere, nisi vi administratoris. Ad quintum, facere contra Concilii decretum. Ad sextum, prouisum Apostolicum apprehendentem possessionem beneficii literis non expeditis ex Iulij III. constitutione amittere beneficium, siue ius ad illum habentem, ac ad aliud obtinendum de cetero inhabilem effici. Quam declarationem vidi in forma authentica manu Illustrissimi Cardinalis Matthaei, eiusque sigillo munitam.

23 Quamvis in his tamen Regnis Castellae ei particulariter in hoc Episcopatu contrarium seruetur, & male,

quod tamen in hoc Episcopatu videtur iam emendatum.

Et quod dictum est tamen videtur conforme, ex c. aua-
ritia. de elect. in 6. quod procedit in quibuscumque beneficiis, ut dicitur infra 11. par. cap. ultimum dub. vii. numero 216.

Ex quo etiam textu videtur, non posse digniorem electum ante collationem fructus percipere, etiam uti administratorem, etiam si antea esset constitutus administrator, Ioannes And. ibi, & Dominicus, num. 4. & Franchus 1. Quamvis contrarium velle videatur dicta declaratio Placentina ad 4. Cui responderi potest, illud ibi esse obiter dictum, & non principaliter resolutum. Vnde etiam videtur, quod is non poterit esse Vicarius, etiam si antea esset talis constitutus.

Non videtur valere consuetudo contraria, Abbas in cap. transmissam. num. 3. de election. Franchus in d. c. auaritia. n. 2. Dominicus in c. eum qui. 9. in super. nu. 7. de preben. in 6. & ibidem Franchus n. 5. Solutio de beneficiis. 2. par. quest. 15. num. 4. Rochus in c. si. de consuet. sect. 5. n. 41. Gigas de intruso, sub nu. 25. 6. fallentia, Rebuff. in praxi super reg. de subrogan. colligam. gl. 4. n. 8. & reg. 29. Cancel. vers. secundo etiam. Lamber. de iure patron. 2. par. 2. lib. quest. 5. art. 11. n. 7. & 8. Cuchus in institutionib. maioribus libro 4. titul. quarto, numero 3.

Quamvis consuetudo ista videatur excusare a poena priuationis beneficii, seu iuris, de qua ibi, Ancharanus consil. 51. cum aliis, ut per Alexand. consil. 107. lib. 2. seu 8. lib. 6. Rochus in d. c. final. de consuetud. in princip. n. 35. & sect. 6. n. 19. Rebuff. ubi supra. Probum ad Monach. in c. 1. de clericis non residen. in 6. nu. 39. & Flam. Parif. de confiden. q. 5. n. 24. Ludo. Gom. in c. 1. de constitution. in 7. n. 131. Farin. in praxi crimin. 3. part. quest. 95. & Villar del patronado de Calatayud, 4. part. 9. 3. n. 1.

Nam consuetudo etiam mala, non tamen euidenter mala tribuit iustam causam ignorantiae, & qui facit illud, quod alij faciunt, excusatur, & puniri non debet, qui communi iudicio non peccat, ut ibi per eos. Et consuetudo inualida, & irrationabilis nondum reprobata excusat a poena, Felinus in c. ex tenore. de rescrip. n. 12. Nauar. consil. 29. de sent. excommunicationis nu. 9.

Vnde qui haberet in tunc eo malam fidem & conscientiam laesam, ut quia sibi constaret, consuetudinem non esse bonam, vel saltem de eo dubitaret, non excusaretur a poena priuationis, de qua in dicto capite auaritia, maxime, in foro conscientiae, in quo irrationabilis consuetudo non excusat, Ludo. Gom. supra.

Sed est difficultas, an tunc dato, quod magis idoneus iudicatus, & electus ad parochialem in concursu, ex eo quod in ea administrat ut Vicarius contra supradicta, amitteret ius sibi competens, ex d. c. auaritia, gratia, & prouisio de illa a Papa ei facta, sit valida, etiam non facta mentione de dicta intrusione, seu administratione.

Et videtur inualida tamen ex doctrina Abbatis in cap. qualiter. de election. nu. 8. Petri Baisij in directorio electionum. 2. part. c. 8. & Cuchi lib. 4. titul. 1. num. 147. & seq. Et ex hoc capite fuit Romae impetrata parochialis oppidi de Ontiueros huius diocesis Abulenensis, quamvis non habuit effectum impetratio, sed tandem fuit concordatum inter partes, concordia confirmata per Papam.

Nilominus tamen videtur esse valida, nam praedicta non videtur

non videtur vera intrusio, ex quo non administratur tanquam titularis, & sic non intrant, nec applicantur dicta undecima parte, cap. ultim. dubio ultm. a numero 224. Nec potest dici gratia surreptitia, nam non narrat parochialem sibi esse debitam, sed solum exhibet suam approbationem, & literas testimoniales Ordinarii, & ex clausulis generalibus fit gratia, etiam si alias specialiter, vel generaliter reservata existat.

33 Nec rursus t̄ his instrat constitutio trigesima tertia Iulij Tertij, de qua supra 4. parte, capite 2. a numero 47. Quia illa loquitur de apprehendente possessionem beneficii virtute supplicationis, literis non expeditis.

34 Sed verius est t̄ huiusmodi possessionem esse inualidam per surreptionem, quia exhibendo, & significando Papæ, electionem de se factam ab Ordinario in concursu, videtur etiam significare habere aliquod ius ad Ecclesiam parochialem.

35 Quinto apparet ex dicta t̄ declaratione Toletana, §. 4. per edictum publicum vocandos esse, qui voluerint examinari pro obtinenda parochiali vacante.

36 Sed hoc t̄ recipiendum est, vbi Concilium provinciale id statuerit, vt fecit Concilium provinciale Toletanum, factum anno 1566. act. 2. decret. 24. & Compostellanum, factum anno, act. 2. decret. 3. nam Concilium Tridentinum, dicto caput. 18. versic. c. si Episcopo. id relinquit arbitrio Episcopi, vel synodi provincialis, & ita docet Nauarrus consilio quarto de prebend.

Respondit t̄ S. Congregatio Concilij Episcopo facien. his verbis: *Congregatio censuit, faciendum examen per concursum, quoties contingerit vacare parochialem ecclesiam: nec ideo a decretis Concilij Tridentini recedendum erit, quod rixæ, & tumultus oriantur, & alia forsitan peiora sequantur: quod vero ad propositionem edicti publici attinet, hoc totum positum esse arbitrio ipsius Episcopi faciatis, necne, nisi provincialis Synodus aliquid circa hoc præcise statuerit, quod observandum erit. Alia Congregatio Concilij censuit, propositionem edictorum publicorum relictam esse arbitrio Episcopi, vel synodi provincialis.*

38 Quamuis t̄ Cerola in praxi Episcopali 1. parte, verbo, parochia, §. 2. dubio, & Cechus de republ. Ecclesiastica, capite 28. de paroch. sub numero sexto, dicant, edictum esse necessarium ex dicta Bulla Pij V. & declaratione S. Congregationis, dicentibus, collationem parochialis, factam sine examine per concursum esse nullam. Sed falluntur, nam edictum non est præcise necessarium ad concursum, qui sine edicto fieri potest, vt in dicto decreto Concilij.

39 Edictum autem t̄ apponendum erit ad summum cum termino viginti dierum, cum succedat loco nominationis ab Episcopo faciendæ, ad quam ex d. Concilio præfixum est tempus decem dierum, nec ultra alios decem dies prorogari potest ex dicta constitutione Pij V. versic. prohibemus etiam, quod similiter in edicto dicendum est, vt ultra alios decem dies prorogari non possit, Cerola dict. §. 2. 3. dubio, & Cechus sup. Et t̄ sic erit accipiendum dictum decretum Concilij provincialis Compostellani, vbi statuitur, quod Episcopi intra quindecim dies a tempore notitiz vacationis per publicum & necessarium edictum conuocent omnes quotquot voluerint examinari, quod in valuis Ecclesiæ Cathedralis, & Ecclesiæ

beneficii, & vbi alibi Episcopo visum fuerit per viginti dies, vt minimum præfigatur sub censuris & poenis contra eos, qui tale edictum, vel tollere, vel delere ausi fuerint.

Qui terminus t̄ edicti currit, ex quo tam in valuis Ecclesiæ Cathedralis, quam Ecclesiæ beneficii præfixum est, iuxta dictum decretum Concilij Compostellani, & sic expectandum erit, quod labatur terminus, ex quo ultimo præfixum est.

Nec est necessarium, quod edictum t̄ stet affixum per illorum viginti dierum spatium, sed est arbitrium quanto tempore debeat manere affixum, Cerola d. §. 2. dubio. Et t̄ sufficit, quod Nuntius, vel Notarius referat, quod edictum fuit affixum in loco, licet non dicat quanto tempore stetit, ad Bart. in extrauag. ad reprimendum. verb. publice. Maran. 6. par. membr. 1. de citation. numero 96. & ita practicatur. Et illa verba decreti Concilij Compostellani, *Per viginti dies, vt minimum præfigatur*, designant terminum edicti, non tempus affixionis, quamuis Cechus dict. numero 6. circa finem, dicat, quod edictum debet stare affixum per totum tempus illius. Debet t̄ etiam apponi dies affixionis, & propositi edicti, vt sciatur, an intra terminum, vel post terminum sit factum examen, vt in decisione Toletana parochialis, 3. Iulij 1593. coram domino Seraphino infra adducta, dubio 20. & 26. Decembr. 1597. coram domino Corduba infra adducta, dub. 21.

Et quamuis t̄ Cerola d. §. 1. dubio, dicat, quod edictum ipsum prius debet legi publice, & postea affigi, ex Bartol. & Marant. supra, tamen id etiam non est necessarium, nec seruatur, sed sufficit, quod affigatur. Et Clem. 1. de iudic. quam allegat Bartolus loquitur in longe diuersis terminis: & accedit quod tradit Vantius de nullitate ex defectu citationis, numero 135.

46 Sed est difficultas t̄, si edictum cum maiori termino viginti dierum ponatur, an ideo vitietur prouisio parochialis. Et videtur, quod non, quia licet faciat Episcopus contra prohibitionem Concilij, & dictæ constitutionis, assignando maiorem terminum, tamen id non videtur pertinere ad formam necessariam prouisionis, sicut nec deputatio Vicarij idonei, &c. Sed quod soium erit nullum edictum quoad excessum termini ultra viginti dies, ex dicta constitutione Pij V. & consequenter non essent oppositores legitimi, nisi qui se opponerent intra viginti dies, & non post.

47 In contrarium t̄ tamen, nempe, quod vitietur prouisio, & sit nulla, facit, nam edictum positum a principio cum maiori termino viginti dierum, videtur in totum nullum ex dicta constitutione Pij V. & eius decreto irritante, nam forma est indiuidua, Decius consi. 532. num. 5. & in simili de locatione rerum Ecclesiæ ultra triennium, diximus supra 2. par. c. 1. num. 56. & consequenter prouisio videtur nulla, tanquam facta sine edicto valido requisito, ex Concilio provinciali. Et t̄ tunc non esset edictum nullum in totum, quando a principio positum esset cum termino competenti, & postea prorogaretur ultra viginti dies, tunc enim sola prorogatio, vtpote de per se, & separatim facta, esset nulla ad regulam, *utile per inutile non vitatur*, libro 6. Nihilominus t̄ tamen in proposito ex æquitate, & mente Papæ, verius videtur edictum positum etiam a principio cum maiori termino viginti dierum, non esse nullum in totum, sed quoad excessum, & sic qui se opposuerunt infra viginti dies legitimos esse op-

positores, non vero qui postea se opposuerunt, nisi quando infra viginti dies nullus se opposuit.

50 Rursus est difficultas ꝑ per quod tempus, seu cum quo termino debeat poni edictum, vbi Concilium prouinciale illud requirens, non designat tempus, vt Concilium prouinciale Toletanum supra.

Et videbatur ponendum esse, saltim cum termino decem dierum, ex dicto decreto Concilij Tridentini, & constitutione Pij V.

51 Nihilominus tamen ꝑ dicendum est, tempus esse arbitratum arbitrio boni viri, modo non excedat viginti dies, ad l. i. ff. de iure deliberandi. nam dictum decretum Concilij ad nominationem faciendam, nō assignat præcise decem dies, sed eos, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum.

52 Sexto ꝑ apparet ex d. declaratione Tolet. §. 5. examen ad parochiales vacantes debere fieri cum examinatorebus saltim tribus, quod patet ex ipso Concilio dicto cap. 18. ibi: *Non pauciores, quam tribus, &c.* notat Petrus Ledesma 2. par. summa, tractat. 7. cap. 1. 7. conclusione circa 13. difficultatem.

Circa quod Sacra Congregatio Concilij declarauit, ꝑ quod non statuit, præcise, vt examinatores sint tres, sed quod non possint adesse pauciores tribus, ita quod si tres sunt tantum examinatores, vota non possint esse paria, sed singularia, quando singuli singulos approbant. Declarauit etiam, quod tres examinatores etiam adhiberi debent in parochialibus modici valoris. Declarauit rursus, quod satisfactum erit huic decreto, si tertius examinatus examinauerit, & sit præsens in approbatione, licet votum suum non explicauit.

54 Septimo apparet ꝑ ex dicta declaratione Toletana, d. §. 5. quod si vota examinatorum paria, aut singularia fuerint, accedere potest Episcopus, seu Vicarius quibus magis ei videbitur, vt patet ex ipso Concilio, vers. transacto.

Nam ꝑ vt censuit S. Congregatio, Episcopus tantum, vel eius Vicarius habet votum decisum in hoc casu. Et ꝑ ita Flaminus Parisius de resignatione beneficii, lib. 8. quest. 9. num. 105. & 106. ait, per S. Congregationem fu ille resolutum, examen esse faciendum coram Episcopo, vel eius Vicario absque ipsorum voto decisiuo, & tantum eos posse accedere, vbi vota sunt paria, vel singularia, quod etiam ait Cechus d. n. 6. & 7.

57 Accedit etiam ꝑ alia declaratio S. Congregationis quæ sic ait: *An si existentibus quatuor examinatorebus singuli examinati dimidiam tantum suffragiorum reportarunt, ex non approbatis Episcopus aliquem possit facere approbatum, Congregatio censuit, posse.*

58 Quæ accessio Episcopi ꝑ seu Vicarij videtur debere fieri in ipso examine, seu coram ipsis examinatorebus simul congregatis, & non separatim, nam approbatio, vel reprobatio eorum, qui examinantur, non potest fieri separatim, sed examinatorebus simul cum Ordinario congregatis, vt in dict. vers. tractat. & in vers. sequenti adueniente. Quamuis ꝑ electio ex approbatis facienda ab Episcopo ex vers. iuculo, peracto deinde examine, possit ab eo fieri ex post facto, & separatim, cum ad ipsum solum spectet, vt diximus infra vers. 13. apparet.

59 Illud autem quod dicitur de votis singularibus, quod ꝑ Episcopus, seu Vicarius possit accedere, quibus magis videbitur, non procedit, quando singuli examinatores approbant vnum, quæ alij reprobant, nam tunc reuera non sunt vota singularia, vt in seq.

declarat. S. Congregationis. Prima vtrum stantibus verbis Concilij, ibi: Quorum votis, si pares, aut singulares fuerint, &c. & si ex trib. examinatorebus quilibet eorum vnum approbauerit, & alij duo approbatum ab altero reprobauerint, accedente Episcopo vni, vincat alios duos reprobantes, ex quo sunt numero pares probantium & reprobantium. Congregatio respondit, non vincere, & neminem istorum videri approbatum. Secunda. Item, an idem dicendum sit, quando sunt quinque examinatores, & quilibet eorum approbat vnum ex examinatis, & ceteri quatuor reprobant approbatum ab altero Episcopo vni illorum accedente, ex quo vota sunt singularia, an iste, cui accedit Episcopus, sit præferendus, & sic vnus ex examinatorebus cum Episcopo vincat alios quatuor reprobantes. Idem respondit Congregatio. Tertia. Similiter, si vnus tantum compararet ad se examinandum coram tribus examinatorebus, vno illorum approbante, ceteris reprobantibus, an illi accedere possit Episcopus. Respondit Congregatio, non posse, & examinatum dici reprobatum.

Sed iuxta hoc succedit difficultas, quando dicantur ꝑ vota singularia, vt Episcopus possit accedere, quibus magis videbitur, supposito quod examinatores debent esse tres ad minus, vt dictum est.

Respondetur, quod ꝑ cum ex tribus examinatorebus vnus approbat vnum, quem alter reprobat, & alter non approbat, nec reprobat, tunc dicuntur vota singularia, vt Episcopus possit accedere quibus magis videbitur.

Vnde videtur ꝑ falsum, quod ait Petrus Ledesma §. 3. quod si tres examinatores fuerint diuisi in suis votis, potest Episcopus, vel Vicarius accedere cui voluerit, & si duo fuerint pro vna parte, & alius pro alia, potest etiam Episcopus, vel Vicarius accedere parti, cui voluerit, quod est omnino falsum, nam si duo sunt pro vna parte, & vnus pro alia, non sunt pares, nec singulares, &c.

Octauo apparet ꝑ ex d. declar. Toletana. §. 6. debere singulis annis in diocesana synodo, quam etiam Capitulum, seu Vicarius eius sede vacante facere potest, deputari, & probari examinatores, saltim sex qui debent proponi, seu nominari ab Episcopo vel Vicario, & a Synodo approbari, &c.

Ex quibus Episcopus, vel Vicarius debeat ꝑ saltem tres eligere, vt secum examen perficiant ad singulas parochiales vacantes, quod est satis conforme Concilio dicto c. 18. vers. examinatores, & notat Ledesma supra.

Vnde infertur, quod si pauciores ꝑ quam sex, puta quatuor, vel quinque examinatores in synodo deputantur, non erit legitima deputatio, & consequenter examen & concursus cum illis factum erit nullum tanquam factum contra formam Concilij, vt tenuit Rota in vna foro Sempronien. parochialis 15. Ian. 1593. coram Domino Mantica, quam infra adducam num. 133.

Et aduertendum est, debere ꝑ deputari in synodo, vera, & formali, quæ est congregatio legitima, quam facit Episcopus cum clericis sibi subditis in sua diocesi ad tractandum de his, quæ cure pastoralis incumbunt, & de expectantibus ad reformationem & bonum regimen Episcopatus, vt per Botteum de Synodo l. p. numero quinto & tertio in principio, per totum.

Vnde non sufficeret ꝑ congregari clericum ad effectum solum nominandi examinatores iudices, Syno.

Synodales, prout audiui factum esse in hoc Episcopatu Abulensi in quadam sede vacante, tunc enim reuera non deputantur in Synodo, & sic examini, & concursus, cum eius factum esset nullum.

69 Nono apparet ex d. 6. quod si ex sex examinadoribus aliqui intra annum mortui fuerint, aut alias abfuerint, tota facultas examinandi una cum Episcopo, vel Vicario ad superstitibus spectabit eo anno durante, etiam si unus tantum superesset, quod etiam est conforme Concilio d. vers. *examinatores* nam Synodus diocesana non debet nisi singulis annis congregari, vt in cap. 2. sess. 24. de reformatione.

70 Sed statim offertur se difficultas, quid si intra annum mortui sint, vel abfuerint. In qua dicendum videbatur, Episcopum eo casu posse per se ipsum examinatores deputare, & nominare absque celebratione Synodi, quia, vt dixi, non debet nisi singulis annis celebrari. Nam ubi forma precise seruari non potest, & impleri, sufficit actum facere eo modo quo fieri potest, Aimon consil. 12. num. 2. & consil. 177. numero quinto, cum aliis adductis per Tiraquell. de legibus communalibus. glossa 6. numero sexto, 32. & 69. & Flamin. Paris. de resignatione beneficiorum, libr. 7. questio 5. num. 19. & in decisione Placentina parochialis, coram D. Lita. 26. Nouembr. 1539. infra adducta sub num. 90.

72 Verum cum anno 1593 apud S. Congregationem Concilii propositum esset pro parte Episcopi Ciuitatis sequens memoriale. In Episcopatu Ciuitatis fuerunt deputati examinatores Synodales, iuxta S. Concilij formam, & intra annum faciendi aliam synodum, omnes mortui sunt, ante finem anni, quasi in medio parochialis vacante, supplicatur declarari, an Episcopus solus illi prouidere possit, precedente publico edito cum examinadoribus nominatis ab eo, qui tamen non sint pauciores tribus. Sic responsum est. Sanctus Dominus noster Clemens VIII. decreuit, hoc in futurum obseruari, quando omnes examinatores synodales intra annum eorum deputationis mortui fuerint, nempe, vt Episcopus ex examinadoribus antiquis synodalibus, si fuerint, subroget alios non pauciores numero sex, & si non steterint tot examinatores synodales antiqui, qui ad hunc numerum ascendunt, tunc Episcopus eligat illos, qui fuerint, ac alios suppleat de nouo, approbatos tamen a Capitulo vsque ad numeri praedicti complementum: verum si nulli antiqui synodales examinatores superstitibus fuerint, tunc Episcopus omnes novos examinatores probare, ac scientia idoneos, qui a Capitulo probati sint, non pauciores praefato numero substituatur, & veniente vacatione cuiuslibet parochialis Ecclesiae Episcopus debeat ex praefatis examinadoribus eligere tres, qui cum eo examen iuxta decretum Concilij ca. 18. sessio. 24. perficiant, officium autem omnium praedictorum examinadorum synodaliu subrogatorum exprimit, cum primum aduenit tempus nouam synodum iuxta cap. 2. sessio. 24. celebrandi. Hieronymus Card. Matthaeus.

73 Apparet ex dicta declaratione & Toletana di. 6. 7. examinatores semel deputatos, quorum officium non expirare cum morte Episcopi, alias S. Congregationis censuit, & notat Petrus Ledesma supra, pro legitimis esse habendos, & durare etiam post annum suae electionis, donec alij, seruata forma Concilij fuerint electi, dummodo sex superint, at si pauciores superessent lapso anno, alios in loco mortuorum esse eligendos in synodo diocesana, alias, qui supererunt,

pro legitimis non esse habendos. Quod est conforme Concilio dict. vers. *examinatores*, quod vult adesse sextum examinatores synodales, vt occurrente vacatione parochialis, tres ex illis eligat Episcopus, vel Vicarius, qui cum eo examen perficiant. Et ita est intelligendum quod dicit Ledesma supra. Et intellige non solum alios in loco mortuorum esse tunc eligendos, sed etiam de nouo eligendos in synodo illos, qui supererant, vel alios loco eorum, vel saltem illos, esse relinquendos pro examinadoribus, si cut antea, vt videntur relinquere, si solum in loco mortuorum, alij eligantur, ita, vt maneat numerus saltem sex examinadorum. Vnde & etiam apparet contra decisionem Rotae foro Scipronien. infra adductam, n. 133. non requiri pro forma, quod examinatores singulis annis deputentur in synodo, dummodo post annum, saltem sex remaneant.

74 Sed hic se offert & dubium, an idem sit in iudiciis synodalibus in terminis, Cap. 10. sess. 25. de reformatione. ubi Concilium statuit in singulis Conciliis prouincialibus, aut diocesanis aliquot personas designari, vt praeter Ordinarios, iis causis delegandae committantur, & si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituatur Ordinarius loci cum consilio Capituli, alium in eius locum vsque ad futuram prouincialem, aut diocesanam Synodum, ita vt habeat quaeque diocesis quatuor saltem iudices synodales, quibus causae a quolibet Nuncio vel Legato, atque etiam a Sede Apostolica committantur, &c. an si tot non adefsent, alij essent legitimi iudices synodales.

75 In quo dicendum videtur, tunc recte posse a Nuncio, vel Legato causas alias committi, cum non adfit numerus a Concilio requisitus, quamuis committatur iudicibus synodalibus, recte etiam possit rescriptum illis presentari, quia verum est, esse in synodo deputatos, nec est prohibitum, causas illis committi, cum alias habeant etiam qualitates, iuxta c. statutum, de rescript. in 6.

76 Ex quibus colligitur, & Episcopum, seu Capitulum sede vacante in locum examinadorum defunctorum, vel absentium alios deputare non posse, nec intra annum, nisi omnes deficiant, vt dictum est numero 70. & seq. nec post annum etiam si omnes deficiant.

77 Quamuis iudicibus & in Synodo prouinciali, vel diocesana designatis, iuxta dictum c. 10. sess. 25. si aliquem interim ex designatis mori contigerit, datur ibi facultas Ordinario ad substituendum cum consilio Capituli alium in eius locum, vsque ad futuram prouincialem, aut diocesanam Synodum. Quae & tamen facultas substituendi videtur solum intelligenda, quando nondum aduenit tempus faciendae Synodi, & transibit in Capitulum sede vacante.

78 Et ita inter alia & respondit S. Congregatio Concilij Episcopo Segobien. vndecimo Iulij 1590. ad 14. an, deficientibus examinadoribus synodalibus, vel ipsi impeditis, Episcopus, vel Capitulum sede vacante alios possit creare, donec synodus habeatur, censuit ita non posse.

79 Et Episcopo Placentino sic & responsum est, Illustri. & Reuerend. Domini post S. Concilij Trident. publicationem fuit in Episcopatu Placentino prouincia Compostellana diocesis, ana Synodus congregata de anno 1586. per Episcopum pro tempore existentem, qui in ea synodales examinatores elegit quorum interuentu & concursu seruato Parochiales pro tempore vacante, iuxta formam S. Concilij prouisa fuerunt fere usque ad annum

1581. vacante autem quadam parochiali eodem anno 1581. post eius vacationem nouus Episcopus accepit possessionem Episcopatus, qui unum synodalem tantum in diocesi viuum inuenit, reliquis pramortuis, & alio in remotis agente. Et cum in hac S. Congregatione non semel responsum sit, prouisionem parochialium sine concursu, & synodalibus non valere, maxime, in ea diocesi, ubi Concilium publicatum, & receptum est, & synodus diocesana iam congregata, formaeque Concilij in prouisione parochialium obseruata, si post lapsum annum congregandi synodum non fuerit congregata, nec examinatores synodales electi, & dictus modernus Episcopus hoc considerato synodum congregauit, & cum examinatores ibi deputatis prouidit, humiliter supplicatur pro parte Episcopi Placentini sequentia declarari. Primum, an prouisionem dict. parochialis necesse fuerit, dict. Episcopo Synodum congregare, & examinatores eligere, & cum illis in concursu parochialem prouidere, ut fecit. Secundum, an si non fecisset, sed indices nominasset, vel cum solo illo uiuente concursum, & examen faceret, an prouisio valeret, nam hoc non uolet S. Congregatio admittere, nisi quando tempus congregandi synodum nondum aduenit, vel ubi post S. Concil. nulla fuerat Synodus congregata, quod cessat in casu nostro. Resp. Per Illustriss. & Reuerendiss. do. vii frat. Episcopo Placentino, per Illustriss. & Reuerendiss. Dn. vii frat. ad duas dubitationes, quae amplitudinis tuae nomine per libellum his literis adiunctum proposita fuerunt Congregationi Illustriss. Cardinalium Trident. Concilij interpretum id responsum datum fuit, uidelicet, ad primam utique necesse fuisse, ad alteram minime quidem valuisse. Hac fuit de utroque proposito ipsorum Cardinalium sententia, qui Amplitudini tuae omnia prospera & salutaria à Domino precantur, Roma, die 28. Aprilis, 1593. amplitudinis tuae per Illustriss. & Reuerendissime vii frat. Hieronymus Card. Mathaeus.

Et ita etiam in vna Toletana sic responsum est, Illustriss. & Reuerendiss. Domini supplicatur Illustriss. & Reuerendiss. D.D. vestris ad effectum videndi, si prouisiones factae de parochialib. prout in scripto examine & concursu teneant, vel potius sint nullae, & ad sedem Apostolicam deuolutae stantibus tribus examinatores, vel pluribus synodalibus in ultima Synodo ab annis 14. vel circiter celebrata deputatis, & stante obseruantia d. Synodi ultima in illa diocesi fuit factum examen, & concursus cuiusdam parochialis ab aliis examinatores ab Ordinario, vel eius Vicario deputatis, non interueniente in d. examine, nisi unico dictorum examinatorum synodali in dicto Synodo deputatorum. Quariunt, an dictum examen & concursus factus fuerit contra formam Concilij Trident. ac proinde prouiso dict. parochialis taliter ab Ordinario facta fuit nulla, & Sedi Apostolicae reseruata. Congregatio Concilij censuit, esse nullam collationem, & ex constitutione S. memoriae Pij V. Sedi Apostolicae reseruata esse Hier. Cardin. Mathaeus.

84 Et in vna & Safenaten. sic responsum est. Illustrissim. & Reuerendissim. Domini, ex parte Capituli Sasenaten. supplicatur Illustrissimis & Reuerendissimis Domini, vestris sequens dubium declarari super c. 18. sess. 24. Concil. Trident. queritur, an ex sex, vel pluribus examinatores synodalibus in ultima Synodo deputatis, vno, vel duobus tantum stantibus, deficientibus reliquis, concursus facti pro parochialibus prouidendis, illo vno, vel duobus illis non interuenientibus, sed aliis examinatores ab Ordinario extra Synodum deputatis, sint contra formam Concilij Tridentini, & prouisiones dictarum

parochialium ab Ordinario taliter factae sint nullae, & Sedi Apostolicae reseruatae. Congregatio Concilij censuit, huiusmodi prouisiones veluti factas, non seruata forma Concilij, esse nullas, & collationem earum parochialium esse ex constitutione sanctae memoriae Pij V. Sedi Apostolicae reseruatae 1596. Hieronymus Cardin. Mathaeus.

Nam in istis & duabus declarationibus Toletan. & Safenaten. non ex eo solum, sic responsum est, quod non interuenierunt examinatores synodales stantes, post annum enim non stantibus saltim sex, illi non erant legitimi, ut supra dictum est, sed ex eo precipue, quod Ordinarius non pot. st. examinatores deputare absque Synodo.

Quamuis Rota in vna Litteren. Archipresbyteratus 6. Iunij, 1582. coram Domino Blancheto, & in Placentina parochialis de Malpartida, 20. Decembris, 1585. coram Domino Pamphilio, adducta parte seq. ap. 2. numero 23. Et in eadem coram Dom. Lita: 29. Nouemb. 1593. Et in vna Pampilonen. de Munnain, 23. Ianuarij, 1591. coram Dom. Bubalo, & 29. April. eodem anno coram Dom. Pamphilio tenuerit, deficientibus examinatores in Synodo deputatis, posse Episcopum deputare examinatores absque celebratione synodi, ut in decisionibus sequentibus.

Litteren. & Archipresbyteratus 6. Iunij, 1582. coram D. Blancheto. Dubium aut in causa Litteren. Archipresbyteratus, an Institutio Ferdinandi sit rite & recte facta, & Domini 6. Iunij, 1582. dixerunt, institutioni Ferdinandi enim obflare nonnulla deducta per Decium, quod non fuerit ipse examinatus ab examinatores non deputatis in synodo diocesana, cum synodus non fuerit facta, non uiuat institutionem, ubi enim forma seruata non potest, sufficit actum facere eo modo, quo fieri potest, Aymon confil. 177. numero 5. & cap. 12. numero 2. Et placuit simile deductum ex Dd. in l. turpia. §. l. ff. de lega. l. quod statutum mandans mulieres debere contrahere cum consensu consanguineorum, intelligitur, quatenus adsint in loco contractus. Secundum obiectum pariter reiecerunt circa citationem personalem Decij, cum ipse comparuerit die 12. Septembris, & offerat ad suam notitiam deuenisse editum Episcopi, ex quo comparuit, tollitur omnis defectus Quo vero ad tertium, uidelicet, quod examen fuerit factum extra terminum in dicto prefixum, domini dixerunt, quod si in beneficiis de iure patronatus, quando plures sunt nominati, non requiritur examen per concursum, defectus iste non obstat, quia per examen & approbationem nullum inferitur praedictum, si autem requiritur, domini inclinabant pro nullitate, quomodo autem Concilium hoc casu veniat intelligendum, cum Rota non possit illud interpretari sine commissione speciali, consulant Illustriss. D. Cardinalem Carrafin, addiderunt tamen, quod in institutione Ferdinandi veniebat citandus Decius, nisi sibi obstat protestatio, quod nolebat comparere coram ipso, quod pendet à iustitia cruce recusationis, de qua erit particulariter discutendum. Quatenus tamen dicta institutio ex praedictis non subsisteret, Domini censebant, non esse ex hoc extinctum ius ex praesentatione Ferdin. adquisitum, sed locum esse nouo concursui. Pampilonen. parochialis de Munnain, 23. Ian. 1591.

Coram D. Bubalo.

Vna & tantum parte informante proposui dubium in hac causa, an sententia de partib. lata in fauorē D. And. d. d.

drea de Luquin, sit confirmanda, vel infirmanda, & Domini dixerunt, sententiam esse confirmandam, quia cum duo concurrant ad huiusmodi parochialem, nempe, Andreas, & Mar. de Torres, & Andreas fuerit reperiens idoneus, & approbatus ab examinatore deputatis ab Episcopo, & Martinus fuerit declaratus per eosdē examinadores inhabilis, iussit proculat sententiam Ordinarius ad favorem Andree, declarando, illum esse institutum. Quae sententia est conformis dispositioni S. Concilij Trid. c. 18. sess. 24. Nec refert, quod Martinus fuerit presentatus à maiori parte patronorum, quoniam hoc casu quando presentatus à minori parte est habilis, & idoneus, praesertim inhabili presentato à maiori parte c. dudū. el primero. de electione. ubi Abbas ultimo notabili. Rochus de Curte de iure patronatus verb. honorificum. q. 6. n. 47. Lambert. eo. tr. lib. 2. part. 3. q. 4. art. 5. n. 2. ea ratione, quia presentatio facta de inhabili est nulla. Minus obstat, quod examinadores non sint deputati in Synodo dioecessana, prout requirit Concilium Trid. quia non existentibus examinatorebus deputatis in Synodo sufficiunt examinadores deputati per Ordinarium, ut fuit resolutum in pluribus causis à sacra Congregatione S. Concilij Trid. & Domini hoc firmanunt in causa Litteren. Archypresbyterus coram R. P. D. Blaycheto, 6. Iunii, 1582. Reservarunt Domini videndum, an stante appellatione interposita per Martinum à dicta sententia, ipse sit admittendus ad novum examen.

89

In eadem 29. Aprilis, 1591. coram Domino Pamphilio.

Domini steterunt in resolutis coram bonā memoria D. Bubalo, non obstantibus depositionibus testium de novo examinatum, qui licet dicant in Synodo convocata de anno 1587. per quendam Petrum de la Fuente predecessorem moderni Episcopi fuisse nominatos sex examinadores, subdunt tamen, quod propter contradictiones & appellationes Capituli, & clericorum Ecclesiae Pamplonenfis, Synodus non fuit conclusa, nec perfecta, unde sequitur, quod dicti examinadores non censeantur Synodales, ita quod eorum praetermissio vitiet examen, cum in eandem constitutionibus in Synodo dioecessana necessario requiratur consilium Capituli, cap. quanto. & ibi Hostiensis de iis, quae fiunt à Praelatis, Archidiacon. & Geminian. in summa, distin. 18. Abbas in capit. cum consuetudinis, n. 5. de consuetudin. Decius in c. cum omnes. 2. lect. col. 3. de constitut. cum aliis per Henric. Boiteum, trid. Synodo, part. 3. numero 137. qui testatur de communi, & tenuit Rota sub die 30. Martij anni praeteriti in causa Hispal. Synodi coram bo. mem. D. Bubalo. quod eo magis videtur admittendum in hoc casu, quia ut iidem testes asserunt, observantia non recepit tales examinadores pro Synodalibus, sed tam praefatus quodam Petrus de la Fuente, quam etiam modernus Episcopus semper nominarunt examinadores. Illud ubi Bald. de excusation. tutor. Decius confi. 344. n. 2. Et tales nominati semper fuerunt habiti, & tunc pro valide deputatis, ad leg. Barbarius. ff. de offic. Praetor. quod etiam videtur admisisse ipse Martinus, qui acquievit huiusmodi deputationi, & passus est se ab illis examinari, absque eo quod nunquam allegaverit, illos non esse synodales, & maxime, quia ex tribus examinatorebus adhibitis in approbatione Andree duo fuerunt nominati in Synodo, alius non bene probatur, quod non fuit nominatus: imo primus testis dicit, se cre-

dere fuisse Synodalem, & non bene probatur, quod de tempore examinis alij essent in rerum natura, ut deducitur per informantes pro Andree.

Placentina ¶ parochialis de Malpartida
29 Nouem. 1593. coram
D. Lita.

90

Prasuppositio quod in dioecesi Placentina fuit Synodus celebrata de anno 1566. post S. Concilij Tridentini publicationem, in qua fuerunt nominati tresdecim examinadores synodales, eo quod de tempore vacationis parochialis de Malpartida, omnes illi obierant praeter unum, & quod à dicto anno 1566. usque ad idem tempus anni 1582. nunquam fuerat alia Synodus celebrata, fuit dubitatum, an tunc Episcopus ad effectum providendi de parochiali, de qua agitur, & alius potuisset deputare novos examinadores absque celebratione Synodi, & conclusum fuit, eum potuisse. Primum, quia cum eo tempore, non adessent examinadores synodales, de quibus loquitur Sacrum Concil. Tri. sess. 24. c. 18. de reformatione. Episcopus non observata forma Concilij providere, nam ubi forma à lege indulta non potest praecise impleri, tunc illa remittitur, & alius aliter factus sustinetur, Roman. confi. 431. nu. 5. cum aliis adductis per Armonem confi. 177. n. 2. & Ti. aquell. de legib. connubia. gl. 6. & n. 6. & 32. & 69. Rolan. confi. 81. num. 25. & seq. lib. 1. & confi. 43. num. 36. lib. 2. & confi. 30. n. 3. lib. 3. & Alciar. in l. 1. n. 41. de liber. & posth. Concilium enim loquitur cum prasupposito, quod examinadores synodales existant, ergo cessante hoc prasupposito, cessat eius dispositio, ut notatur in l. mancipia. C. de seru. fug. & ibi Fulg. & Salic. n. 3. Decius confi. 201. num. 2. & Ruinus confi. 55. in fin. lib. 3. & confi. 83. nu. 5. lib. 5. & Soc. inn. confi. 154. num. 2. lib. 3. Secundo, quia quando constitutio inducit novam formam, & illa de facto non potest observari, veluti, quia non adsunt personae, vel qualitates requisitae, sufficit, quod actus fiat eo modo, quo prius fieri poterat, cap. quia propter, & ibi Abbas n. 12. de elect. Idem Abb. post Ioannem Andream in confi. 15. n. 12. lib. 2. & in confi. i. num. 11. de elect. Armon. confi. 12. n. 2. cum seq. Quare Episcopus, ut cum synodalibus examinatorebus, qui nondum erant deputati, non potuit de parochialibus, ut Concilium disponit, providere, potuit per se ipsum examinadores deputare, si ut ante Concilium hoc ei permissum fuit, ut in cap. accepimus. & ibi gloss. verb. examinari de etate & qualitate. quod eo facilius Dominis placuit esse recipiendum, quia in casu proposito Episcopus, qui intra tempus constitutionis non providit de parochiali, vult se excusare à devolutione, ut ius habeat conferendi, unde non potest ad commodum cedere, quod debet in poenam potius retorqueri, ca. & si necesse. de donation. inter virum, atque uxor. sua negligentia non debet Episcopus commodum reportare, non enim negligentibus subuenitur, sed necessitate rerum impeditis. I. non enim negligentibus. ff. ex quibus cau. maior. nam cum adhuc ipse esset intra annum sibi constitutum ad Synodum faciendam, potuit vel extra synodum examinadores deputare, ut dictum est, vel saltem, si eos non deputavit, potest ei negligentia imputari, quia erat in eius potestate Synodum intra sex menses perficere, & ideo impedimentum, quod potuit adhibita diligentia removere, cum non excusatur. I. sed si per praetorem. §. haec clausula, sed non ad eos. ff. ex quibus caus. maiores. gloss. in c. quia diversitatem, verb. suspensionis ibi. Et hoc, quod tempus istud non currit, de cōcess. praebend. Barro. in l. quibus diebus, in princip. &

ibid. Secin. nu. 3, de cond. & demonst. Ruin. conf. 15. n. 5. lib. 4. Et hanc opinionem communem dicit Socin. iun. conf. 76. n. 79 & 80. lib. 2. & ex his ad ea, quae obijciuntur, colligitur responsio. Neque obstat decretum irritans Concilij, quia fuit à Dominis responsum, illud tanquam accessorium esse intelligendum, secundum ea, quae sunt disposita. Puteus decif. 309. n. 2. & seq. lib. 1. Cassad. dec. 10. n. 4. super regulis Cancel. Nec etiam obstat, quod: Episcopus non potuerit ante celebrationem Synodi providere de Ecclesiis parochialibus propter defectum examinatorum synodaliū, quia satis est, eum potuisse examinatores deputare. Nec iustum dicitur esse impedimentum, quod ex culpa propria procedit, capit. 1. de aetate & qual. Gemin. consil. 47. nu. 12. & seq. & conf. 42. n. 1. versic. & ex praedictis apparet. Neque ad rem pertinet, quod ad excusandum Episcopum etiam deductum est, sex tantum dies fuisse elapsos post semestre praestitum Ordinarii ad conferendum Ecclesias parochiales, ex constitutione feli. record. Pij V. quae est in ordine 32. Quia Domini dixerunt tempus constitutionis ad unguem observari oportere. I. scire oportet. § quando autem est, ibi, non alibi audietur, quam si constitutum tempus, ff. de excusat. tut. & notat Felin. in c. cum dilecta. n. 6. de rescript. & Curt. iun. conf. 66. num. 4. & Riv. in conf. 144. n. 6. lib. 4.

91 Et idem etiam t̄ tenuit Rota in vna Volater. parochialis, 20. Maij, 1591. coram D. Gipsio, ubi fuit resolutum propter erroneam expressionem factam in edicto, quod parochialis erat reservata, non esse locum reservationi, nec constitutioni Pij V. quia talis expressio tanquam non necessaria, non vitiat. I. testium. Codic. de test. Et qui impugnatur provisionem Ordinarii, quia non fuit factus concursus coram examinatorebus synodalibus, quoadmodum fieri debere in edicto dicebatur debere ostendere, cum sit fundamentum suae intentionis, tunc temporis affuisse examinatores deputatos in Synodo, & in locum examinatorum synodaliū defunctorum potuisse Episcopum examinatores deputare, probari, tum ex Epistola Cardinal. Carrafae, tum ex decisionibus Rota in similibus causis factis, praesertim, in Pampilo. parochialis. 28. Apr. praesentis coram Domino Pamph.

29 Sed magis conformis t̄ Concilio videtur sententia S. Congregationis, nam lapso anno, defectus examinatorum contingit culpa ipsius Episcopi non facientis synodum, in qua illi deputentur vt, disponit S. Concilium in d. c. 2. & in d. c. 18. ver. examinatores. & sic defectus iste culpa sua & negligentia contingens, non excusat eum ab observatione formae, & sic cessat ratio Rotae, facit regula l. in iure civili, ff. de reg. iuris. & l. iure civili, ff. de condition. & demonstrationib. & l. in executione. §. fina. ff. de verbor. obligationibus, & quae dicuntur infra 11. part. capit. 3. num. 36. & ita tenet Azevedo consil. 9. à numer. 31. ubi loquitur in cap. sede vacante.

93 Quod procedit etiam si Episcopus t̄ de nouo veniat ad Episcopatum, vt in casu dictae causae Placentinae, nam si annus celebrandae Synodi est elapsus statim sibi currit tempus celebrandi, annus enim faciendi synodi non currit à tempore captae possessionis Episcopatus, vt videtur in dicta decif. Placentina coram Lita, sed ab ultima Synodo, vt clare patet ex decreto Concilij d. c. 2. & d. c. 18. versic. examinatores.

Sententia tamen Rotae t̄ posset procedere in terminis dictarum decisionum Litteren, quam sequitur Flamin. Paris. d. lib. 7. q. 5. nu. 2. & Pampilonen.

nenipe, an beneficiis iurispatronatus laicorum, à quibus praesentati, si non sunt examinatores synodales, poterunt examinari coram aliis ab Ordinario deputatis, ex d. ratione Rotae, quod ubi forma à lege inducta praefice servari & impleri non potest, sufficit factum facere eo modo, quo fieri, potest, & culpa, & negligentia Episcopi in non faciendo Synodum, non debet nocere patronis, & praesentatis ab eis.

Pro quo facit t̄ alias resolutio Rotae in vna Cafalen. parochialis 9. Nouemb. 1597. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, quod licet institutio parochialis fuit nulla ob non servatam formam concilij Tridentini. scilicet 24. c. 18. vt in specie censuit Congregatio concilij, tamen praesentatio facta per patronos in tempore fuit valida, & per illam questum praesentatio ius ad rem considerabile, quod censetur praeservatum per clausulam, dummodo non sit alteris ius questum, vt fuit resolutum in causa Astoricens. Archidiaconatus coram Sanctissimo, & ideo potuit Rota instituere illum praesentatum, servatis servandis per Clem. auditor, de rescript. nec d. praesentatio annullatur per constitutionem Pij V. super collatione parochialium, quia Bulla, quae venit in executionem Concilij, loquitur retentis iisdem terminis, & sic in provisionibus Episcoporum, & aliorum inferiorum ordinariū, & non de patronis praesentantibus, nec debet culpa Episcopi patronis nocere, ut fuit alias resolutum coram D. Robusterio. Facit cap. si confirmationes. ubi DD. de election. in 6. Neque obstat, quod ille se ingesserit in administratione ante validam institutionem, & sic incidit in cap. auaritia, de elect. in 6. quia cum esset in possessione vigore institutionis Ordinarii, cessat poena illius capit. tum ratione bonae fidei, tum etiam, quia in materia poenali qualibet causa colorata excusatur, Decius conf. 452. n. 12. Amyon 18. n. 9. & in terminis nostris gl. in c. fin. versic. inanes, de elect. in 6.

Facit etiam quod in literis resignationum parochialiū in forma dignum dici solet iuxta constitutionem Pij V. 162. quod examen fiat adhibitis examinatorebus synodalibus, si illic sint, vt esse debent, alioquin ab ipso Ordinatio nominandis.

Quo casu est difficultas, t̄ an si illic sint examinatores, qui habentur pro synodalibus, tamen non sunt illegitimi, vt quia sunt deputati in genere, vel non sunt sex, & c. & coram illis tanquam synodalibus fiat examen in forma dignum, sit validum. Et videtur, quod sic, nam cum Ordinarius tunc posset illos eligere, seu nominare valebit examen factum coram illis, saltem tanquam electis ab Ordinario. Contrarium t̄ tamen verius videtur, nam examen fit cum illis tanquam synodalibus, & non tanquam electis ad illud ab Ordinario, & sic intrat reg. ca. cum super. de offic. deleg. quod potui, nolui, & quod volui, non potui.

II. apparet t̄ ex d. declar. Tolet. §. 8. examen, & 99 approbationem in concursu requiri semper pro forma ad singulas parochiales, quod est satis conforme d. decr. Concil. c. 18 & constit. Pij V. ubi adeft decretum irritans, quod formam inducit, Bart. & alij in l. non dubium. c. de legib. & infra dub. 15. Facit etiam 1. declarat. Congregat. sup. adducta n. 37. & t̄ alia quae sic ait: An satis sit eum quē Episcopus idoneū iudicat, proponere examinandum absque alio concursu. Resp. Congre. non esse satis, imo decr. Conc. tenet Episcopum plures nominare examinatorebus, & alios etiam ab aliis nominatores admittere, sicque examen per cōcursum omnino facere, prout ex Bulla Pij V. statuitur,

statuitur, exceptis illis casibus, in quibus praesenti decreto, versu, si tamen, adeo permittitur, posse omitti examen per concursum, si Episcopus pro sua conscientia cum consilio deputatorum ita expedire arbitrabitur. Vnde apparet, parochiales vacantes per affectionem aliarum, & resultantes ex alio concursu non posse absque novo concursu, & examine provideri approbatis in precedenti concursu, quamvis in Archiepiscopatu Toletano secus fiat, ut mihi relatum est.

Vnde etiam apparet falsa sententia Cerolae in praxi Episcopali, 2. par. ver. parochia, §. 1. dicentis, quod approbatus alias ad parochialem non debet examinari quoad literaturam, si concurrat solus, licet secus, si alij concurrant, & circa mores.

Vnde etiam ista forma transmitti non potest, etiam si Episcopus velit parochialem conferre personae quantumcunque & notoriae doctae, idoneae & benemeritae, Fusc. de visitat. lib. 2. c. 5. n. 10. Cenedo in collectan. 15. ad decretum, n. 5. Fla. Parif. de resignatione, lib. 8. g. 9. a num. 83; & Cechus d. n. 6. & dictum est supra 6. p. c. 2. a n. 265.

Vnde etiam eadem Congregatio Concilij censuit, quod Episcopus vacante Ecclesia parochiali debet servare formam examinis per concursum, licet velit eam Vicario conferre. Et alius, quod Doctor, sive Licentiatum in Theologia, sive in iure Canonico etiam in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petii sibi provideri de aliqua Ecclesia parochiali. Et tradit Fla. Par. d. lib. 8. g. 9. n. 8 & 91. & Cechus supra, Cerola dicta 2. parte, verb. Doctor, §. 1. & Marc. Anton. Genue. in praxi Archiepiscopali Curia Neapolitana, cap. 65. numero 1. ad finem. & post haec Gonzalez gloss. 4. a numero 90. & Prosper de August. in additione ad summum bullarum quarantae, verb. parochialium beneficiorum collatio, questio. 1. & Lessius de iustit. & iure, lib. 2. c. 34. num. 82. 12. Apparet etiam d. declar. Tolet. §. 9. & Concil. d. 18. versu, peracto, requiri pro forma, quod examinatores renuntient quotquot idonei reperi fuerint, ut habetur etiam in declaratione Abulen. sup. adducta §. par. c. 7. n. 11. ad 3. & in alia Abulen. supra adducta d. §. par. cap. 8. sub num. 87. ad 7. & in alia Abulen. infra adducta sub num. 295. ad 4. & in alia declaratione super dicto cap. decimo octavo, quae sic ait: Examinatores peracto examine debent eos ex communis sententia renunciare Episcopo, quos idoneos reperiunt.

Et debent facere relationem, & approbationem de omnibus, non solum quoad literaturam, seu scientiam, sed etiam quoad clericatum, seu ordinem, aetatem, legitimitatem, mores, &c. ut in d. versu, Peracto deinde examine renuntientur, quotcumque ab his idonei iudicati fuerint aetate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis. & notat P. Ledesma sup. quidquid velit Cerola, qui confuse loquitur, ut solet 1. p. verb. parochia, §. 2. dub. 10. de quo dictum est sup. 6. par. c. 2. num. 236. ubi ad hoc adduxi declarationes S. Congreg. & alia quae sunt videnda.

Vnde videtur trans peccare mortaliter examinatores facientes relationem, & approbationem solum quoad literaturam, etiam si Episcopus ita velit, quia non adimplent, nec faciunt suum officium ut debent.

Et circa modum trans dandi vota est quaedam declaratio sacrae Congregationis d. cap. 18. quae sic ait: Licet Concil. non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secrete fieri debeant, magis tamen expedit, ut examinatores palam inter se sua vota conferant deinde

2. Tom.

notario iubeant, ut in actis suis simpliciter scribat, Titius approbatus idoneus, Seium vero reprobatus, ut Roma sit.

13. Apparet ex d. §. quod ex approbatis, & renunciatis per examinatores solus Episcopus, vel Vicarius, & non ipsi examinatores, debet eligere magis idoneum, ut in declarationibus Abulen. supra cit. num. 104. & in alia declar. super d. c. 18. quae sic ait: Item censuit Congregatio, non spectare ad examinatores, sed ad Episcopum eligere ex approbatis magis idoneum. Et in alia Perusi. & Barchinon. quae sic ait: Sciendum, quod aliqui examinatores praetendebant, ad eos spectare idoneiorem eligere, & ita de facto plures fuerunt promissi, quibus ex gratia Sanctissimus mandavit, ut expedirent novas provisiones. Et in alia Paduana, quae sic ait: Per hoc decretum nulla unquam facultas data est examinatores, in electione idoneioris, ad ei beneficium conferendum, sed ea ad solum Episcopum spectat.

Vnde ex approbatis trans Episcopus suo iudicio, & non ex votorum calculo, numero & collectione potest eligere, & debet eum, qui sibi magis idoneus videatur, ut alias censuit S. Congregatio super dictum c. 10. his verbis: Singuli examinatores possunt & debent dare vota super qualitate cuiuslibet examinati, ex forma, versu, transacto. & Episcopus non ex collectione horum votorum debet eligere, sed ex versu, peracto. Examinatores debent solum renunciare duos, vel tres, verbi gratia examinatos idoneos, deinde Episcopus absque votorum calculo, sed suo iudicio eligere debet digniorem. Alia. An si pluribus examinatis aliqui ultra dimidiam vocum fuerint consequuti, & sic approbati, & unus omnia suffragia prospera reportavit, Episcopus facta per examinatores relatione possit, postposito illo, in quem omnia suffragia confluerunt, alium ex eis eligere, qui ultra dimidiam partem vocum habuerint, cum omnes approbati dicantur. Respondit Congregatio posse.

Poterunt tamen trans examinatores priuatim, praesertim, Episcopo petente, renunciare, quis sit magis idoneus, & ita cessat difficultas, quae contra dicta se offerebat quomodo Episcopus intelliget, quem ex approbatis debeat eligere, uti magis idoneum, praesertim, literaturae, si examinatores non debent renunciare, quis sit magis idoneus: nam nisi Episcopo id alias constet poterit & debet priuatim se informare de hoc ab ipsis examinatores, & alias, si nolit scire, quis sit dignior, sed solum, qui sunt digni, peccat mortaliter, ut per Medinam, & Fr. Ludovicum Lop. infra citandos, n. 112.

Et sic procedit sequens declaratio S. Congregationis, Approbantibus licet examinatores aliquem tantum magis idoneum in scientia, cuius tamen mores ignorantur, & habentibus alium non tam doctum, sed ab eis cognitum, & approbatum in moribus hic ultimus est preferendus. Cui consonat alia, quae sic ait: Preferendus est minus doctus modo idoneus, quando eius mores sunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur. Quam adducit Gonzal. gl. 4. n. 112.

Quamvis trans Cerola dict. §. 2. in principio. & in dubio velit ad examinatores spectare, renunciare, quis sit magis idoneus. Et quamvis Bart. Medina in sum. lib. 1. c. 14. §. 32. & cum eo F. Ludou. Lopez instructio. conf. 1. tom. cap. 127. dicunt, quod examinatores ab Episcopo, vel Vicario, quibus beneficia providere incumbit, accersiti tenentur significare, & subscribere, quis sit dignus, & quis dignior, alias peccant mortaliter. &c. & Pet. Nauar. de recti. lib. 2. cap. 2. nu. 187. inquit, examinatores synodales teneri ex officio, & iustitia commutativa

P

meliorē iudicare, & Quā & sententiam, quod examinatores ex officio teneantur nominare nō solum dignos, sed etiam digniores, alias peccent gravissime, dicit probabiliorē P. Ledesma d. tract. 7. c. 1. 7. concl. 13. diffie. nostram dicens probabilem, quā tamen est certa ex Concilio, & dictis declarationibus.

¹¹³ nec obstat dicta constitutio Pij V. in qua principaliter fundatur Ledesma dicens, quod si examinatores iuridice non nominant digniorem, sed solum dignos nunquam poterit esse locus appellationi, de qua ibi ab electione digni, quam facit Episcopus, omisso digniori, quia nunquam poterit constare, quod Episcopus elegit dignum, omisso digniori. Respondetur enim, quod id non debet constare ex actis primæ instantiæ, nec ex examine facto coram Episcopo, sed ex examine faciendo coram iudice appellationis, & eius examinatoribus, ut expresse dicit dicta constitutio.

¹¹⁴ Nec contrarium tenet Cechus de repub. Eccl. d. c. 28. de parochia. n. 7. in princip. qui ait, quod per actum examine renuncientur, qui magis idonei, scientia, moribus, & aetate ad Ecclesiam regendam per fabas secretas, albas, & nigras fuerint iudicati, ex quibus Episcopus eligit, quæ ceteris magis idoneum indicaverit, &c. Non magis idoneos videtur intelligere, respectu eorum, qui non sunt idonei, quod patet, nam per fabas votatur circa approbationem, vel reprobationem vniuscuiusque examinati per fabam albam, approbando, & per nigram reprobando.

¹¹⁵ Apparet ex d. declaratione T. Tolet. §. 10. ibi, Ad quem collatio parochialis spectabit. & §. 12. in fin. ibi: Donec parochialis fuerit à Sede Apostolica collata, magis idoneo. congregationem sentire, quod Capitulum sede vacante, etiam stante Concilio non posset facere collationem parochialium in quocunque mense vacarent, etiam seclusa reservatione beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante, quæ tempore factæ d. declarationis non stabat. Quamvis ad illa verba, Ad quem collatio parochialis spectabit, posset responderi, quod intelligerentur, id est, si & quatenus ad eum collatio parochialis spectabit, ad l. Stichus, qui meus erit. ff. de legat. 1.

¹¹⁶ Ad quod etiam facit alia declaratio super d. c. 18. quæ sic ait: Daturus testatur Papam providere de beneficiis vacantibus in mensibus non reservatis, sede episcopali vacante, licet de his nulla habeatur relatio reservationis, vel in corpore iuris vel in extraneis, vel in regulis. Quam declarationem videtur allegare Manuel Sa. verb. Capitulum. n. 1. dum ait, quod Capitulum sede vacante non confert beneficia, id enim Papa reservatum secundum declarationem Congregationis concilij, de quo diximus sup. §. p. c. 7. à n. 79. ubi vide.

§. 1. De alijs dubijs.

SVM MARIA.

An Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursum ad parochiales, & ex approbatis digniorem eligere. Resolvitur affirmativè, n. 117. Quod procedit etiam ubi esset locus gratificationi inter plures approbatos, æque idoneos. Nec per Concilium id tollitur, etiam si Episcopus nō sit impeditus, n. 119. Non tamen poterit Vicarius absque

speciali mandato facere collationem parochialium magis idoneo electo. n. 120.

An concursus possit fieri ab inferioribus Episcopo, habentibus ius conferendi, à n. 121. resolvitur negativè, & adducuntur declarationes S. Congreg. & Decretum Concilij provincialis Mediolan. 5. & num. 125. allegantur decisiones Rote, per quod tamen non tollitur præventio inferiori competens in collatione. num. 126.

Deputatio etiam Vicarii spectat ad Episcopum, seu Vicarium eius in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum, n. 127. & in locis exemplis Vicarii electio ad eum spectat, ad quem spectat concursus ex S. Congregatione. n. 128.

Limitatur prædicta resolutio, nisi inferior Episcopo sit nullius diocesis, habens proprium & distinctum territorium, & omnimodam, & quasi episcopalem iurisdictionem, & ius congregandi Synodum, à n. 129. ubi ponuntur declarationes S. Congregationis, & decisiones, & resolutio Rote id tenentis. Et idem videtur in inferiori exemplo, licet non sit nullius diocesis, habente tamen proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem privativè, & ius congregandi Synodum, n. 136. & n. seq. adducitur declaratio S. Congregationis. Et ita est intelligendum, quod dicit Ledesma relatus. n. 138.

Et ipso quod quis habet iurisdictionem quasi episcopalem, videtur habere ius congregandi Synodum, nisi aliud sit in contrarium. n. 139.

Quamvis habeat ius congregandi Synodum, si nondum illam congregavit, aut examinatores non deputavit, spectabit concursus ad Episcopum, intra cuius fines, seu diocesim parochialis existit, seu ad viciniorem. n. 140. Quod tamen videtur cessare semel congregata Synodo, & in ea deputatis examinatoribus, licet illi extincti fuerint, sed tunc fieret devolutio ad Papam. n. 141.

Dispensationes subditorum inferiorum, qui sunt nullius diocesis, & iurisdictionem quasi episcopalem habent, illis sunt committenda, ex S. Congregatione, à n. 142. prius tamen coram datario docendum est habere dictas qualitates, vel esse in quasi possessione, vel committantur ex eadem S. Congregatione. n. 143. & idem videtur in inferioribus exemplis, habentibus quasi episcopalem iurisdictionem, & proprium districtum, licet non sint nullius diocesis, cum sint ordinarij. à n. 146. Vnde etiam vicariis huiusmodi prælatorum poterunt committi, sub n. 147.

An Episcopus qui facit concursum ad parochiales spectantes ad collationem inferiorum, si ex approbatis reperit plures æque idoneos, debeat omnes illos eligere, ut inferior parochialem conferat cui maluerit, an vero possit Episcopus gratificare, & unum solum eligere, à n. 148. Resolvitur, posse Episcopum unum solum eligere, & respondetur cuidam declarationi S. Congr. quæ videtur contra.

Intra quatuor menses à die vacationis nota debet Ordinarius facere concursum ad parochiales spectantes ad collationem aliorum, & illis significare personas electas pro collatione obtinenda, alias omnimoda dispositio illis reservatur. n. 152.

An Episcopus possit facere concursum ad parochiales vacantes in mensibus reservatis, vel alias reservatas, seu affectas, nō obstantibus regulis reservatoriis, resolvitur affirmativè. n. 153. & n. seq. ponitur declaratio sacre Congregationis. Et ita intelligitur, quod ait Nauarrus, parochiales esse ab omni reservatione exceptas, scilicet ad effectum concursus tantum, non collationis, quæ à

Papa faciendū est. n. 155.

An in beneficiis vacantibus per resignationē debeat fieri concursus, a n. 156. resoluitur, in resignatione simplici debere fieri, secus in resignatione in fauorem, in qua non requiritur examen per concursum, sed solum in forma dignum, & ponuntur declarationes S. Congregationis. Et idem in beneficiis resignatis ex causa permutationis, ut non sit faciendum examen per concursum. n. 161.

An esto non requiratur examen per concursum in promotionibus faciendis de beneficiis resignatis ex causa permutationis, requiratur tamen nouum examen ipsorum conpermutantium coram examinatorebus synodalibus. a n. 162. Resoluitur, non requiri nouum examen, nisi fiat permutatio cum beneficio simplici, aut nisi esset magna inaequalitas numeri parochianorum; vel permutantes alias non fuissent examinati, ex sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur, & decretum Concilij provincialis Mediolani. 5. Expediret tamen tunc fieri examen ante renunciationem. numero 166.

In permutationibus tamen que sunt coram Papa, semper committitur Ordinario in forma dignum. numero 167.

Circa parochiales obtentās ex regressu, ponuntur declarationes sacre Congregationis. n. 168.

An in parochialibus litijs vacantibus habeat locum concursus, non obstante lite, a n. 169. Resoluitur affirmative ex sacra Congregatione, cuius declaratio ponitur. Electo tamen, & indicato magis idoneo ab Episcopo, non potest fieri interim collatio de parochiali litijs ab Episcopo, seu alio inferiori, ad quem alias collatio spectaret. num. 172. Sed vel erit recurrendum ad Papam, vel expectandus finis litis. num. 173. Et talis electus si petierit, ad defensionem litis admittetur. num. 174.

An in beneficiis, quorum cura per plures administratur, sit faciendus concursus, a n. 175. Resoluitur, esse faciendum ex Concilio, quamuis alias beneficia ista non dicantur curata, tamen ex autoritate Papa, & sacre Congregationis non esse receptum decretum Concilij de concursu quoad ista beneficia, maxime in Ecclesijs, vel collegiatis.

Poterit Episcopus Canonicos seu capellanos ad exercendam curam animarum deputatos a Capitulo, vel alijs examinare, neque eis permittere absque eius approbatione curam exercere, licet ab immemoriali per eos exerceatur, absque examine, & approbatione Episcopi ex sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur n. 182. & n. 183. ponitur alia, que declaratur n. 184. & alia declaratur n. 185.

Quamuis Nanarr. dicat, quod si canonici, & capellani eo ipso, quod sunt canonici & capellani, habent annexam facultatem exercendi curam, non potest Episcopus illos examinare, secus, si requiratur deputatio ad curam exercendam, tamen additio ibi aij, quod Congregatio, ut refertur absolute censuit, Episcopum posse eos examinare. n. 186. & seq.

Quamdiu tamen Episcopus eis non inhiuerit, ne alias curam exerceant, poterunt eam exercere absque examine & approbatione Episcopi, quando non requiritur deputatio, alias secus. n. 188.

Si cura animarum pertineret ad unum canonicum ratione sui canonicatus, cui est annexa, in prouisione talis canonicatus esset faciendus concursus. numero 189. ubi ponitur declaratio sacre Congregationis.

Si cura animarum toti Capitulo incumbens, transferre-

2. Tom.

tur in certam dignitatem, seu canonicum Ecclesijs, prout fieri potest per Episcopum de consensu Capituli, ex sacra Congregatione, in prouisione talis dignitatis, seu canonicatus esset faciendus concursus. numero 190.

Et videtur faciendus concursus in prouisione beneficii simplicis alicuius Ecclesijs parochialis habentis de per se administrationem curie in aliquo loco dicta parochialis. n. 191.

An in prouisione dignitatum habentium unitam parochialem, faciendus sit concursus. Resoluitur negative, cum unito perpetuo & accessorie facta est. n. 192. & declarant S. Congregatio in declarationibus positis. n. 193. Sed si esset unita eque principaliter, faciendus esset concursus. n. 194.

An in dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesijs collegiatis faciendus sit concursus, resoluitur, quod non. n. 195. ubi ponitur declaratio S. Congregationis. & h. seq.

An in beneficiis regularibus curatis faciendus sit concursus, resoluitur negative. n. 197. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, & h. seq. resolutio Rota, quod videtur procedere etiam si sine solita commendari secularibus. n. 199.

An qui se opponit post terminum editi, possit & debeat admitti cum descriptis, presertim, nondum facto examine, videtur resolendum negative. n. 200. Et idem videtur ubi non apponeretur editum, sed examinandi nominati essent coram examinatorebus intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo prescribendum. n. 201. & seq. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

Id videtur limitandum, nisi in edito diceretur, quod etiam post eius terminum admitteretur, qui vellet examinari, aut si decreto Concilij provincialis iubentis, apponi editum, id caneretur, ut in Concilio provinciali Toletano, n. 203. & Concilio Compostellano censens, aliqui cantum esse. n. 204. Sed falluntur. n. 205. ubi illud explicatur.

Nilominus resoluitur esse admittendum re integra. n. 206.

An ad concursum possit admitti habens aliud curatum, resoluitur affirmative. n. 207. & seq. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, nec est in potestate Episcopi illum non admittere, nec valet constitutio contraria. n. 209.

An Episcopus possit admittere ad concursum parochialem in suis manibus resignatarum consanguineos, & affines, aut familiares suos, vel resignantium, stante constitutione Pij V. 58. n. 210. Resoluitur, non posse, v. censuit S. Congregatio. n. 211. Quod non procedit in vacatione per obitum, vel alias, n. 212. & seq. ubi ponitur decisio Rotæ.

An si vnus tantum ad concursum apparuerit, debeat examinari, & ei si reperitur idoneus de parochialibus prouideri. n. 214. Resoluitur, quod sic, & adducuntur declarationes Sacre Congregationis. n. 215.

Si ex oppositoribus descriptis aliqui non compareant ad examen in die pro examine & concursu deputato, nec se excusent legitime, poterit sine eis examen & concursus fieri. n. 216. & seq. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

Quid faciendum si semel edito proposito nullus compareat, vel ex oppositoribus nullus repertus sit idoneus, num. 218. Resoluitur, ut in declarationibus Sacre Congregationis, positis numero 219. Circa quod etiam consideranda sunt alia declarationes posite. numero 220.

An si facto concursu desistat magis idoneus, ex reliquis oppositoribus sit eligendus magis idoneus, an vero sit faciendus alius concursus de nouo, proposito nouo edito, n. 221. Resoluitur, quod si ante factam per Ordinarium electionem de magis idoneo, ille desistat, non est faciendus nouus concursus, sed ex reliquis eligendus est magis idoneus intra eundem terminum: si vero facta per Ordinarium electione de magis idoneo reperit, ille desistat, seu cedat, vel decedat non poterit eligi alius ex oppositoribus eiusdem concursus, sed faciendus erit nouus concursus, ad quem Ordinarius habebit nouum terminum, a die desistentiae, seu cessionis, vel mortis ei nota, n. 222. & 223. Id tamen intelligitur quando desistit, cedit, aut decedit ante lapsum quadrimestre, datum ad significandum Pape, alias enim infra quadrimestre, non facta significatione, ad Papam deuoluitur, n. 224.

An electio minus digni ex approbatis, omisso digniori, & prouiso parochialis subsequenda sit nulla ipso iure ex decreto Concilij & constitutione Pij V. An vero sit inualida, a n. 225.

Et multis hic inde adductis contra Rotam, cuius decisiones ponuntur, resoluitur esse validam, non obstante decreto irritante Concilij, & constitutionis Pij V. quod inducit formam, nam non videtur referendum ad prouisiones factas de minus dignis.

Vnde talis electus & prouisus videtur facere fructus parochialis suos, donec eius prouiso per iudicem appellationis reuocetur, & sic non est condemnandus in fructibus, nisi ad summum a tempore prima sententia reuocatoria, & non a die motus litis, ut dicebat Rota, nec a die intrusionis, ut videbatur, supposito quod prouiso esset nulla propter decretum irritans, num. 237. & 238.

An quando detur appellatio a mala prouisione, seu dispositione parochialis, a n. 239. resoluitur, non dari appellationem a relatione examinatorum, nec ab eorum reprobatione, a mala tamen Ordinarij electione, dari appellationem, & adducitur declaratio sacre Congregationis, & resolutio.

Quod dictum est, non dari appellationem a reprobatione examinatorum, quod etiam de deuolutiua intelligitur, solum procedit in beneficiis curatis, n. 242. Secus in simplicibus, in quibus licet presentati a quibusvis Ecclesiasticis personis non debeant institui, nisi prius fuerint ab Ordinariis examinati, & idonei reperi, tamen a reprobatione examinatorum datur appellatio suspensiuam, non obstante c. 9. sess. 25. vers. adhuc. n. 243. & seq. Imo etiam in parochialibus iurisdictionibus laicorum datur appellatio presentatis, quando unus solus est presentatus: nec habet locum concursus a reprobatione examinatorum, sicut habenti gratiam in forma dignum, n. 245.

Licet parochialibus detur appellatio a mala Ordinarij electione, est solum ad effectum deuolutiuum, nam non impedit, aut suspendit, quo minus executioni demandetur, & prouisus, pendente appellatione a parochiali non est amouendus, n. 246.

Etiamsi contra eum sit lata sententia per iudicem appellationis, a qua ipse appellauit: nam ista secunda sententia non est executioni demandanda, pendente appellatione, qua habet vtrunque effectum, sicut etiam quando conceditur gratia per Papam de parochiali, & adeest certus possessor, datur appellatio suspensiuam a sententia executoris, n. 247. Vbi quod procedit etiam quando examinatores sunt discordes.

Lata prima sententia contra possessorem apud Curiam, parochialis, sequestratur, non obstante constitutione

Pij V. quia loquitur in prima sententia Ordinarij, n. 248.

Tunc datur appellatio a mala Ordinarij electione, quando alias seruata est forma Concilij, illa enim non seruata, prouiso est nulla, & parochialis manet Papa reseruata, n. 249.

Circa hoc de appellatione a mala Ordinarij electione, notanda est decisio Rotae postea, nu. 250. de qua late, nu. 251 & seq. Vbi quando sit locus huiusmodi appellationis, & an requiratur dolus Episcopi.

An auditor Rotae, cui commissae est causa appellationis, possit appellanti obtrimenti conferre parochialem reservationem, n. 253.

An quando electus cedit, vel decedit ante factum examen coram iudice appellationis, expiret ius appellantis, n. 254.

Secundo principaliter dubitatur, an Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursum ad parochiales, & successiue ex approbatis, digniorem eligere. In quo breuiter respondetur affirmatiue, nam regulariter Vicarius ex generali commissione potest exercere quae sunt iurisdictionis, nisi in casibus exceptis, ad tradita sup. §. par. c. 8. Et hic casus non reperitur exceptus. Facit etiam declaratio Toletana adducta sup. in dubio procedenti, n. 8.

Quod procedet etiam tibi esset locus gratificationis inter plures approbatores aequae idoneos, ad tradita d. c. 8. n. 88.

Nec obstat Concilium d. c. 18. vers. intransito. ibi: Ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario generali, ubi videtur velle Concilium ita demum Vicarium posse facere examen per concursum, si Episcopus sit impeditus, quia responderetur, per illa verba non tolli, quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopo non impedito, sed posita esse ad denotandum conuenire, quod ab ipso Episcopo, cessante impedimento, fiat examen, & c. & sic causa admonitionis. Et ita etiam accipiuntur illa verba, vel eo impedito, & c. c. 12. vers. prouisi etiam, sess. 24. de reform. ut dicemus c. seq.

Non tamen poterit Vicarius absque speciali mandato facere collationem ipsarum parochialium magis idoneo iudicato, & electo, ut dixi d. §. par. c. 8. n. 109.

Tertio principaliter dubitatur, an concursus possit fieri ab inferioribus Episcopo habentibus ius conferendi. Et respondetur non posse, quia Concilium d. c. 18. hoc committit solis Episcopis, vel vicariis, & non aliis collatoribus, ut colligitur ex vers. peracto. ibi: Atque illi, & non alteri collatio Ecclesiae ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre, & ex dicta constitutione Pij V. vers. ac illarum etiam. & docent Anast. Gernio, de indultis Cardinalium, in §. quibusvis. ad fin. Cerola d. 1. par. verb. parochia. §. 2. 4. & eo dubio, Cechus d. c. 28. de parochia. n. 6. Marc. Ant. Genien. d. cap. 69. numero 1. & Flamin. Parisius dist. libro 8. questio. 9. numero 96. dicens, hoc saepe fuisse in Congregatione Concilij resolutum. Et tunc declarationes, quas ibi ipse affert, a num. 97. apparet ex quadam declaratione data Episcopo Palentino, quae sic ait: Reuerendissime Domine actum fuit in S. Congregatione Cardinalium Concilij Tridentini interpretum de his, quae in libello his literis adiuncto continentur, & maturam consideratione decretum est ex Concilio Tridentino non licuisse Abbatibus oppidi Vallisoleti, nec in posterum licere parochiales saculares conferre, nisi his, qui ab examinatoribus in Synodo

Synodo Palentina constitutis idonei fuerint iudicari, & ab amplitudine sua vii ordinari, tanquam magis idonei electi, collationesque ab ipso Abbate post Concilium non servata hac forma factas nullas esse, iuxta parochiales ipsas conferendi ex Bulla S. memoriae Pij V. ad Sedem Apostolicam devotum esse, ideoque amplitudinem suam debere possessione devocere eos, qui ab Abbate sit inmissi fuerint, & edictis propostis, examen per concursum indicere, & nomina eorum, quos examinatores iudicaverint idoneos, quique abs te tanquam magis idonei electi fuerint, ad sanctissimum dominum nostrum mittere, ut parochiales eis conferri possint, quae omnia, ut quamprimum efficiantur, amplitudo sua, quantum in se est, curabit, cum bonam valetudinem, & perpetuum divinae gratiae praesidium opto. Rome 24. die Octob. 1573. amplitudinis tuae tanquam Frater Philippus Bo. Compag. Card. S. Sextio.

123 Apparet etiam ex quadam declaratione Salamantina, Veronen. & Ravennaten. quae sic ait: Commendatarius Abbatie exemptae existentis intra fines alicuius diocesis, & habens iura quasi Episcopalia, non potest facere concursum beneficiorum curatorum, sed hoc spectat ad Episcopum, in cuius diocesi est Abbatia, qui electo magis idoneo mittet eundem ad commendatarium pro collatione.

124 Et alia S. Congregatio declaravit, quod in vacatione parochialis Ecclesiae, cuius collatio etiam ab immemoriali tempore ad inferiorem, vel Patriarcham pertinet, examen, & electio personae idoneae, ac edictorum oppositio, & etiam vicarium constituere, & omnia alia facere ad ordinarium spectat: de quo etiam sunt plures declarationes, & decretum Concilii provincialis Mediolanen. 5. part. 3. tit. quae ad beneficiorum collationem attinent, vers. vacante, quod sic ait: Vacante Ecclesia parochialis, cuius conferendi ius non ad Episcopum diocesannum, sed ad alium, etiam ab Episcopali iurisdictione exemptum, & regularem item spectat, edictum de concursu proponat Episcopus diocesanus, & quicumque examen eo nomine subire volent, ad ipsam conveniant, quae exploratione per examinatores Synodales facta ex probatis dignorem, & magis idoneum deligat, cui vacans illa Ecclesia ab illo conferatur, cuius ius est, si secus fiat, collatio rescissa, nullaque fit.

125 Nec per hoc tollitur praeventio competens inferiori in collatione parochialis, ad quam praeservandam S. Congregatio sic faciendum censuit, Si inferior haberet praeventionem cum ordinario, debet habita notitia vacationis parochialis coram notario declarare se velle dict. parochialem conferre, & ideo rogare Episcopum, ut proponat edicta, & hac ratione tenebitur in sua praeventione Traditio Gonzalez ad reg. mensum. §. 3. proem. numero 16. & 17.

126 Et illud ipsum tenuit Rota in vna foro Sempronien. parochialis 15. Ian. & 7. Maij 1593. coram D. Mantica, ut in decisionibus statim adducendis, num. 133. & seq. & in vna Taruina iurisdictionis, de qua infra, n. 135.

127 Vnde apparet etiam deputationem vicarij spectare ad Episcopum, seu vicarium eius in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum. Vnde etiam Congregatio censuit, In locis exemptis vicarij electionem ad eum spectare, ad quem spectat concursus.

128 Limitatur tamen praedicta resolutio, nisi inferior Episcopo sit nullius diocesis habens proprium, & distinctum territorium, & omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, & iuxta.

2. Tom.

congregandi Synodum, Anast. Germon. supra, & Flamin. Paris. dict. quest. vnum. 98. dicens ita censuisse S. congregationem Concilij, & tunc constat, ex sequenti declaratione super dicto cap. 18. ibi: Poterit ordinarius si pro sua conscientia, & c. ex hoc verbo, ordinarius, colligitur hoc decretum locum habere in inferioribus prelatis, unde inferior Episcopo, qui omnimodam iurisdictionem habet Episcopalem, nec alicui subditur, sed est immediate subiectus Sedi Apostolicae, nullius diocesis proprium territorium habens, si habet ius congregandi Synodum, & legitime constat illam congregasse, & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, & approbare, ac economos, & vicarios deputare, denique omnia illa, quae per hoc decretum permittuntur praestare. Et super capitulo 10. session. 23. de reforma. est et alia declaratio, quae sic ait: Abbati habenti iura quasi episcopalia, licet dare dimissorias subditis, intellige regularibus, ut in d. cap. 10. Concursum facere non licet, nisi probetur habere ius congregandi Synodum, & alias legitime congregasse, ut capit. 18. sess. 24. sequitur Prosper de Augustino ad summam Bullarj, verb. parochialium, beneficiorum, collatio, q. 2.

Et ita etiam ex sententia S. Congregationis, tenet Rota in d. foro Sempronien. ut in decis. sequentibus.

Foro Sempronien. parochialis 15. Ianuarij 1593. coram D. Mantica.

Placuit Dominis gratia Baptista. Fortune in omnibus esse iustificatam, & c. Item vacatio ex constitutione Pij V. ex eo probatur, quod Abbas, a quo Lucas Anton. fuit promissus, in districtu Rabignana, in quo sita est Ecclesia parochialis, non habet omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, sicut S. Concilium Tridentin. disponit, & a S. Congregatione Illustrissimorum, ac Reverendissimorum dominorum Cardinalium sapissime fuit declaratum, & a Rota decisum in Legionen. S. Facundi, & in Mariscana exemptionis, neque etiam Abb. docet se esse solitum convocare Synodum, & in ea deputare examinatores: quinimo Episcopus foro Sempronien. tanquam vicinior est, in quasi possessione convocandi ipsam Synodum, & deputandi examinatores, & a S. Congregatione Illustrissimorum ac Reverendissimorum Dominorum Cardinalium eiusdem Concilij Tridentin. interpretum super hoc, die 18. Ianuar. 1584. obtinuit mandatum de manutenendo in sua quasi possessione, donec Abbas legitime probaverit ius cogendi Synodum habere, & alias coegisse, & in ea examinatores ad praescriptum Concilij deputasse. Accedit etiam quod, & si Abbati eo in loco plena iurisdictione, & facultas deputandi examinatores in Synodo ab eo congregata competere, non tamen in collatione huius parochialis forma praescripta a S. Concilio in capitulo 18. session. 24. de reformatione fuit observata, quia anno 1590. quo tempore parochialis vacavit, non fuerunt deputati examinatores, sed anno 1588. & in singulis annis debent deputari in Synodo diocesana, quae etiam singulis annis celebranda est, ut in d. concilio capit. 20. convenio. dict. capit. 18. examinatores, sessione 24. neque etiam d. examinatores de anno 1588. deputati, iuxta decretum Concilij praestiterunt iuramentum, & cum sex requirantur, & non pauciores, ut in dict. §. examinatores, quatuor tantum fuerunt deputati, igitur collatio Abbatis non servata forma Con-

P 3

cily facta nullius est momenti. l. constitutionibus. ff. ad municipalem. l. i. non dubium. Codic. de legib. l. i. si quis ita, de verborum obligationibus, & Doctores ibidem, & in lege prima de liberis & posthumis.

134

In eadem coram eodem 7. Maij
1593.

Placuit dominis, &c. quod vero attinet ad vacationem, ex constitutione Pij V. domini censuerunt a decisione in causa facta die 15. Ianuar. proxime prateriti non esse recedendum, illa etenim verificatur, quia vacante parochiali Episcopus foro Sempronien. tanquam vicinior illius loci, in quo sita est, fecit concursum, & Abbas Clafsen. ad quem spectat ius conferendi noluit conferre d. parochialem ei, qui in d. concursu fuerat approbatus, sed ipsemet facto alio concursu eam Luca Antonio Archangelo, tanquam legitime approbato, quae quidem promissio non potest sustineri, quia ut inferior collator possit facere concursum, iuxta formam S. Concilij Trident. capit. 18. sessione 24. tria necessaria requiruntur. Primum, quod locus, in quo parochialis sita est, nullius sit diocesis, & immediate subiectus Sedi Apostolicae. Secundum, quod collator in ea habeat omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem. Tertium, quod habeat ius congregandi Synodum, & sit solutus congregare, sicuti fuit in S. Congregatione d. Concilij Trident. saepe, & in specie in hac causa resolutum, quae cum in casu proposito non concurrunt, promissio facta ab Abbate Luca Anton. Archangelo praeter formam S. Concilij Trident. d. c. 18. sessione 24. corruit. l. si plures. in princip. de conditionib. instit. cap. quoniam frequenter. §. porro coniuncto. §. fin. autem. & ibi notat. Abb. ut lite non contestat. Ripa in l. i. nu. 125. ff. soluto matrimonio. quod multo magis dicebant domini esse recipiendum, quia extat vltimus status anni 1581. & 1588. quibus Abbas fecit collationem his, qui facto concursu coram Episcopo foro Sempronien. ab eius examinatore fuerunt approbati. Praeterea S. Congregatio declaravit, Episcopum foro Sempronien. esse manutenendum, in quasi possessione deputandi examinatores, etiam pro collatione parochialis istius loci, donec Abbas legitime docuerit ius sibi competere faciendi concursus, quod cum ipse adhuc non docuerit, quia probatio non excludit probationem. Pateus decisio. 203. lib. 3. sane Episcopus debet interim manu teneri, c. 1. & 2. ut lite pendente.

135 Et in d. Tarvisina iurisdictionis coram D. Lita 17. Februar. 1595. fuit resolutum, concursum facere ad parochiales spectare ad Episcopum diocesis, & non ad Abbatem, qui non docet se esse nullius diocesis, & Synodum legitime congregasse, minus examinatores deputasse, iuxta declarationem S. Congregationis Concilij.

136 Et idem videtur in inferiore exemplo, licet non sit nullius diocesis, habente tamen proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem priuatiue, & ius congregandi Synodum, nam eadem videtur ratio, & ita videtur tenere Flores quest. 24. num. 21. loquens de Abbate S. Facundi Legionen. diocesis, quem num. 25. 29. 32. & 33. ait Synodum facere, & ait Congregationem Cardinalium Concilij declarasse dict. capitulo decimo octauo Concilij, quod loquitur de modo prouidendi Ecclesiae parochiali vacanti, intelligi etiam debere in dict. Abbate ordinario, & ita in causa inter eum, & Episcopum Legionen. a Rota decisum esse, de qua decisione me-

minit dicta prima decis. foro Sempronien. & sic quotidie dictum Abbatem conferre beneficia, & ponere edicta, & admittere concursum, & nominare examinatores. Et facit declaratio S. Congregationis in vna Farfen. Legionen. Maricana, & Cremonen. quae sic ait, *Comendatarium Abbatie habent iura Episcopalia, potest coram se, vel suo vicario de curatis vacantibus concursum facere, si modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinatores.*

Et ita est intelligendum, quod dicit Ledesma d. 138 tractat. 7. c. 1. 7. conclusio, circa 23. difficultatem, quod priores ordinum militarium habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, ut prior Emeriten. possunt nominare examinatores Synodales congregando Synodum, intelligendum est enim, si alias habent ius congregandi Synodum, &c.

Et aduerte, quod eo t. ipso, quod quis habet iurisdictionem quasi Episcopalem, videtur habere ius congregandi Synodum, cum sit ius Episcopale, & conueniente de Offic. Ordinario, nisi aliud sit in contrarium.

Quamuis autem habeat ius congregandi Synodum, si nondum illam congregauit, aut examinatores non deputauit, spectabit concursus ad Episcopum, intra cuius fines, seu diocesim parochialis existit, seu ad viciniorum, ut colligitur ex adductis. Quod tamen videtur cessare semel congregata Synodo, & in ea deputatis examinatoribus, licet illi extincti fuerint, sed tunc fieret deuolutio ad Papam, iuxta dictam constitutionem Pij V.

Ex quibus inferitur t. ad decretum Concilij sess. 22. de reformat. capitulo 5. ubi cauetur, quod dispensationes quacunque auctoritate concedendae, si extra Romanam Curiam committendae erunt, committantur ordinariis impetrantibus, ut si impetrantes sint subditi inferiorum Episcopis, qui sunt nullius diocesis, & iurisdictionem quasi Episcopalem habent, illis sint committendae, ut S. Congregatio declarauit anno 1593. in vna prioratus de Vdes ordinis D. Iacobi his verbis: *Congregatio Concilij censuit dispensationes matrimoniales, & alias quascunque quae subditi inferiorum Episcopis a Sede Apostolica conceduntur, si eas extra Romanam Curiam committi contigerit, & illi inferiores nullius diocesis existunt, & iurisdictionem quasi Episcopalem habeant, eisdem inferioribus, non autem vicinioribus Episcopis esse committendas.* Hieronym. Card. Mathaeus.

In eadem tamen t. postea eadem S. Congregatio 149 dedit sequentem declarationem ad instantiam Cardinalis Toletani. *Congregatio Concilij censuit prius coram D. Datario esse docendum priorem habere qualitates requisitas, ut ipsi dispensationes matrimoniales committi possint, vel esse in quasi possessione, ut praedicta dispensationes eidem committantur.* Hier. Card. Mathaeus.

Et in vna Prioratus de Magacela Congregatio sic 148 ait: *Congregatio Concilij alias censuit, si prioratus ut proponitur, nullius sit diocesis, & quasi Episcopalem iurisdictionem habeat, licet a dispensationum matrimonialium, & alias eiusdem generis priori committendas.* 5. Maij. 1593.

Et alia declaratio t. eiusdem Congregationis, 148 sic ait: *Proposito Pisiensi, cui mandata est iurisdictione, visitatio, correctio, & superioritas, etiam quoad institutionem, praesentationem, & nominationem,* prout

prout illam habebat Episcopus Lucanus, sunt committenda licet in forma d. g. n. 1. d. 4. dispensationes matrimoniales.

146 Id tamen non videtur procedere in inferioribus, quantumvis exemptis, & habentibus Episcopalem iurisdictionem, si non sunt nullius diocesis, nam dispensationes eorum subditis concedenda, videntur committenda Episcopis, intra quorum diocesis sunt, ex istis declarationibus, quae id velle videntur, & ratio potest esse quod Curia in rebus ab ea committendis, non confidit de aliis ab Episcopis, & ita etiam capitulo sede vacante, seu eius vicario, non vult committere, ut dictum est sup. 6. par. 2.

147 Nihilominus verius videtur idem esse dicendum in inferioribus exemptis habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, & proprium districtum, licet non sint nullius diocesis, cum sint ordinarii, & sic verificentur in eis verba Concilij, nec dictae declarationes excludunt eorum similes, & habentem eandem rationem, & dicta declaratio adducta, numero 14. non dicit, quod sit nullius diocesis, & ita Flores d. 9. q. 2. n. 22. dicit dispensationes & commutationes vltimarum voluntatum ex d. c. 6. & 5. c. 22. debere committi d. Abbati S. Faciundi, cum sit ordinarius, &c. Vnde etiam vicariis huiusmodi prelatorum habentium iurisdictionem quasi Episcopalem poterunt dari dictae commissiones, Thomas Sanchez de matrimonio libro octavo, disputati vigesima septima, nu. 34.

148 Sed hic offert se difficultas, an Episcopus qui facit concursum ad parochiales spectantes ad collationem inferiorum, si ex approbatis reperit plures aequae idoneos, debeat omnes illos eligere, ut inferior parochialem conferat cui maluerit, an vero possit ipse Episcopus gratificare, & unum solum eligere. Et videtur debere eligere omnes aequae idoneos repositos, nam non est maior ratio de uno, quam de altero. Et ita videtur velle sacra Congregatio in quadam declaratione data Episcopo Vicen. quae sic ait: Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacauerit, ad quam aliquis Abbas habet ius nominandi, quemcumque Abbas nominaverit, eum ordinarius ad examen admittere debet, si autem Ecclesia vacabit ob mortem Regentium, in quibus Abbas habet ius conferendi, earum curationem, qui suscipere voluit, eos ordinarius probare debet illo examinis genere, quod vocatur per concursum, nec Abbas ob eam causam ullum examinis dictum proponere potest, nec illius officij partem aliquam attingere, sed id pertinet ad ordinarium, qui debet ipse proponere edita, & examinatores, & Concilij praescripto deputatos adhibere, a quibus omnes istiusmodi concursu examinentur, quo examine confecto ex his, quos vita integritas, & doctrina commendabit, ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, ut ex electis cui maluerit, curam conferat, quam declarationem affert Flamin. Paris. supra n. 101. sed diminute.

149 Nihilominus tamen verius videtur posse Episcopum unum solum eligere, cui inferior collator debeat conferre, etiam si sint plures aequae idonei repositi, nam cum ordinario detur electio dignioris, videtur etiam ei dari gratificatio in casu quo sint plures aequae idonei, & ita videmus servari in parochialibus Papae reservatis, de quibus dicemus dubio sequenti. & conducent, quae tradimus infra dub. 18. a numero 265. de patrono Ecclesiastico.

Nec obstat dicta declaratio Vicen. in fin. nam procedet ubi Episcopus eligeret plures aequae idoneos, tunc enim inferior collator poterit parochialem conferre, cui maluerit ex illis.

Et intra quatuor mensium spatium a die vacationis intellige notae iuxta dicta parte sequenti, capite secundo, debet ordinarius facere concursum ad parochiales spectantes ad collationem aliorum, & illis significare personas electas pro collatione obtinenda, alias omnimoda dispositio illis reservatur, ita ut libere eam possint conferre, ut disponit Pius Quintus in dicta constitutione, vers. ac illarum.

Quarto principaliter dubitatur, an Episcopus possit facere concursum ad parochiales vacantes in mensibus reservatis, vel alias reservatas, seu affectas, non obstantibus regulis referuatois, &c. In quo respondetur affirmatiue ex dicto capite decimo octavo, Concilij, ibi: Etiam ipsa parochialis Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter vel specialiter, &c. Et ex dicta constitutione Pij Quinti Cerola dist. verb. parochia. §. secundo, dub. 4. & 10. Cechus dist. capit. 28. de parochia, numero sexto, & Marcus Anton. Genuen. dist. cap. 65. num. 1. & post haec Gonzalez gloss. 6. a num. 111.

Et ita censuit sacra Congregatio in his verbis, In beneficiis curatis reservatis Sedi Apostolicae, & quibusvis aliis, etiam ex antiqua consuetudine ordinarij proponunt edita concursus, & a Sede Apostolica provisio fiat approbato ab examinatore in Synodo diocesana deputatis, si habet fidem approbationis sua ab ordinario, & de hoc est bulla Pij Quinti. Et ita ait respondisse sacram Congregationem: Anastas. Germon. de indulgijs Cardinalium. §. quibusvis, numero decimoseptimo, & Flamin. Paris. supra numero 103. & libro decimo, questio. 7. numero duodecimo, & Gonzalez supra num. 112.

Et ita est intelligendum, quod ait Nauarrus in capite si quando, de rescriptis, in auctorario, numero decimo quinto, omnes Ecclesias parochiales esse ab omni reservatione exemptas, ex dict. cap. 18. intelligendum enim est ad effectum collationis, quae ab ipso Papa facienda est iuxta dictum decretum, ibi, Ab eo ad quem spectabit, & dictam constitutionem Pij Quinti, &c. & dictum est supra 5. par. cap. 1. a num. 508. & minus bene locutum fuisse Nauarrum ibi, ait Gonzalez ubi proxime.

Quinto principaliter dubitatur, an in beneficiis vacantibus per resignationem debeat fieri concursus. In quo videtur dicendum, quod sic, ex d. c. 18. ibi, Vel resignationem, etiam in curia. Fuscus de visitatione lib. 2. c. 5. n. 3.

Sed hoc procedit in resignatione simplici, secus in resignatione in fauorem, in qua non requiritur examen per concursum, sed solum in forma dignum, nisi Romae sit examinatus, & approbatus, ut pluries S. Congregatio Concilij respondit Flamin. Paris. de resignatione lib. 1. q. 7. numero 8. & late lib. 10. quest. 7. a numero 13. ubi ponit declarationes S. Congregationis, Ioan. Gutierrez canon. quest. libro 2. cap. 11. numero 11. Cerola d. 9. 2. dub. 3. & 6. Cechus d. nu. 6. Mar. Ant. Genuen. dist. cap. 65. num. 1. & 2. & post haec Gonzalez supra a num. 121. & gloss. 14. num. 14. Prosper de Augustino sup. quest. 3. & Lessius lib. 2. cap. 34. numero 84.

Et ratio est, nam beneficia resignata in fauorem

non dicuntur vacare ad effectum, vt alteri conferri possint, vt dicitur infra 11. par. c. 3. n. 4. & 10. & cap. 4. num. 40.

159 Et confirmat S. Congregatio, vt in declarationibus sequentibus, Cum Parochialis Ecclesia resignatio fit in manibus sanctissimi, quia tunc non dicitur vacare ante quam alteri adquiratur, nec in ea potest statim deputari vicarius, non est necessarium examen per concursum, & aptiorem esse eligendum per ordinarium, sed satis est resignatarius ab examinatore in Synodo deputatus simul cum ordinario probari idoneum. Alia. In parochialibus per resignationem in fauorem, quam appellant, concursus fieri non debet, cum proprie non dicantur vacare, prouisiones tamen istarum ordinariis committuntur, qui examinatis, prouisis, siue resignariis, & idoneis reperiis, iis parochiales huiusmodi conferant.

160 Et t. alia sic censuit Congregatio. In cessione iurium in fauorem eius, qui praedicti habere ius, nec examē, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit. Et in vna Gienens. in prouisionibus a Sede Apostolica factis non est necessaria, nec de iure fieri debet examinatio, quae fit per concursum, quia dū ex Pape commissione, quis examinatus, & approbatus fuerit Romae, debet haberi tanquam si fuisset examinatus, & approbatus per concursum.

Vnde etiam in beneficiis t. resignatis ex causa permutationis, non est faciendum examen per concursum, Flam. Parif. lib. 8. q. 9. nu. 95. Cechus dist. nu. 6. Genuen. d. num. 2. Prosper de Augustino q. 3. quicquid dicat Lessius §. num. 85. quando fit permutatio cum simplici, vel cum alia parochiali, vbi maior requiritur indulgentia.

162 Sed difficultas est, an esto t. non requiratur examen per concursum in prouisionibus faciendis de beneficiis resignatis ex causa permutationis, requiratur tamen nouum examen ipsorum compermutantium coram examinatore Synodali. In quo t.

163 Cechus dist. nu. 6. ait, Quod si ambo sunt curati non requiritur nouum examen, at inferius cap. de beneficiis, circ. si. ait, qd non est faciendum examē in beneficiis permutatione si ambo sint curati & paria secus de simplici ad curatum, vel inaequali, ex declaratione Congregationis 352. & in tract. de beneficiis cap. 10. n. 2. verif. 14. ait, qd debent permutantes examinari circa scientiam, & inquiri de eorum ordine, moribus & ietate, & si Ecclesiae sint parochiales ij denovo debent examinari coram Episcopo, vel eius vicario eo impedito, & tribus examinatore in Synodo constitutis, vt mos seruat.

164 Sed t. Flam. Parif. lib. 8. q. 9. nu. 95. docet ex declaratione S. Congregationis, quod in prouisionibus faciendis de beneficiis, ex causa permutationis, non sit necessarium nouum examen, potestque apponi clausula, vt non obstantia beneficiales, &c. Et dummodo permutatio non sit fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore fit magna inaequalitas, nec aliud simile, alias debet fieri examen. Quae declaratio sic habetur super dist. cap. 18. Sunt etiam t. 165 circa hoc aliae declarationes S. Congregationis. Prima, si permutatio parochialis cum beneficio simplici coram ordinario iure fieri potest, requiri nouum examen quoad parochialem, sed absque concursu. Secunda, in vacationibus etiam per permutationem nullum prorsus examen requiritur, cum proprie non dicantur vacare. Clementin. i. de rerum permutatione. sic etiam esset magna inaequalitas numeri parochianorum, & quod alias isti permutantes non fuerint examinati, iterum examinabuntur ab ordinariis, sed absque concursu. Ter-

tia, in permutationibus, quae sunt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. Quarta, in permutationibus Ecclesiarum parochialium non requiritur examen, si tamen adsit magna inaequalitas numeri parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse, sed absque concursu, & si fiat permutatio cum beneficio simplici erit necessarium examen, sed non per concursum. Quinta, praesuppositum, quod alicubi a tempore, cuius initium non est memoria, parochi Ecclesiarum Ecclesiarum parochiales pro tempore vacantes optare consueverunt, respondit Congregatio, non esse sublatam per concilium huiusmodi consuetudinem, & in illis parochialibus, quae optantur, non esse necessarium examen per concursum, vt in decreto de permutationibus, quia omnes sunt examinati per concursum cum ultimis, & qui de nouo admittuntur per concursum erit examinandus. Et in Concilio prouinciali Mediolanensi. 5. par. 3. titul. quae ad beneficiorum collationem attinent, sic statuit: In Ecclesiarum curatarum permutatione coram ordinario faciendae, ne locum habeat, quod primo prouincialis Concilio decretum est de proponendo dicto examini causa in vacatione Ecclesiarum parochialium, si tamen vel parochialium hominum multitudo valde inaequalis est, vel qui permutant, quo tempore parochiales illas Ecclesias adepti sunt, examen praescriptum non subierunt, fiat tunc de illis experimentum examinis, sed absque concursu, idem examen sine concursu adhibeatur de eo, qui beneficium simplex commutat cum alio, quod curam animarum habeat, si qua do eiusmodi permutatio coram ordinario fieri iure potest.

166 Expedire tamen, quando t. aliqui vellent facere huiusmodi permutationes, in quibus requiritur examen ad curatum, quod ante renuntiationem fieret examen ad illud, vt fieri recte potest, ne forte postea inueniatur non idoneus, &c.

167 In permutationibus tamen, t. quae fiunt coram Papas, semper committitur ordinario in forma digna, nisi mittatur approbatio ordinarij cum examinatore Synodali ad parochiales, quae permutantur, aut ad parochiales in communis, aut nisi permutantes sint Romae examinati, &c.

168 Et circa parochiales obtentas ex regressu Congregatio sic censuit, Qui parochialem obtinuit post Concilium, ex regressu vero ante Concilium acquisito, non est examinandus. Alia, In parochialibus, quas quis acquirit per regressum, non est necessarium examen, quod intelligendum si eam possederit, secus si eam nunquam possederit.

169 Sexto principaliter t. dubitatur, an in parochialibus litigiosis vacantibus habeat locum concursus non obstante lite. In quo videbatur dicendum, quod non. ex c. 1. & 2. vt lite pendente. in 6. & clem. 1. eodem tit. & tenet Gonzalez d. gl. 6. a. n. 142.

170 Nihilominus tamen t. contrarium censuit Sancta Congregatio, lunij 23. 1594. his verbis: Congregatio Concily censuit decretum Concily Tridentini. cap. 18. l. 24. de reform. vbi de concursu faciendo super parochialibus, agitur, habere locum, etiam quod parochiales litigiosae sint, quando in illis S. Pontifex noluerit colligantem subrogare, verum ius demortui in alium transferre, nisi constet sanctitatem suam voluisse d. decreto Concily derogare. Hieronymus Card. Mathaeus. Quae t. declaratio potest fundari d. c. 18. ibi, Non obstantibus huic decreto, & c. Pondero illa verba, Et aliis impedimentis quibuscunque.

Existimo

172 Existit mo tamen, quod electo t & iudicato magis idoneo in concursu ab Episcopo ad parochialem litigiosam non posset fieri interim collatio de ea ab Episcopo, seu alio inferiori ad quem alias collatio illius spectaret, ex *dist. capit. 1. & 2. & Clementin. 1. de lit. pendente*. Sed tunc vel erit recurrendum ad apam vel expectandus finis litis, iuxta dicta supra, 3. par. 1. a n. 133. nam licet intra quatuor menses non recurratur ad Papam, nec fiat illi significatio, sed expectetur finis litis, ut ab ordinario tunc fiat collatio, non intrabit devolutio, seu reservatio ex d. constitutione Pij V. ex quo parochialis non erat Papae reservata propter litem, quae non inducit reservationem, ut dictum est *8. d. cap. 1.* Et talis t electus si petierit, erit ad defensionem litis in status in quo est admittendus pro suo interesse, iuxta d. 2. *ver. sane.* & ibi glossa & Doctores.

175 Septimo principaliter t dubitatur, an in beneficiis, quorum cura per plures administratur, & exercetur sit faciendus concursus, ex d. c. 18. In quo respondendum videtur, quod quamvis alias beneficia ista non dicantur curata, ex *consilio Oldradi 67.* quod sequuntur Felin. in *cap. in nostra, de rescript.* Corollario 10. & Staphil. de *litteris gratis. tit. de qualitate & statu beneficii, §. circa secundum, de qualitate beneficiorum quae sunt curata. num. 11.* Prob. ad Mona. in *capit. super eo, de prebe. in 6. n. 20.* Rebuff. in *praxi, ut de non promotionis. a num. 63.* Sarnen. in *reg. de idiomate. q. 11.* Hoieda de *incomp. benef. cap. 13. num. 7.* Quintanaduen. *Eccl. fastidium, lib. 4. n. 69.* & Rota dec. 52. a numero. 17. par. 2. *diversorum.* & Gonzalez *gl. 6. a nu. 42.* Tamen ad effectum concursus censetur curata ex decreto Concilij d. cap. 18. ibi: *Etiamsi cura Ecclesiae vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administratur, etiam in Ecclesiis parimonialibus, seu receptivis, in quibus consuevit Episcopus unus, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infra scriptum examen teneri mandat, & c.* Quae verba sunt expressa, & ita in terminis tenuit Rota in vna Gerunden. Sacristia, 26. Maij, 1567. coram D. Cota, quae habetur p. 1. *diversorum dec. 48.* in qua obtinentes tale beneficium exercebant curam alterius hebdomadis, & Gonzalez *sup. num. 114.* & Prosper de Angustino *sup. d. q. 3.*

176 Et t alias per S. Congregationem, Collatio mansionariorum curatorum facta sine examine concursus nulla est indicata, etiam quod consuetudo esset, quod conferretur simpliciter. Vt in declarationibus super d. cap. 18. In t quibus tamen statim dicitur, sciendum tamen est, quod postea fuit a sanctissimo domino nostro decretum in huiusmodi mansionariis concursum non esse necessarium.

177 Et t Flam. Paris. d. lib. 8. *quest. 9. nu. 93.* ait, dictum decretum non procedere in cura animarum, quae in ecclesia collegiata exercetur per canonicos, vel hebdomadarios, aut alios clericos, namque in vacatione cuiuslibet canonicatus hebdomadariae, aut clericatus non requiritur concursus, & quod ita censuit S. Congregatio Concilij in vna Neapolitana hebdomadariae S. Ioannis Maioris 15. Calendas Augusti 1569. per dictum *consilium Oldradi 67.* & c. Quamvis in puncto iuris contrarium dicit alias defendisse ex pluribus. Et t est alia declaratio super *dist. capit. 18. ibi: Vni vel pluribus, & c.* quae sic ait, Sed non intelligitur de canonicis cathedralis, & collegiatae Ecclesiae, quib. cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur. Tradit etiam Marcus Anto. Genuen. d. *capit. 65. numer. 2.* & post hac Gonzalez *sup. numero 158.*

Vnde d. decretum t Concilij de concursu faciendum non videtur receptum, seu intellectum, ex auctoritate papae, & S. Congregationis Concilij quoad beneficia, quorum cura per plures administratur, maxime in Ecclesia cathedrali, vel collegiata. Et est alia declaratio super d. c. 18. quae ait: *Quod sanctissimus statuit in dignitatibus, & mansionariis seu hebdomadariis habentibus curam animarum in Ecclesiis cathedralibus, vel collegiatis, non esse necessarium examen per concursum, quia Concilium non fecit expressam mentionem dignitatum, & ex c. statutum, de elect. in 6. In mansionariis autem & hebdomadariis, ex conf. Old. 67. & Anchar. 56. quamvis Concilium videatur ea tollere, in parochialibus autem, quae non sunt in cathedralibus, nec collegiatis, in quibus adsum tres, vel quatuor exercentes curam animarum alternis vicibus, nihil decisum, licet Congregatio senserit absque dubio faciendum examen per concursum, iuxta dictam decisionem Rota Gerunden. Sacristia.*

Poterit tamen Episcopus Canonicos, seu capellanos ad exercendam curam animarum deputatos a capitulo, vel aliis ad id auctoritatem habentibus examinare, neque eis permittere absque eius approbatione curam exercere, licet ab immemoriali tempore per eos exercentur cura absque examine, & approbatione Episcopi, ut censuit S. Congregatio Concilij in declarationibus sequentibus: *Licet Episcopi, capellanos, seu adiutores ad exercendam curam animarum deputatos a capitulo, siue a quacunque ad id auctoritatem habente examinare, nec permittere illis absque eius approbatione curam exercere, nec Sacramenta administrare. Secunda etiam in Ecclesiis cathedralibus vel collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per capellanos amobiles ad nutum capitulum, aut per se ipsos mer canonicos absque examine ab immemoriali tempore hoc non obstante, omnes tenentur subicere se examini Episcoporum. Tertia, an iurisdictione, & quasi possessione immemoriali tempore praescripta a capitulo exercendi curam in civitate, & deputandi ad id capellanos adiutores, ad nutum amobiles possint se tueri post Concilium, quod non liceat Episcopo eos examinare, & approbare. Congregatio censuit ordinarioliter.*

Pro t quo etiam facit declaratio S. congregatio-
nis in vna Calagurritana, his verbis: *Congregatio Concilij censuit ad beneficia in Ecclesiis parimonialibus, siue receptivis numeratis, & non numeratis, neminem admittendum esse, nisi previo examine, & approbatione Episcopi, & cum illis, quibus in praedictis Ecclesiis per Episcopum cura animarum demandata est, servandum esse decretum Concilij, sessione 24. cap. 18.* Quae t in 2. *part. intelligenda videtur de examine, & approbatione ad exercendam curam, non tamen per concursum aut cum examinatoribus Synodalibus, vel de illis beneficiis, quibus in perpetuum cura animarum demandata est, ut per vnum solum administratur.*

Et sic etiam potest t intelligi declaratio. 3. *supra adducta, 3. p. c. 2. sub n. 167. ibi: Eodemque iure examinandi, & c.* iuxta aliam declarationem infra adductam, numer. 303.

Quamvis Nauarr. *conf. 8. de privilegiis, num. 9.* tenuerit, quod t si canonici & capellani eo ipso, quod sunt canonici, & capellani a capitulo, vel alio, habent annexam facultatem exercendi curam, non potest Episcopus illos examinare, si vero requiritur alia deputatio ad curam exercendam, poterit Episcopus eos examinare, & prohibere, ne antea exercent illam.

117 Sed si additio ibi ait, quod Congregatio, ut refertur, absolute censuit Episcopum posse examinare dictos capellanos, canonicos, & dignitates volentes curam exercere, & eisdem inhibere, ne curam exerceant, vel sacramenta ministrent, absque sua probatione.

118 Quando tandem Episcopus si eis non inhibuerit, ne alias curam exerceant, poterunt eam exercere absque examine, & approbatione Episcopi, quando non requiritur deputatio, alias secus ex Concilio, capite decimoquinto, sessione vigesima tertia, de refor.

119 Sed si cura si animarum pertineret ad vnum canonicum ratione sui canonicatus, cui est annexa, tunc in prouisione talis canonicatus esset faciendus concursus, ex d. c. 18. ut censuit sacra Congregatio in vna Segouien. his verbis: Quando cura animarum pertinet ad canonicum, & presentationem Capituli, ad quod collatio huiusmodi canonicatus spectat, Episcopus debet ponere examen concursus, & si hoc examen ab alio fieret, collatio est nulla.

Vnde si cura animarum si toti Capitulo incumbens transfertur in certam dignitatem, seu canonicum Ecclesie, prout fieri posse per Episcopum de consensu Capituli censuit Congregatio, his verbis: An possit Episcopus curam animarum toti Capitulo cathedralis Ecclesie incumbentem transferre per viam vniuersitatis perpetua in certam personam, seu dignitatem eiusdem Ecclesie, Congregatio respondit posse de consensu Capituli in prouisione talis dignitatis, seu canonicatus esset faciendus concursus, &c.

120 Et etiam videtur si faciendus concursus in prouisione beneficii simplicis, alicuius Ecclesie parochialis habentis de per se administrationem, & exercitium curae, in aliquo loco dictae parochialis.

121 Octauo principaliter si dubitatur, an in prouisione dignitatum habentium vnitam parochialem, faciendus sit concursus. In quo respondetur negative, cum vniio perpetuo & accessorie facta est, ex dictis infra vltima parte cap. secundo a numero duodecimo. Et si ita declarauit S. Congregatio, his verbis: Examen concursus non est necessarium in dignitate, quae parochialem perpetuo & accessorie vnitam habet. Refert Anastasius Germon. de indultis Cardin. §. quibuslibet, nu. 7. & 8. & Episcopo Conchenf. & Nuncio Hispania, sic respondit 22. Iunii 1575. S. D. noster, ex sententia Congregationis Concilij declarauit examen, quod ex decreto Concilij, sessione 24. capit. 18. faciendum est per concursum in collatione parochialium, non debere fieri in prouisione dignitatis Abbatia, tametsi unita sit ei parochialis Ecclesia, dummodo haec vniio auctoritate Sedis Apostolicae, ac perpetuo & accessorie facta sit, & tradit Gonzalez gloss. §. 7. nu. 13. & gl. 6. nu. 162. Prosper de Augustino supra quaestione tertia. Lessius dict. capitulo 34. nu. 82.

122 Vnde colligitur, quod si parochialis esset unita dignitas, &que principaliter faciendus esset concursus ratione parochialis, ex dictis dicto capitulo 2. a numero 37.

123 Sed an in si dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis collegiatis faciendus sit concursus, dicendum est, quod non ex cap. statutum, de elect. in 6. & declarauit sacra Congregatio his verbis. Congregatio censuit in dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis collegiatis, non esse necessarium examen per concursum, quale requiritur in parochialibus Ecclesiis, per hoc cap. decimum octauum. Et Cechus d. cap. 28.

124 Et idem videtur si dicendum, ubi non apponetur edictum, sed examinandi nominati essent coram examinatore intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo praescribendum, iuxta formam Concilij, nam transacto dicto tempore, ij etiam

de parochia, num. 6. ait, quod si Ecclesia sit collegiata. Papa eam conferet sine concursu, ex declaratione S. Congregationis, & vide declarationem sup. adductam nu. 181.

Nono principaliter dubitatur, an si in beneficiis regularibus curatis, faciendus sit concursus. In quo respondetur negative, nam de his non loquitur Concilium dicto capite decimo octauo. & ita censuit S. Congregatio, his verbis: Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficiis regularibus, quae regularibus conferri consueverunt, & approbatur, & confirmatur per Breue Sixti Quinti positum per Manuelem Rodriguez in collect. privileg. reg. bulla. vigesima secunda Sixti Quinti pagina 1173 & post haec tenet Gonzalez adducens praedictam declarationem, glossa sexta, numero 162. Rotam vna Ferrariensis parochialis, 8. Nouembris 1596. coram Domino Cordubas in qua si fuit resolutum, Dandum esse mandatum de manutenendo Abbati Sancti Georgij, in quasi possessione conferendi clericis secularibus, aut regularibus, quia apparet de pluribus deputationibus secularium, & etiam pluribus deputationibus regularium: tum etiam, quia per sententiam Cardinal. Iordan. Latamanno, 1537. constabat de facultate Abbatis deputandi in dicta Ecclesia monachos, sine clericis secularibus, & per usum facultatis status non mutatur, nec inducitur necessitas ita faciendi in futurum. Ripa in capite cum Ecclesia, de causis possessionis, numero 43. Decret. consil. 8. numero 4. & collationes Papales non mutant statum, nec possessionem inferioris collatoris, Abbeles decisione 13. de iure patronatus. Rota diversorum decision. 545 parte 1. Agid. decisione 107. & etiam dandum esse manutentionem Michaeli Angelo prouiso ab Abbate, de cuius possessione constat ex precepto, sibi facto ad instantiam Floraty, per iudicem suum litterarum de dimittendo possessionem liberam, & sic praesupponit, & facit illum possessorem, Rota decisione 62. & decisione 681. & 802. par. 1. diuersorum, nec impedire decretum Concilij sessione 24. cap. 18. disponens, quod beneficia curata secularia non conferantur sine examine per concursum, quia non habet locum in beneficiis regularibus, quae regularibus conferri consueverunt, licet secus dicendum sit si secularibus conferantur, ac ideo non impedit manutentionem interim, dum constat beneficium, de quo agitur esse regulare, &c.

Quod videtur si procedere, etiam si sint solita commendari secularibus, ut in sequenti declaratione sacrae Congregationis, die 26. Iulij 1590. Congregatio censuit in prioratibus regularibus habentibus curam animarum solitis commendari secularibus, non requiri concursum.

10. Principaliter si dubitatur, an qui se opponit post terminum edicti petens admitti ad examen, & concursum praesertim nondum factum, possit, & debeat admitti cum descriptis: In quo breuiter videtur respondendum negative, quia fieret iniuria descriptis, qui ex edicto oppositione cum certo termino ius habent, ne alij admittantur, ad tradita per Molinam de Hispanorum primogen. libro 2. capit. 5. numero 57. Nauarr. in manu. cap. 17. numero 74. & Ioann. Gutierrez consil. 44. numero 9. & canon. quaestionum. lib. 2. cap. 11. numero 55. & lib. 3. praet. quaestion. 41. a numero 45.

Et idem videtur si dicendum, ubi non apponetur edictum, sed examinandi nominati essent coram examinatore intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo praescribendum, iuxta formam Concilij, nam transacto dicto tempore, ij etiam

jam ex eodem Concilio videntur habere ius, ne alij admittantur.

Et ita censuit S. Congregatio super dict. capit. 8. his verbis: *Alius non descriptus petens admitti ad examen iam peractum, sed beneficij nondum facta collatione, non est audiendus, nec si non est factum examen, sed terminus tantum lapsus, non est admittendus cum descriptis.* Vnde consuetudo contraria videtur esse contra ius & rationem.

Hoc tamen t videtur limitandum, nisi in ipso edicto diceretur, quod etiam post eius terminum admitteretur, qui vellet examinari, tunc enim cessat prædicta ratio, aut si decreto Concilij provincialis iubentis apponi edictum id caueretur, tunc enim perinde est, ac si edictum cum illa conditione poneretur, ut in dicto Concilio provinciali Toletano caueretur, *actione 2. decreto 24.* ubi dicitur, quod qui post diem edicto præfinitum, ante renunciationem ab examinatore Episcopo faciendam venerint, æquo cū aliis iure examinari possint, ut & examinato, & Episcopi, vel eorum Vicarij generales, servata Synodi Tridentinæ forma eorum rationem habeant, & parochialium regimini salubrium consulatur.

Et dicto Concilio provinciali Compostellano censent aliqui cautum esse, ut qui post terminum edicti, antequam examen sit absolutum comparuerint, admittantur, ut in *actione secunda, decreto tertio.*

Sed falluntur, nam ibi solum t dicitur, quod tempore edicti, si qui ab Episcopo nominati fuerint, & antequam examen eorum qui prius comparuerint, sit absolutum, venerint ad subeundum examen, admittantur, unde Concilium ibi non dicit absolute, quod qui post terminum edicti se opposuerint, seu comparuerint, admittantur, sed quod nominati ab Episcopo in termino edicti, si venerint antequam examen oppositorum sit absolutum, admittantur: amplexum est enim dictum Concilium provinciale & modum edicti, & modum nominationis faciendæ ab Episcopo, de qua Tridentinum dicto capite decimo quarto.

Nihilominus tamen tenendum est absolute opponentem se post terminum edicti re integra, id est, ante peractum examen posse, & debere admitti, ut verius, seu postea censuit S. Congregatio ut in sequenti declaratione; manu Illustrissimi Cardinalis Matthæi subscripta, eiusque sigillo munita, *An occurrere vacatione beneficij in concursu providendi, ad quod intra terminum in edicto præfixum, plures sint oppositi, si dicto termino elapso alter superveniat, re integra debeat admitti.* Congregatio concilij celsuit re integra esse utique admittendum. Hieronymus Cardinalis Matthæus. Quæ declaratio fuit adducta in vna Calagurritana dimidij, seu portionis, 22. April. 1602. coram Domino Ortembergio, & iuxta eam fuit per Rotam resolutum. Nempe quod promissor potuit admittere ad concursum venientem elapso termino ab eo præfixo, licet contradicat adversarius, qui comparuit in termino, propter auctoritatem Congregationis Concilij, quæ in simili casu respondit, si termino elapso alter superveniat cum re integra esse admittendum. Idque æquitas & favor Ecclesiæ suadere videtur, cuius interest plures oppositores concurrere, & hanc opinionem dominum, tanquam receptiorem, & de iure veriorem laudant. argum. I. etsi post tres. ff. si quis cautionibus. cap. consuluit. & ibi verb. gratiam. & Fel. num. 1. de offic. delega. l. 1. C. quomodo & quando iudex. l. cum dies. §. si

quis ex arbitratoribus. ff. de arbitris. nec enim in electionibus & provisionibus, sicut in iudiciis circumducitur edictum. c. Ecclesia. 2. & ibi gl. 1. & 2. de elect. Innoc. in d. c. consuluit, num. 3. Hostien. 5. Butrius 27. & fuit decisum in vna Firmana parochialis 6. Mar. 1592. coram Illustrissimo Pamphilio, in qua non solum agebatur de potestate, verum etiam de necessitate admissionis. Non obstat conf. Oldradi 3. quia ibi agitur de accusatione, & oppositione criminum, & obiectum, quæ statum hominis respiciunt, ideoque lapsus temporis a iudice præfixi omnibus viam claudit, ut amplius audiri non debeant. Aliud est, si quis ius suum, vel sibi debitum prosequatur, aliud etiam respectu superioris, ut ad deliberationem & expeditionem per proposita extra tempus viam aperiat. Old. ibi. n. 6 & 12. & c. Et fuit etiam dictum in vna Valen. beneficij de Officiente 27. Iunij 1607. coram D. Penna, & ita tenet González glo. 9. §. 1. a. nu. 115. ubi refert declarationem S. Congregationis, & decisionem calagurritanam, & in annotationibus sub n. 183. ait, quod si is non admitteretur, posset à tali denegatione appellare. Et ex dictis tollitur ratio contraria de iure oppositorum, nam cum principaliter agatur de re & utilitate Ecclesiæ, ea attendenda est, & terminus non præfigitur, ut postea alij nequeant admitti, sed ut sciatur non esse amplius expectandum, & c.

11. Principaliter t dubitatur, an ad concursum possit admitti habens aliud beneficium curatum, in quo responderetur affirmatiue ex traditis per Roch. de iure patron. verb. honorificum. n. 18. Lamber. l. p. 2. li. 9. 7. ar. 5. Hier. Gabr. conf. 193. n. 7. li. 1. & dictis infra n. p. c. 5. n. 297.

Et ita censuit S. Congregatio, his verbis: *Episcopus potest occurrente vacatione beneficij curati vocare, & admitti ad concursum habentem aliud beneficium curatum, sed non potest sine concursu, licet obtrinerit ille beneficium, quod possidet per concursum, & postquā vacaverit adepta pacifica possessione alterius beneficij curati, poterit Episcopus ponere edicta per concursum.*

Vnde cum habens t beneficium curatum, non habeat de iure vllum impedimentum, quo minus possit admitti ad concursum alterius, non erit in potestate Episcopi, illum nō admittere, nec videtur valere constitutio Synodi diocesane, vel provincialis, qua statuatur, ne habens beneficium curatum admittatur ad cōcursum alterius intra certum tempus, v. g. intra tres vel quatuor annos.

12. Principaliter t dubitatur, an Episcopus possit admittere ad concursum parochialium in suis manibus resignatarum consanguineos, vel affinem, aut familiares suos, vel resignantium stante constitutione Pij V. 58. de qua infra n. capit. tertio à numero 267.

In quo responderetur t stante dicta constitutione non posse, & ita S. congregatio concilij censuit, his verbis, *Episcopus non potest admittere in parochialibus in suis manibus resignatis cōsanguineos, vel familiares, tam suos, quam resignantium, ex Bulla Pij V. anno eius 3. Kalendis Aprilis a S. dominus noster Gregorius XIII. ex sententia Congregationis declaravit, & ideo admonendum Episcopum, ne huiusmodi consanguineos vel familiares admittat ad concursum.*

Quod tamen t non procedit in vacatione per orbitum, vel aliās, ut fuit resolutum in vna civitatis castelli parochialis 16. Iunij 1589. coram domino Orando, & in vna Fanen. parochialis 28. Iunij 1596. coram Domino corduba, ut in sequenti decisione.

Contra electionem factam per Reuerendissimum Episcopum Fanen. de persona Petri Pauli Elisei, qui per tres ex quatuor examinatorebus Synodalibus, qui interfuerant examini, fuit indicatus idoneior ad parochialem, de qua agitur, causa coram me pendente multa opponebantur per Asca. Faurelium appellantes ad dicta electione. Primo, quod examinatores non iurauerant, iuxta formam Concilij, sed hac obiectione dominis non placuit, cum confiter de iuramento ex attestazione notarij, & per liceras testimoniales ipsorum examinatorum, qui dicunt ante examen se praestitisse illud in manibus notarij. Minus placuit secundum obiectionem, quod fuerit approbatus familiaris Reuerendissimi Episcopi, quia licet in vacatione per resignationem posse hoc procedere, non tamen habet locum in vacatione per obitum, quo casu familiaris Episcopi admittitur ad concursum, & ita fuit intellecta quaedam resolutio Congregationis Concilij, quae indistincte loquitur, ne familiares Episcopi admittantur ad concursum, illa enim in quadam causa ciuitatis Castellij parochialis 16. Iunii 1589. coram R. P. D. Orano domini intellexerunt in vacatione per resignationem non per obitum, ex mente bonae memoriae Cardin. Carrasae, qui de hac re alloquutus est Pontificem illius temporis. Tertium aliud, quod Ascan. esset doctor, ac magis qualificatus, & non habens beneficium, dominis reiecerunt, quia concurrunt etiam plures qualitates in Eliseo, quae sufficiunt ad defectum, ut iudicium Episcopi non possit dici irrationabile, ut Bulla requirit ad hoc, ut sit locus appellationi, & saepius Rota resoluit. Quartum oppositum de indulto conferendi beneficia organariis fuit etiam reiectum, quia vni non fuerit receptum, & adsunt plures prouisiones factae clericis extra-neis. Fuit etiam oppositum, quod in dicto concursu interuenerunt examinatores, qui non sunt Synodales, quo casu electio & collatio sunt nulla, ut ex resolutione Congregationis Concilij fuit decisum in causa Toletana parochialis coram Illustrissimo Aragonio, sed quantum ad personam Michalis de Petra acuta Lectoris Ordinis Minorum, domini censuerunt illum fuisse Synodalem, quia constabat extitisse Lectorem, quo tempore fuit nominatus in Synodo, & de tempore prouisionis parochialis, de qua agitur. Difficultas versabatur respectu alterius Fratr. Ioannis de Firmo Ordinis Praedicatorum, quem constabat non fuisse electorem, & ideo nec potuisse interuenire, nec obstarat, quod eius loco soleat mitti predicator, non poterat interuenire obstante decisione Congregationis, quae impedit, ne ista facultas transeat ad subrogatum, ut fuit resolutum in dicta Toletana parochialis: quare ad tolendam dictam difficultatem placuit dominis quod de nouo fieret examen in concursu, non obstante alio facto in Curia, cui Eliseus non interfuit pretendens fieri non potuisse, & ita Sixtus Quintus facta ei relatione per Congregationem decreuit, & die 15. Iunij 1589. S. congregatio declarauit.

²¹⁴ 13. Principaliter t dubitatur, an si vnus tantum ad concursum apparuerit, debeat examinari, & ei si reperitur idoneus, de parochiali prouideri. In quo respondetur quod sic, Prosper de Augustino ad summam bullarum, verb. parochiarum beneficiorum collatum collatio, q. 5. Ut t S. Congr. Concil. censuit, his verbis: Congregatio censuit, si vnus tantum ad concursum comparuerit intra terminum, posse solum examinari & approbari. Secunda, super illis verbis: Ex his quae Episcopus eum eligat, &c. non ideo prohibetur quin si vnus tantum comparuerit in concursu, isque repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. Tertia, item, an vno comparente possit prorogari terminus, & pro-

poni aliud editum, Congregatio censuit editum aliud non esse proponendum, sed illum qui comparuerit, examini subiiciendum, & si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium esse conferendum, nisi qui descripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concursum accedere, tunc enim poterit Episcopus legitime terminum prorogare.

Ex qua vltima t declaratione apparet, quod si ex oppositoribus descriptis aliqui non compareant ad examen in die pro examine, & concursu deputato, nec se excusent, legitime poterit sine eis examen & concursus fieri. Veretiam alias censuit S. congregatio, his verbis: Episcopus vacante parochiali proposuit edita ex hoc cap. & infra sex dies quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt iuxta formam Concilij, sed in die pro concursu, & examine deputato ex ipsis quatuor duo tantum comparuerunt, qui examini se subiicerent, idoneique reperti sunt, dubitatum fuit, an examen praedictum subsistat, ex quo duo alij adscripti non fuerunt examinari, cum Concilium precipiat, quod omnes adscripti examinentur, Congregatio censuit subsistere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examen, alias in potestate vnus esset nolle venire, impedireque, ne ulterius procederetur.

²¹⁵ 14. Principaliter t dubitatur, quid faciendum si semel edito proposito nullus compareat, vel ex oppositoribus nullus repertus sit idoneus. Respondetur t S. congregationem sic censuisse d. c. 18. Item, si Episcopus semel editum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Concilium non videatur necessario requirere editum per concursum, fuit tamen eius iudicatum aliud editum proponi, ut supra, & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui praeiudicium sine concursu beneficium conferetur. Et Episcopo Vicensi sic responsum est, per Illustris & Reuerendissimo Domino vii fratri Domino Episcopo Vicensi. Reuerendissime Domine vii frater vacante aliqua parochiali Ecclesia, si intra terminum editi vnus solum comparuerit, & nolit se examini subiicere, nec parochialem curae obtinere, censuerunt Illustrissimi Patres, qui Tridentini Concilij decretis interpretandis sanctissimi Domini nostri auctoritate praelecti sunt, ab amplitudine tua assignandum esse aliud editum, rursusque vocandos oppositores, itaigitur obseruauit amplitudo tua, cui optimam valetudinem, & caelestis gratia dona a Domino exoptamus. Roma 4. Martij 1592. amplitudinis tuae Illustris, & Reuerendiss. vii frater Hieronymus Cardinalis Martheus, & ita tradit Prosper de Augustino dicta quaestione quinta.

²¹⁶ circa quod t etiam consideranda sunt sequentes declarationes S. congregationis, d. c. 18. Prima, Episcopo Vercellen. S. Dominus noster Gregorius XIII. audit a relatione Congregationis censuit, ut in collatione parochialis, quae sunt tenues, quarum fructus 24. ducatos auri de Camera non excedunt, si proposito primo edito examinis per concursum nemo comparuerit, fiat secundum editum examinis, sed sine concursu, si Episcopus Vercellen. pro sua conscientia eum deputatorum consilio, ita expedire arbitrabitur, seruatis tamen temporibus praescriptis a Pio V. in sua bulla super collatione parochialium. Secunda, beneficia curata, cuius redditus adeo exigui sunt, ut ea, aut nullus idoneus requirat, vel comparent in concursu presbyteri ita rudes, ut neque vulgarem linguam calleant, an melius sit non idoneis conferre, vel ea diu vacare permitti, sanctissimus Dominus noster, ex sententia Congregationis dixit esse conse-

conferenda illi, quos inter omnes maioris literaturae esse cognouerit Episcopus, eosdemq; amplius erudiri curabit, ubi vero ob dominos temporales, vel aliam instam causam concursus non esset liber, & fructus parochialis essent pingues, dixit ponendos vicarios, donec conferri poterunt magis idonei servata forma Concilij. Tertia, nullius diocesis, quod si nullus sit idoneus, sanctissimus mandavit parochialem conferri uni ex comparatibus minus insufficienti, quem postea instrui curare debeat Episcopus, ut idoneus euadat.

15. Dubitatur, an si facta sit concursus desistat magis idoneus ex reliquis oppositoribus sit eligendus magis idoneus, an vero sit faciendus alius concursus de nouo, proposito nouo edicto, &c.

16. In quo distinguendum est existimo, quod si ante factam per ordinarium electionem, seu nominationem de magis idoneo ille desistat, non est faciendus nouus concursus, sed ex reliquis oppositoribus eligendus est magis idoneus intra eundem terminum. Si enim nondum sequuta est electio, seu nominatio magis idonei reperti ex approbatis, non dicitur finitus primus concursus. Si vero facta per ordinarium electionem, seu nominationem de magis idoneo reperto, ille desistat, seu cedat, vel decedat, non poterit eligi alius ex oppositoribus eiusdem concursus, qui per electionem semel factam finitus est, & consequenter faciendus erit nouus concursus posito nouo edicto, &c. Ad quem secundum concursum ordinarius habebit nouum terminum, qui incipiet currere a die desistendi seu cessionis, vel mortis ei notae ad cap. si electio. de election. in 6. & tradita infra par. seq. cap. secundo a numero decimoquinto, ubi de termino ad prouidendum parochialibus agitur, Nauarrus consilio undecimo, nume. tertio, de rescriptis. & Cerola in praxi Episcopali. 2. part. verb. concursus. v. 25.

17. Id tamen intelligendum est, quando ille electus desistit, cedit, aut decedit, ante lapsum quadri-mestris datum per constitutionem Pij Quinti ad significandum Papae, alias enim infra quadri-mestris non facta significatione, omnimoda dispositio ad Papam libere deuoluitur, iuxta dictam constitutionem, etiam si Episcopus dedisset literas electo ad significandum Papae, quicquid dicant Nauarrus, & Cerola ibi.

18. Principaliter dubitatur, an electio minus digni ex approbatis omisso digniori, & prouisio parochialis subsequuta sit nulla ipso iure ex dicto decreto Concilij, cap. 18. & dicta constitutione Pij V. an vero sit valida. Et videbatur Telle valida, ex traditis per D. Thom. 2. 2. quaest. 63. artic. 2. ad tertium, Imolam, Abbatem, Franchum, Decium & alios in cap. de constitutione, 2. de appellatione. Couarr. in reg. peccatum. 2. par. §. 7. num. 3. Molinam de Hispanor. primogeniis, libro 2. cap. 5. a num. 47. Ioan. Gutierrez canonicar. quaest. libro 2. cap. 11. a nume. 15. Petr. Ledesma in summa 2. par. tractat. 7. cap. 1. concl. 6. & alios relatos sup. 7. par. c. 16.

19. Ex quibus in causa Toletana canonicatus S. Scripturae inter dominum Gabrielem de Cardenas, & Doctorem Barrio, qui in concursu habuerunt paria vota, & possessio fuit data domino Gabrieli, tanquam magis nobili, cum pro parte Doctoris Barrio praeponderetur prouisione factam D. Gabrieli fuisse nullam, quia ipse erat magis idoneus, iuxta decretum Concilij prouincialis Toletani, actione 2. decreto vigesimo octavo, ubi statuitur, quod ista pra-

2. Tom.

benda prouideatur in concursu magis idoneo, aliter facta prouisio sit irrita, & inanis, Rota coram sanctissimo 22. Iunij 1583. resoluit constare Doctorem Barrio esse magis idoneum ex probationibus, postea tamen in alia positione coram eodem 18. Maij 1584. resoluit, quod dictum decretum Concilij Toletani erat contra ius, quatenus annullabat prouisionem factam digno omisso digniori, & quod sic indigebat confirmatione Apostolica, ut in decisionibus supra adductis, 5. par. c. 4. num. 166. Et fuit dictum in causa calagurritana reductionis Motus proprii 29. Martij 1591. coram Domino Seraphino, & reuert post hanc Gonzalez gloss. 4. a numero 126. dicens, quod fuit etiam confirmatum in vna Vallisoletana praeminentiarum, 24. Nouemb. 1603. coram Dom. Pamphilio. Et sic dominus Gabriel remansit cum canonicatu.

Et in terminis tenet Couarruias supra, in nouis editionibus dicens, quod Tridentina Synodus sessio. 24. cap. primo, & cap. decimo octauo, digniorem esse eligendum assuevit, ut a peccato elector immanis sit, nec tamen statuit electionem digni omisso digniori rescindendam fore, & videtur tenere Cechus de Republic. Ecclesiastica dict. cap. decimo octauo de parcho, num. 7. qui ait, quod si Episcopus digniori omisso minus dignum eligat, tanquam personarum acceptator mortaliter peccat, &c. Et Petrus Ledesma supra.

Nihilominus tamen in proposito dicendum videbatur electionem, & prouisionem digni omisso digniori esse nullam, uti forma Concilij non seruata volentis eligendum esse magis idoneum, &c. Et prouisiones praeter supra dictam formam factas subreptitiis censi, quod clarius patet ex dicta constitutione Pij Quinti, ubi prouisiones, & quauis dispositiones parochialium, praeter, & contra formam a dicto Concilio praescriptam factas nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse decernitur, & declaratur: & in fine adest etiam decretum irritans, si secus in praemissis omnibus, & singulis actum, aut attentatum fuerit. Et tamen clausula annullatiua, seu decreti irritantis inducit formam, Iason in l. omnium, num. 8. C. de testamen. Felin. in cap. cum accessissent, num. 8. de constit. Staphi. de lueris gratiae in praefatione, numer. 15. Anton. Gabr. de clausul. conclus. 3. num. 70. Matienzo in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopil. gloss. 4. num. 19. Ioan. Garcia de nobilitate, glo. 18. num. 9. & Flamin. Paris. de resignatione lib. 5. quaest. ultim. num. 226. Mand. reg. 27. Cancell. quaest. 24. numero 15. Auend. resp. 14. numero 1. & 2. Ioann. Gutierrez praet. lib. 3. quaest. 15. a num. 4. & declaratio. S. Congregationis Concilij supra adducta 2. par. cap. 5. numero 193. & dictum est sup. 4. par. 2. numero 42. Et ita tamen in proposito tenet Spino de testamen. glossa quarta, numero 86. & tenuit Rota in vna Dertusen. parochialis de Villafranca 18. Decembris 1581. & 4. & 10. Maij 1582. coram D. Gipsio, ut in decisionibus sequentibus.

Dertusen. parochialis de Villafranca, 18. Decembr. 1581.

Die 18. Decemb. 1581. fuit resolutum constare, D. Ca-pellotum fuisse ab examinatore Metropolitano iudicatum magis idoneum D. Gaudioso, hocque sibi sufficere ad obtinendam parochialem, de qua agitur, moti fuerunt domini, quia ex huiusmodi relatione digno-

Q

scitur esse locum dispositioni Concilij Tridentini. sess. 24. capitulo 18. & constitutionis felicis recordationis Pij V. quibus cautetur licere electum ad novum examen provocare, & qui magis idoneus repertus fuerit renovata prima electione, parochialem obtinere debeat, quod in proposita facti specie haud difficulter procedit, cum D. Capellotus, etiam ab examinatore Episcopi Dertusensi fuerit exate, idoneitate, prudentia una cum aliis habilis iudicatus de bonis eiusdem moribus non videtur hesitandum, cum quia contra ipsum nihil obicitur, aut probatur, ex iurisque presumptione idoneus censetur, ad cap. dudum, de presumptionibus. decis. 2. de testamen. in novis, tum de illis in testimonialibus literis, & licentia predicandi, audiendique confessiones a Vicario generali eiusdem Episcopi Dertusensi obtemperante sufficienter constat, talia enim, nisi doctrina, vita, & moribus approbata non conceduntur, d. Concilium, sess. 5. cap. 2. §. caueant. Accedunt etiam testes ultimo loco examinati qui simul cum aliis premisis bene probant intentionem domini Capelloti. Non placuit dominis, quod Episcopus posset eum eligere, quem ceteris magis idoneum indicaverit, quasi hoc eiusdem iudicio, & arbitrio relinquatur, quia dicebant intelligendum esse illud Episcopo commissum, tanquam bono viro, ut indicat verbum, Iudicaverit, Abbas cap. cum autem, num. 6. de iure patrona. in capitulo 2. de corpore vitiatis. I. fideicommissa. §. quamquam. de legat. 3. tenebatur igitur Episcopus iustum, & rationabile iudicium proferre, §. omnes, in authentic. de iudicibus gloss. in cap. 1. de constitut. & sic D. Gaudiosum, eius Secretarium, non magis idoneum ceteris iudicare, & eo magis reddatur suspectum eius iudicium, qui noluit relationes ab examinatore, iuxta solitum fieri de magis idoneo, sed solum sibi referri iussit, an illi, qui concurrebant, essent idonei, quod fecisse presumendum est, ut facilius relinqueretur locus gratificationi, idcirco nulla censi debet dicta electio. Facit, quod in simili dicitur de creatione officialis, quia nisi fuerit facta secundum antiquam consuetudinem, non valet. l. actuarios. C. de numerat. & actua. libro 12. ubi Bar. notat corsetis singulari §. incip. consuetudo. Præterea dicebatur, quod si Episcopus posset pro eius voluntate hoc pacto eligere, sequeretur, quod facillime Bulla reddatur elusoria, & nunquam esset locus provocationi. Insuper visum etiam fuit non ob stare, quod ex quinque examinatore Metropolitano duo non erant Synodales, quia cum tres ex dispositione Concilij sufficerent, alij qui ad maiorem cautelam fuerunt addibiti, non possunt vitare. l. testamentum. Codic. de testamen. Modernus in l. quæ dubitationis. ff. de regulis iuris. sed potius tenet ad illius augmentum, nec Concilium ubi supra hoc prohibet, nec videtur aliqua taxativa, propterea licuit Metropolitano ultra Synodales duos alios examinatores eligere, & ita conclusum fuit non obstantibus aliis ex aduerso adductis.

In eadem coram 4. & 10.

Maij 1582.

Retentis aliis decisionibus in hac causa factis dubitavi, an & in quibus fructibus Gaudiosus veniret condemnandus, & dubio bis proposito domini pro maiore parte firmarunt ipsum teneri ad illorum fructuum restitutionem, quos ex decimis & primitiis rectori eius Ecclesie debitis à die motæ litis ipse percepit, in hanc enim iuerunt sententiam, eo potissimum fundamento, quia hæc electio forma Concilij non servata, vi surreptitia nulla, & nullum ius irrita, aut iustum possidendi titulum ipsi

Gaudioso præbere potuit, ut clare demonstrant Concilium Tridentinum sessione 24. cap. 18. & constitutio Pij V. super collatione parochialium, quapropter fructus absque dubio restituendi sunt, quod etiam sibi locum vendicasset, ubi Episcopus tantum sine ordine processisset. Afflatus decisionis. 218. numer. 5. Quamobrem cessare dicebatur obiectum, quod licuerat Gaudioso, dictos fructus veluti bona fide, ac iusto titulo perceptos in proprios usus convertere, ad l. qui auctore. ff. de regulis iuris. l. bonæ fidei de acquiren. rerum domin. d. d. in cap. grauis. de restitutione spoliatorum. cum aliis adductis per informantes, cum enim ius hoc pacto dictæ electioni, ac provisioni resistat, visum fuit, non esse hastandam Gaudiosum predilam restitutionem minime exitate posse, idem voluit Abbas in cap. dilecto de præbend. numero 12. per doctrinam Bartoli in l. fed et si. §. scire. de petition. hæreditat. quam vii pulchram sequitur Felmus in cap. de 4. numero 31. versicul. 3. restrictio de præscriptionibus. Nec placuit dominis ex eo Concilij formæ satis posse dici iure servatâ, quod in proposita facti specie huiusmodi electio Episcopi iudicio relinquitur, quia ut aliis resolutum fuit, Concilium de iusto, & irrationabili iudicio loquitur, & ita intelligi debet, ut aperte summus Pontifex in dicta constitutione demonstrat, nam is profecto non servat legem, quinimo in illam committit, qui legis verba amplexus contra legis iuramentum voluntatem leg. non dubium. Codic. de legibus. capitulo certum. de regulis iuris. in 6. facit illud vulgare sensum magis quam verba spectari. l. 3. §. conditio. de adimen. legat. leg. 3. Codic. de liberis præteritis. Non obstat, quod appellatione pendente promissus ab eadem Ecclesia moveri non possit, quasi quædam interim fructus suos facere valeat: quia responderunt domini hoc sibi non suffragari, cum eius electio, ut dixi, contra formam à iure præscriptam inducitur, & eo magis cum sententia Episcopi, sue iudicium ex eisdem reuocetur, quo fit, ut a die motæ litis in mala fide præsumpta constitutus censeatur, & ideo fructus huiusmodi lucrari non debet. Rota decisione 4. de restitut. spoliatorum in novis. & ita etiam dicere nos cogit ratio, ut fraudibus & malitiis, quantum fieri potest, occurratur, alioquin minus idoneus ab ordinariis sic electi, & in possessionem immisi, ut diuturni prædictos fructus consequi possent, lites immortales proculdubio reddere conarentur. Faciunt notata in Clementina unica. de sequestration. possessione & fructuum. & post hæc ita tenet Gonzalez glossa 4. a numero 136. & Azuendo consilio 9. a numero 27. & Rebellus r. parte libro 3. quæstion. 4. numero 15. & quæstion. 5. numero 5. vers. 5.

Sed quod attinet ad fructus, quamvis in ista ultima decis. dicatur teneri ad fructuum restitutionem à die motæ litis videtur teneri, etiam à die intrusionis, supposito quod provisio sit nulla propter dict. decretum irritans ex dictis sup. §. p. c. 5. a numero 24.

Sed adhuc verior videtur prima sententia, quod d. electio minus digni, & provisio subsecuta sit valida, neque obstat dictum decretum irritans Concilij, & Constitutionis Pij V. nam non videtur referendus ad provisiones factas de minus dignis, sed ad factas, non servata aliâ forma ibi præscripta, nam si referendum esset ad provisiones, & institutiones factas de electis minus dignis, sequeretur provisiones factas à collatoribus inferioribus electis ab Episcopis, & institutiones factas de præfatis per patronos Ecclesiasticos esse nullas, si forte non

re non sunt electi magis idonei: cum tamen tales collatores, & instituentes, ad quos electio non spectat, nullam habeant culpam. Præterea tamen in dicta constitutione Pij V. *versicul. ut autem*, specialiter providetur de remedio appellationis, quando Episcopus minus habilem elegerit, ut eius iudicium irrationabile reuocetur, & interim electio & prouisio habeant effectum, unde videtur illa esse valida, donec reuocetur per iudicem appellationis.

Et secundum tamen contrariam sententiam nulla fere electio & prouisio esset certa, & secuta, & daretur locus mille scrupulis. Et si talis electio & prouisio esset nulla, uti forma non seruata, etiam reiecto non appellante, posset, ac deberet retractari, & nulla declarari. Quod tamen videtur contra dictam constitutionem Pij Quinti, quæ solum dignioribus reiectis concedit tunc ius appellandi.

Et hæc sententia videtur magis conformis vsui, & communi sensui.

Unde talis electio tamen & prouisus videtur facere fructus parochialis suos, donec eius electio & prouisio per iudicem appellationis reuocetur & rescindatur, & consequenter non esse condemnandum in fructibus, nisi ad summum à tempore primæ sententiæ reuocatoriæ, vsque ad illud enim tempus iuste possidet, & cum iusto, ac legitimo titulos facit tradita per Felin. in dict. capitulo 4. numero 33.

17. principaliter tamen dubitatur, an & quando detur appellatio à mala prouisione, seu dispositione parochialis, in quo dicendum est, non dari appellationem à relatione examinatorum, nec per eam impediri, aut suspendi, quo minus executionem habeat, ut in dict. capitulo 18. *versic. nec prædictorum examinatorum*, & sic à reprobatione examinatorum non dari appellationem, à mala tamen Ordinarij electione dari appellationem, ex constitutione Pij V. *versic. ut autem non solum*, ut in dict. decisione Dertusen.

supra adducta *dubio præcedenti*. Et ita tamen censuit S. Congregatio Concilij his verbis: *Ex Bulla Pij V. quæ incipit, In conferendis Congregatio respondit, non dari appellationem à reprobatione examinatorum, sed duntaxat à mala Ordinarij electione*. Flamin. Paris. ita accipiendus dict. libro 8. *quæst. 9. numero 104*. Cechus d. capitulo 28. de parochia, numero 6. & 7. Marcus Anton. Genuensis d. capitulo 65. numero 5. & sic est intelligendus Cerola dicta 1. *partie, verb. parochia, §. 2. dub. 9.* circa quod vide dicta supra 6. p. capitulo 2. à numero 76.

Et in vna Lucana plebis, seu tamen parochialis. 8. Iun. 1571. coram D. Lancelloso, seu Binarino, fuit resolutum, relationem examinatorum non posse suspendi per appellationem, quo minus ex ea fiat institutio, ex Concilio Tridentino supra, licet secus, si agatur de institutione facienda vigore iuris patronatus, & non relationis, ut in decisione adducta c. 4. seq. n. 18.

Id autem quod dictum tamen est, non dari appellationem à reprobatione examinatorum, quod etiam de deuolutiua intelligitur, ut ex adductis apparet, solum procedit in beneficiis curatis, in quibus loquitur d. capitulo 18. Secus in beneficiis simplicibus, in quibus licet præsentati, seu electi, vel nominati à quibusvis Ecclesiasticis personis non debeant institui, nisi prius fuerint ab Ordinariis examinati, & idonei reperti, & nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur, ut

in capitulo 13. *sessio. 7.* Tamen tamen à relatione & repro-

batione examinatorum datur appellatio suspensiuæ non obstante capitulo 9. *sessio. 25. de ref. vmat. versic. ad hæc*, quod quatenus refert se ad alia statuta, relatio quoad beneficia patronata curata debet fieri, ad dict. caput 18. Quo vero ad beneficia patronata simplicia ad dict. caput 13. ut fuit resolutum in causa Calagurritana portionis de Amarita, de anno 1575 coram D. Cantutio, ut in decisione 6. & 10. par. 2. diuersorum, & tradit González *glos. 9. in annotationibus à numero 184. & numero 209.* Quinimo tamen etiam in parochialibus iuris patronatus laicorum puto dari appellationem præsentatis, quando vnus solus est præsentatus, nec habet locum concursus à reprobatione examinatorum, ex quo ex præsentatione habent ius ad parochialem, si cut de habente gratiam ad parochialem in forma dignum, dixi supra 6. p. cap. 2. n. 76.

Sed aduertendum est, quod licet tamen in parochialibus detur appellatio à mala Ordinarij electione, est tamen solum ad effectum deuolutiuum, nam ea interposita interim non impedit, aut suspendit quo minus executioni demandetur, & prouisus pendente appellatione à parochiali non est amouendus, ut in dict. constitutione Pij Quinti, *versic. hæc tamen*, Cerola, Cechus & Genuen. *vbi proxime*, & dictum est *dubio præcedenti*, à numero 36. Quod tamen procedit, etiam si contra eum sit lata sententia per iudicem appellationis, à qua ipse appellauit: nam ista secunda sententia non est executioni demandanda, pendente appellatione, quæ habet vtrumque effectum deuolutiuum, & suspensiuum, ut per Ioan. Gutierrez dict. libro 2. *canonicarum quæst. capitulo 11. numero 25. & prædict. quæst. libro primo quæst. 146.* & González post hæc visum, *glos. 6. à numero 163.* qui plura affert. Sicut etiam quando conceditur gratia per Papam de parochiali, & adest certus possessor, datur appellatio suspensiuæ à sententia executoris, nec tunc procedit dicta constitutio Pij Quinti ut fuit resolutum in vna Agrigentina beneficij 12. Nouembris, 1601. supra adducta 6. *part. capitulo secundo numero 130.* & vide aliam quæstionem per González dict. *glos. 6. ex numero 222.* vbi multa vtilia tradit.

Et procedit etiam, quod dictum est, dictam appellationem non suspendere, etiam quando examinatores sunt discordes, quamuis tunc contrarium teneat González *glos. 9. in annotationibus numero 209.* vbi cum dixisset, quod collationes, & possessionum traditiones Ecclesiarum parochialium per nullam appellationem suspenduntur, ut in Concilio dict. capitulo 18. & in dicta constitutione Pij Quinti subdit, id non procedere ex sententia Sacre Congregationis, quando examinatores sunt discordes, ut per Flamin. Paris. *de resignat. beneficior. libro octauo quæst. 9. numero 104.* Sed Flamin. ibi solum ait, quod in vna Vicentina fuit resolutum in Congregatione Concilij, pridie Kalend. Septembris, 1570. quod datur appellatio à mala electione, quam facit Episcopus, quoties examinatores sunt discordes: quod quidem est intelligendum de appellatione deuolutiua tantum, sicut etiam si examinatores fuissent concordēs, ut patet ex dicta constitutione Pij, *versic. hæc tamen*, quæ generaliter & indistincte loquitur. Et supposito, quod tam electus, quam appellans sint de approbatis ab examinatribus, iuxta formam Concilij, nil refert, quod illi fuerunt concordēs, aut discordēs, à quorum approbatione, seu repro-

batione, siue in concordia, siue in discordia facta non appellatur, sed ab electione Episcopi, in qua non attenditur, an examinatores fuerint concordēs, seu discordēs in approbatione, sed quis ex approbatis sibi magis idoneus videatur.

248 Nihilominus vero si lata prima sententia contra possessorem apud Curiam parochialis sequestrabitur, iuxta Clementinam vnicam, de sequestratione possessionum, & fructuum, & ita in dict. Dertusen. parochialis 18. Martij, 1582. coram Domino Gipsio fuit resolutum, parochialis sequestrandam esse in illo casu non obstante dicta constitutione Pij Quinti, quæ prohibet, pendente appellatione prouisum amoueri, quia loquitur in prima sententia Ordinarij.

249 Rursus si aduertendum est, tunc dari appellationem à mala Ordinarij electione, quando alias seruata est forma Concilij, illa enim non seruata, electio, & prouisio est nulla, ab parochialis manet Papæ dispositioni reseruata, iuxta dict. constitutionem Pij Quinti.

250 Et circa hoc si notanda est decisio. Rotæ in causa Rauennaten. parochialis, 2. Decemb. 1592. coram illustrissimo Arigonio, quæ sic se habet: In concursu ad parochialem ab examinatores, Zauara, & Morigius fuerunt æque idonei reperti, & approbati, & quia Reuerendissimus Archiepiscopus horum vnum eligere debebat, & elegit Morigium, Zauara dixit, in huiusmodi electione fuisse grauatum, cum ipse esset Sacerdos, Doctor, & pauper, & sine beneficio, & consequenter preferendus erat Morigio. Hac controuersia coram me per appellationem pendente, illam in Rota proposui, & per Dominos fuit responsum, non constare de grauamine. Et quamuis qualitates Doctoratus, Sacerdotij, & alia supra dicta sint consideratione digna, Abbas in cap. primo de maiori. & obedient. Decius consil. 502. numero 12. & 13. nihilominus ipse sola non faciunt aliquem digniorem pro obtinenda & gubernanda parochiali Ecclesia, cum ultra doctrinam, in qua ambo fuerant approbati æque idonei, erant quoque considerandi mores, prudentia, & alia opportuna ad gubernandam Ecclesiam, ut apparet in Concilio Tridentino, sess. 24. cap. decimo octauo, & in cap. cum in cunctis, in prin. de elect. & plures tradit Lambert. de iure patronat. secundo libro prima p. 10. quæst. & præsertim versiculo trigésimo requiritur, &c. Imo neque etiam aliquando ille, qui est Doctor, & sanctior, est indicandus dignior, sed is, qui iuxta munus & rem, cui præficiendus est, aptior eius ministerio apparet. Et fieri potest, quod Doctor, & pauper non sit ita aptus, ut non Doctor, & non pauper, & merito non Doctor, & non pauper indicandus sit dignior, ut post alios annotauit Couarr. reg. peccatum, parte 2. §. 7. nu. 4. versu. dignior vero, & etiam ita fuit dictum in causa Beneuentana parochialis, 13. Iunij, 1590. coram Reuerendissimo P. D. Orano. Vnde cum Archiepiscopus vnus ex æque idoneis ab examinatores approbatis elegerit, dicendum est, maiores qualitates agnouisse concurrere in Morigio circa mores, prudentiam, & alia, quæ sunt necessaria pro gubernanda parochiali, quam in Zauara, cum pro iudicio Episcopi sit præsumendum, cap. in præsentia, de renuntiatio. & idem colligitur ex consti. fel. rtor. Pij papa V. cum permittat tantum appellationem, quando appellans docet de dolo & irrationabili iudicio Episcopi, ut apparet in illius narratina, ibi, Carnalitate, aut alium humane passionis affectum, non rationis iudicium sequentes, &c. Et in dispositione, ibi, & constituto, &c. quod non docetur in casu de quo agitur, præter illas solas qualitates, quando in illo possunt con-

currere maiores qualitates circa mores, & alia, quæ reddunt illum habiliorem ad gubernandam parochialem de quibus omnibus cum Morigius esset ciuis, & canonicus eiusdem ciuitatis, & senper ibidem permanisset, Archiepiscopus habuit plenam notitiam, & putauit, decisio. 406. 2. part. Et licet Zauara esset eiusdem diocesis, & in diuersis locis, Archiepiscopus non poterat ita de facili habere notitiam de eius moribus, vita, & aliis qualitatibus, sicut de Morigio, & Ordinarius debet preferre illum, de quo est melius informatus, ut post alios tradit Lambert. dict. tract. de iure patronat. 24. articulo 7. quæst. principali, par. 1. 2. lib. Neque decisiones in causa ciuitatis Castellæ parochialis, & in causa Aretina capellanie dant contrarium. Nam in illa ciuitatis Castellæ docebatur de grauamine ostendendo irrationabili, & dolo iudicium Ordinarij, per multa, quæ adducebantur, & præsertim, cum electus esset eius familiaris, & forensis, non electus esset eiusdem diocesis, & repertus magis idoneus ab examinatores, & sic non fuit sola qualitas Doctoratus. Idem erat in causa Aretina, in qua non solum concurrebat huiusmodi qualitas Doctoratus, sed etiam concurrebant alia in præsentato, propter quæ veniebat preferendus, & præcipue, qui erat vnus de compatronis. Præterea fuit dictum, & dummodo absit dolo, & irrationabile iudicium Ordinarij multas esse qualitates, propter quas aliquem reputandum esse magis dignum, & esse tales, quas si Ordinarius non attendit, eligendo alterum dummodo sit idoneus, & dignus malefaciet, non tamen annullabit electiones, Decius, in consilio 129. col. 1. & ita post Hostien. Ioan. Andream, Anto. de Burzio, Cardin. & alios declar. & de magis communi attestatur Couarr. in d. capit. peccatum, 2. parte, §. 7. sub num. 4. versu. qui tamen in consensu accipiendus est, & in versu. igitur iura humana, quia alius esset locus mille litibus, & nulla electio fieri posset, quæ litibus & controuersis non vexaretur, in magnum damnum Ecclesiarum, & idem refert Molina in tract. de Hispanorum primogeniis, cap. 5. num. 47.

Sexta Iunij 1594. coram eodem Domini steterunt in hac decisione, & dixerunt: Ex eo quod quis sit Doctor diocesanus, & maior ætate, non censetur magis idoneus, ut sit preferendus in parochiali prouiso Ordinarij.

Concordat etiam si decisio Fanen. parochialis supra adducta dubio 12. n. 213.

Et post hæc scripta vidi Hieronymum Gonçalez qui gloss. 4. a num. 114. refert dictam decisionem Rauennaten. 2. decisio. 1592. & in ea contenta, & allegat aliam concordantem in alia nullius concursus, 4. Decembris, 1600. coram Domin. Ludouisio. Et addit, quod non solum interest habere notitiam pristinam de vita & moribus, & aliis qualitatibus, sed etiam de scientia & literatura, quia potest quis in vno examine apparere magis doctus ex fortuna puncti assignati, vel quæstionis propositæ, cum re vera sit minus, & è conuerso, ut per Tiraquell. de penit. temper. causa 51. n. 159. Et quod ideo appellantes ab iniusta electione, vel iudicio Episcopi, non facile possunt docere de grauamine, & iam factam electionem euertere, ex quo Concilium Tridentinum multum deferat iudicio Ordinarij, qui ex variis animi sui motibus pensatis, & consideratis omnibus supradictis se informare potuit, & à num. 141. refert decisionem Dertusen. supra adductam num. 232. & idem fuisse nouissime resolutum in vna Tuden. parochialis, 18. Aprilis, 1603. pro maiori parte dominorum coram D. Sacrato. vbi fuit dictum electionem

nem factam ab Ordinario Tuden. ad fauorem cuiusdam sui familiaris esse irrationabilem, & reuocandam, & parochialem adiudicandam cuiusdam Doctori Scobar appellanti, ut magis idoneo, ac plures & maiores qualitates habenti, quas memorat ibi decisio, & respondet ad dictam decisionem Rauenen. & reliquis superius citatas, dicens, quod quamuis relinquatur iudicio Episcopi, an quis sit magis idoneus, hoc procedit dumtaxat, quatenus Episcopus recte iudicauerit, secus quando constat de iniqua, & irrationabili electione. Vnde Gonzalez ait, quod quamuis femel Rota dixerit, quod ad hoc ut appellans à mala electione Episcopi, iuxta formam constitutionis Pij Quinti possit in secunda instantia prouocare ad nouum examen, debeat prius docere de fumo lationis, & grauaminis, aliis audiri non debet, tamen nouissime S. Congregatio Concilij Tridentini in vna causa Pistorien. contrarium sensit, quia aliter, esset ligare manus appellanti, ut non possit docere de grauamine, præsertim, cum sæpe, & ut plurimum acta examinis primæ instantiæ tali modo componantur, & fabricentur, ut ex illo de latione apparere minime valeat, nec non esset frustratoriā fere reddere dictam constitutionem Pij Quinti, ac illius literam, & mentem violare, quæ ideo disponit, ut in secunda instantia possit appellans ad nouum examen prouocare, ut ex illo liqueat de irrationabili, vel rationabili iudicio Ordinarij, & in summa ait ad iudicandum, an sit magis idoneus electus, vel non, multum valere iudicis superioris arbitrium, pensatis & consideratis omnibus. Menochius de arbitrar. casu 67. num. 3. & casu 69. num. 4. cum alijs. Et tandem num. 146. ait, vnum certum esse, quod quicquid sit in foro exteriori, in interiori saltem Episcopus minus bene eligens exactam rationem Deo reddet, apud quem nulla exculatio valebit, cum arcanorum cognitor & iudex sit. *capitulum erubescant, in fine, 32. distm. capitulum nouit*, ubi Nauar. notabili 1. de iudic. Hæc Gonzalez.

252
123
Circa quæ animaduerto 1. quod certum videtur, quod ad hoc vt appellans à mala electione Episcopi possit in secunda instantia ad nouum examen prouocare, non debeat prius docere de fumo grauaminis, id enim non dicit constitutio Pij V. maxime, cum appellatio interim non impediatur, aut suspendatur, quo minus electio Ordinarij effectum habeat, ut in dicta constitutione dicitur. Secundo, quod ad hoc vt dicta constitutio Pij Quinti locum habeat, non est opus, quod appellans doceat de dolo & irrationabili iudicio Episcopi ex proposito, sed satis est, quod per examen factum coram iudice appellationis, & eius examinatorebus constat de mala electione, & irrationabili iudicio Episcopi re ipsa; appellatio enim inuenta est ad corrigendum grauamen, non solum ex dolo, & animo illatum, sed etiam re ipsa. Bart. in l. 1. in princip. num. 5. de appella. Abbas in cap. suggestum, num. 3. & ibi Franch. 2. notab. eodem tit. cum alijs, & examinatorebus secundæ instantiæ, attento examine literaturæ ab eis facto, & visis informationibus super moribus & vita, prudentia & alijs qualitatibus appellantis, & appellati, solum debent renuntiare, & declarare, quis eorum sit magis idoneus, non autem an Episcopus dolose versatus fuerit, quod ad eos non attinet. Et magis idoneo ab examinatorebus iudicato, debet ipse iudex appellationis parochialem adiudicare, reuocata prius Episcopi electione, ut in dicta constitutione. Quamuis enim examinatorebus concursus primæ instantiæ non debeant renuntia-

2. Tom.

re, quis sit magis idoneus, sed ex approbatis ab eis Episcopus eligere debeat quem cæteris magis idoneum iudicauerit, ut in Concilio *diel. capitulo 18. sess. 24.* & dictum est supra à numero 108. tamen examinatorebus secundæ instantiæ renuntiare debent, quis ex duobus sit magis idoneus, ad hoc enim sit nouum examen coram eis, ex dicta constitutione Pij Quinti. Cum autem ipsorum vota essent paria, seu singularia, quia duo verbi gratia renuntiant magis idoneum appellantem, & alij duo renuntiant magis, aut æque idoneum appellatum, aut quia vnus ex tribus approbat tanquam magis idoneum appellantem, & appellatum, tanquam magis, aut æque idoneum, & alius nec approbat vnum, nec alterum tanquam magis idoneum, nec tanquam æque idoneos. Vt enim appellans vincat, debet declarari magis idoneus, tunc iudex appellationis accedere posset, quibus magis videbitur arbitrio boni viri, ut alias dicitur in examinatorebus primæ instantiæ *d. capit. 18. vers. transacto*, & dictum est supra à n. 54. & tunc solum habebit locum, quod ait Gonzalez num. 145. quod ad iudicandum, an sit magis idoneus electus, vel non, multum valet iudicis superioris arbitrium. Nec obstant illa verba narrativa d. constit. *Carnalis affectus, aut alium humana passionis affectum, non rationis iudicium sequentes*, &c. quæ ponderat dicta decisio Rauenen. quia illa denotant causam impulsivam constitutionis, & non restringunt dispositi onem, *leg. 1. §. sexum. ff. de postulando, cum alijs*. Tercio animaduerto, quod illæ qualitates, de quibus in decisione Rauenen. quod reiectus sit Doctor, sacerdos, diocesanus, pauper, & maior ætate, non sic electus, non sufficiunt, quamuis de eis constet in processu primæ instantiæ, & essent alias æque idonei reperti per examinatorebus, ut absque alio examine sit ei adiudicanda parochialis per iudicem appellationis, quia Episcopus ad quem spectat eligere magis idoneum, potuit ex alijs iudicare alterum magis idoneum, & sic procedet decisio Rauenen. & concordantes. Quarto & vltimo animaduerto, quod quamuis à relatione examinerum primæ instantiæ non detur appellatio etiam deuolutiua, ut in d. capitulo 18. Concilij, *vers. nec prædictorum examinerum*, & supra dictum est à num. 239. sed solum à mala electione Ordinarij: tamen à relatione examinerum secundæ instantiæ in effectu datur appellatio etiam suspensiuæ, ex quo potest appellari à sententia per iudicem appellationis lata, quæ fundatur in relatione examinerum, iuxta dictam constitutionem Pij V. & supradicta.

Et circa supradicta, & dictam causam Tuden. 253
parochialis addit Gonzalez *glos. 31. à numero 51.* quod Auditor Rotæ, cui commissæ est causa appellationis à mala electione Ordinarij, non potest appellanti in causa obtinenti conferre parochialem vacantem in mense Apostolico, seu alias referuatam, vigore Clementinæ Auditor, de rescriptis, nisi ad hoc habeat specialem Papæ commissionem, & ita nuper respondisse in dicta causa Tuden. parochialis, nam cum vacaret illa parochialis in mense referuato, affixis edictis se opposuerunt A. & B. & præuio concursu Ordinarius elegit A. qui obtinuit collationem Apostolicam, iuxta formam Concilij *d. cap. 18. B.* autem appellauit à mala electione Ordinarij, & commissæ causa in Rota obtinuit declarari, constare de irrationabili electione A. & illam reuocari debere cum omnibus inde secutis. Et dubitabatur, an D. Sacratu Rotæ Auditor, & causæ iudex posset con-

Q 3

ferre d. B. eandem parochialem in vigore d. Clementinae 3. dixit quod non, quia regula ligat omnes non solum Rotæ Auditores, sed etiam Cardinales legatos de latere, ut dixit *glos. 24. n. 29. 39. & 44.* Item, quia Rotæ Auditor in casu dictæ Clementinae succedit in locum Ordinarii, Cæsar de Graf. *decis. 14. de praben. n. 9.* & ideo sicut Ordinarius solummodo eligere poterat in hoc casu, sic & D. Rotæ Auditor. Item quia resultaret aliter præiudicium tertij, hoc est, officium Cancellariæ, & quando resultat præiudicium tertij, Auditor delegatus conferre non potest, *cap. super eo, de offic. delegat. l. de Selua de benefic. 2. par. quest. 13.* & ita inquit fuit servatum, quia dict. B. obtinuit de ordine Rotæ prouisionem Apostolicam de d. parochiali, & de d. Clementina, Auditor, vide dicta supra 5. par. c. 8. à n. 100.

254 Sed offert scd dubium, an quando electus, seu prouisus, à cuius electione per reiectum fuit appellatum, cedit, vel decedit, seu obtinet aliam parochialem, seu beneficium incompatible, antequam coram iudice appellationis sit factum examen literaturæ, expiret ius appellantis, an vero possit illud proseguire? Et ratio dubitandi est, quod tunc non potest electus ad examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocari, ut ait dicta constitutio Pij Quinti, etiam si adhuc viuat, ex quo iam ius suum expirauit. Nihilominus tamen dicendum videtur, non expirare ius appellantis, sed posse illud proseguire. Licet enim electus non possit ad examen vocari, potest alias probari maior, vel minor idoneitas, & literaturæ per examinatores concursus, vel alios testes habentes notitiam literarum, & scientiæ vtriusque. Vbi enim forma præcise seruari, & impleri non potest sufficit actum facere eo modo quo fieri potest, *Aymon consil. 177. cum aliis, ut in decisione Litteren. Archipresbyteratus supra adducta, num. 87. & Placentina parochialis adducta num. 90.* Faciunt decisiones Barchinon. parochialis relatæ 2. par. cap. 1. numero 144. & 145. & si dictus electus viuit, & percepit aliquos fructus, saltem post motam litem, quos appellanti in causa obtinenti debet restituere, secundum Rotam, ut in *decis. supra adducta, numero 233.* posset ratione illorum, nisi illis cederet, ad examen prouocari, stando in illa sententia Rotæ, contra quam tamen ego teneo supra n. 238.

§. 2.

De aliis dubiis.

SUMMARIA.

An in parochialibus iurispatronatus requiratur examē per concursum, resoluitur primo in parochialibus iurispatronatus laicorum non requiri examen per concursum, sed solum presentatum examinandum esse ab Ordinario cum tribus saltem examinatribus synodali-
bus, & illi idoneo reposito institutionem faciendam, num. 255. ubi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Id limitatur quando fuerint plures presentati à patronis laicis, nam tunc inter ipsos requiritur examen per concursum, num. 256. ubi ponitur declaratio S. Congregationis. Quod intelligitur, quando singuli presentati habent equalem vocem, nam si aliquis habeat plures voces, is solum esset examinandus, numero 257.

In proposito nil videtur referre, quod iurispatronatus sit ex fundatione, vel donatione, aut ex privilegio, seu consuetudine, n. 258.

Lite pendente super iurispatronatus, seu presentandi manutenendus est episcopus in possessione conferendi parochiales, seu faciendi concursum, n. 259. ubi ponitur resolutio Rotæ, sicut manutenendus est episcopus in iurisdictione, in tota sua diocesi contra inferiores pre-
tendentes immemoriam, donec de ea constet ex iuris communis assensu, non aliter, probata quasi possessione episcopi n. 260.

In parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici requiritur examen per concursum, ita ut si institutio ad Episcopum pertineat, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatribus indicabit, Episcopo presentare teneatur, ut ab eo instituat, cum vero institutio ab alio erit faciēda, Episcopus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei presentet ad quem institutio spectat, n. 261. circa quod ponuntur declarationes S. Congregationis n. 262. & 263.

Debent examinatores approbare quotquot idonei reperi fuerint, ut ex eis patronus eligat, n. 264. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

An si reperiantur duo aequi idonei, patronus Ecclesiasticus possit gratificare, & presentare Episcopo quem maluerit, an vero debeat ambos presentare, ut Episcopus instituat unum ex eis, quem voluerit, n. 265. Resoluitur, patronum posse gratificare, & ponitur declaratio sacre Congregationis.

An si patronus digniorem non elegerit, Episcopus eum instituere teneatur, à n. 268. Resoluitur teneat, nisi alius ex approbatis in termino edicti pro institutione appositus, seu saltem ante institutionem se opposuerit.

Quod dictum est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici procedit, nisi aliud in institutione, & fundatione cautum sit, quæ erit seruanda, n. 270. & seq. & ipsi institutio faciēda sit à S. Pontifice, ut quia vacauerunt in mensibus Apostolicis, vel alias sint reseruata, nam tunc Ordinarius nulla habita ratione patronorum, debet facere concursum, & magis idoneum eligere, ac instituendum remittere & significare S. Pontifici n. 272. & seq. ubi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Quid in parochialibus iurispatronatus mixti, an ad istum effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, an potius laicale, à n. 276. Resoluitur, censendum esse Ecclesiasticum, ex sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur n. 278.

Quod dictum est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, idem dicendum videtur de parochialibus, in quibus persona Ecclesiastica habet ius nominandi Rectorem, nam idem in effectu est, num. 281. & declaratur quadam declaratione S. Congregationis, numero 282.

Supposito quod iurispatronatus mixtum ad effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, an parochiales talis iurispatronatus cadant sub reservationibus, ita ut si vacauerint in mensibus reseruatis, Ordinarius, nulla habita ratione patronorum debeat facere concursum, & eligere magis idoneum, n. 283. Resoluitur, non cadere, sed ad istum effectum censendum esse laicale, n. 284.

An in vicariis perpetuis parochialium unitarum debeat fieri concursus, sicut in parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, à numero 285. Resoluitur, non debere fieri concursus, sed ad nominationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesia parochialis est unita, deputandos Vicarios cum examine, & approbatione Ordina-

rii;

uarij, etiam sine examinaturibus synodalibus, nec valere decretum Concilij Toletani contrarium, nec suffragari possessionem contrariam etiam in iudicio possessorio, & adducuntur declarationes S. Congregationis, & alia.

Id non procedit in beneficiis curatis, quæ dicuntur vicarie, non tamen sunt vicaria parochialium vicariarum, sed de per se, nam in his debet fieri concursus. numero 298. & num. seqq. ponuntur resolutiones Rotæ. Et idem est in vicariis erectis in Ecclesiis unitis, abdicando & separando curam ab ipsis Ecclesiis, & transferendo eam in vicarias, huiusmodi enim vicarie sunt vere beneficia curata de per se, num. 301. & 302. & num. seqq. adducitur declaratio S. Congregationis.

An quod dictum est de vicariis perpetuis parochialium vicariarum procedat etiam quando vicaria vacat in mensibus reservatis, à num. 304. adducitis variis decisionibus Rotæ, resolvitur, vicarias perpetuas electas ante Concilium comprehendere sub reservationibus, & tunc earum provisionem ad Papam spectare absque prævio consensu: in vicariis vero perpetuis ex decreto Concilij erectis vacantibus in mensibus Apostolicis posse fieri nominationem, & deputationem, non obstante reservatione, ita tamen, quod vicarij teneantur expedire novam provisionem, nec alias ad possessionem admitti possunt, ex constitutione Pij V. 46. quæ solum loquitur de vicariis Ecclesiarum vicariarum, quæ ante Concilium non habebant vicarios perpetuos, sed amovibiles, sicut Concilium, nec habent locum in Ecclesiis, in quibus ante Concilium vicarie perpetuæ iam erectæ erant ex S. Congregatione, contra Rotam.

Alia beneficia, quæ dicuntur vicarie, quæ tamen sunt beneficia de per se, & vicarie erectæ in Ecclesiis unitis, abdicando ab illis curam, & transferendi in vicarias, comprehenduntur certe sub reservationibus, numero 319.

De vicariis parochialium vicariarum, qui sunt videndi, n. 320.

An examen, & concursus factum cum tribus examinaturibus synodalibus, adhibito etiam alio, vel aliis non synodalibus vitetur, à num. 321. Resolvitur vitari ex S. Congregatione, & cum ea Rotæ, licet alias tenuisset contra.

An examen factum ante lapsum termini edicti subsistat, à n. 326. Resolvitur negativè, etiam nullo postmodum comparente, nam non servatur forma Concilij, quæ est præcisa, & non ad effectum, ut apparet ex decreto irritanti, ut alias fuit resolutum per Rotam in decisione posita, n. 329. & in proposito in decisione posita, n. 331. licet antea secus tenuisset in decisione posita, n. 327. ex quadam doctrinâ Lambertini, cui respondetur n. 332.

An examinatores in Synodo deputandi sint in particulari, & nominati, an vero possint deputari in genere, à n. 333. Resolvitur, non posse in genere deputari, ita ut successores, seu subrogati in officio, seu præbenda comprehendantur, sed solum comprehendere tunc stantes, ex S. Congregatione, cuius declaratio ponitur num. 339. & Rotæ in decisionibus positis à n. 341. & observantiam consuetudinem contrariam non videri rationi multum conformem, nec præscriptam, nec posse introduci propter decretum irritans, nec revocari quod dicatur Concilium quoad id non esse à principio receptum, à n. 345.

Cum deputatio examinatum in genere verbis gratia, lectorum, &c. non comprehendat successores, seu

subrogatos, sed solum tunc stantes, videtur illi etiam dimisso officio manere examinatores, numero 348.

Indices Synodales similiter debent deputari, & designari nominati, & in particulari, & non possunt designari in genere numero 349. & sequente, & numero 351. ponitur quadam declaratio sacre Congregationis.

Decretum Concilij de committendis causis iudicibus Synodalibus, solum videtur esse in usu respectu Nuntij, seu Legati, non vero Papæ, numero 352. Circa quod decretum notanda sunt declarationes postæ, numero 355.

An requiratur pro forma, quod examinatores inrent se quacunque humana affectione postposita fideliter munus executuros, alioquin examen, & concursus coram eis facta nulla sint, num. 354. Resolvitur affirmativè, num. 355.

Quando & quomodo præstandum sit hoc iuramentum, resolvitur expedire, ut publice in Synodo quo primum tempore delecti sunt, illud præstent, quamvis hoc non videatur necessarium, num. 356. & seq. ubi ponitur formula iuramenti. Et præstandum est iactis Evangelij, & alias non servaretur forma Concilij, numero 358. Nec opus est illud præstare in quolibet examine, sed satis est iuramentum generale semel præstitum, numero 359.

An ubi concursus, & examen non fuit factum legitime, iuxta formam Concilij, gratia, & provisio Apostolica facta in favorem illius, qui presentavit approbationem, & literas Ordinarij, quibus testatur, concursus factum legitime, & ex approbatis illum elegisse, iuxta formam Concilij, sit valida, & bona, an vero surreptitia, & nulla, num. 360. Et videtur dicendum, non esse surreptitiam, sed validam, quia provisus non narrat concursus legitime factum, sed solum presentat literas Ordinarij id testantis, quibus Papa datus fidem id aut sibi innotuisse, & sic non eget iustificatione, à numero 361. Sed contrarium videtur verius, quia fundatur falsa causa, & ex verbis Concilij, à numero 365.

An examinaturibus, qui ex decreto Concilij nihil prorsus occasione examinis, nec ante, nec post, possunt accipere, quacunque etiam immemoriali consuetudine non obstante, & post stipendium pro suo labore dari, præsertim ex fructibus beneficij, à n. 368. Resolvitur negativè, ex S. Congregatione, & aliis, licet contrarium sit statutum Concilio Compostellano, & Toletano, & ita præciterur.

Multo minus possunt Episcopi, seu eorum Vicarij assistentes examibus cum examinaturibus aliquid accipere, seu sportulas ex huiusmodi examibus, quia cum non possint id accipere ex provisionibus beneficiorum, ita nec ex examibus, n. 380.

Item, quia accipere sportulas indices Ecclesiasticos, est contrarius canonicum, num. 381. Et quando datur valere consuetudinem in contrarium, ut tenet Speculator, & alij relati, num. 382. In quo tamen non valeat talis consuetudo, tenent Abbates, & alij dicentes communem, num. 383. tamen in proposito non est consuetudo præscripta, n. 384. & quod tempus requiratur ad eam, à n. 385. Sed stando in primo fundamento, nulla consuetudo etiam immemorialis excusaret, num. 389.

Diclo decreto Concilij videtur plane prohiberi examinaturibus quidquid dicatur occasione examinis, siue ante, siue post, etiam gratiose, & liberaliter, & ad capiendam benevolentiam, & etiam si sit modicum,

id enim recte potest prohiberi tanquam simoniacum, num. 390.

Ponuntur quæ de examine per concursum habeantur in Concilio Provinciali Bononiensi. Primo, à S. Congregatione approbato, n. 191.

²⁵⁵ DECIMOCTAVO principaliter t dubitatur, an in parochialibus iuris patronatus requiratur examen per concursum.

In quo dico primo, in parochialibus iuris patronatus laicorum non requiri examen per concursum, sed solum præsentatum examinandum esse ab Ordinario cum tribus saltem examinativis Synodalibus, & illi idoneo reperto institutionem faciendam ex d. cap. 18. Concilij, versic. quod si ius patronatus laicorum, & ita sæpe S. Congregatio Concilij respondit ut in sequentibus declarationibus super dict. cap. 18. Congregatio iam dudum cõsuevit hoc cap. non requirere examen per concursum ad parochialem, quæ sit iuris patronatus laicorum validi, ideo admittendum ad eam illum qui intra tempus, quod iure patronatus laicis præfixum fuit Episcopis, præsentatus, & à deputatis examinatus, & idoneus repertus fuit. Alia. Examen per concursum fieri non debet in vacatione parochialium, quæ sunt iuris patronatus laicorum, sed sufficit, quod deputatus à patronis examinetur ab examinativis in diocesana Synodo, deputatis, & idoneus iudicetur, prout statuit hic Concilium Trid. non possunt tamen patroni, quacunque consuetudine contraria non obstante, ad nulum amovere semel institutos, & Rectorem deputatum, & tradit Flamin. Paris. lib. 8. quæst. 9. n. III. Cero-la d. verb. parochia, §. 2. 7. dub. Cechus dict. ca. 28. de parochia, num. 6. & Genuen. d. c. 65. num. 2. & post hæc González d. glos. 6. num. 134. Lessius lib. 2. c. 34. numer. 58. & 81.

Hoc tamen primum t dictum limitatur, quando ²⁵⁶ fuerint plures præsentati à patronis laicis, nam tunc inter ipsos præsentatos requiritur examen per concursum, ut S. Congregatio censuit his verbis: Veniente vacatione parochialium de iure patronatus laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantum, ex his, qui factio examine idonei ab examinativis renuntiati fuerint, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicaverit, atque illum, & non alterum instituat, iuxta hoc decretum, de quo fuit dubitatum in decis. Litterar. Archiepiscopales coram D. Blancheto 6. Iunij, 1582. adducta sup. nu. 87. & dictum quod consuleretur illustris. Card. Carrafa præfectus, S. Congregationis Concilij, quæ tenuit ut supra, & fuit tentum in Rota 30. Iunij, 1587. coram eodem D. Blancheto, ut per Flamin. Paris. lib. 7. q. 5. num. 21. & nouissimè tradit González d. glos. 6. nu. 138. vbi adducit d. declarationem Congreg.

²⁵⁷ Quod tamen intelligo, quando singuli præsentati à patronis laicis habent æqualem vocem, nam si aliquis haberet plures voces, is solum esset examinandus, ut diximus, & idoneus repertus instituendus, ex cap. de iure patronatus, & ibi glossa Couar. reg. Peccatum, 2. p. §. 7. numero quarto, Lambert. 1. parte, 2. li. quæst. 10. ar. 3. num. 17. & 3. part. 2. lib. quæst. 4. artic. 1. Ioan. Gutierrez d. li. 2. q. 11. n. 20. & Vega in sum. 1. p. c. 36. casu 34.

²⁵⁸ Et in proposito t nil videtur referre, quod ius patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, aut ex privilegio, seu consuetudine, supposito quod non sit de reuocatis.

Aduertendum t est autem, quod lite pendente super iure patronatus seu præsentandi manutenendus est Episcopus in possessione conferendi parochiales, seu faciendi concursum, ut in vna Portugale, iuris præsentandi 3. Nouemb. 1599. coram Domino Corduba, vbi fuit resolutum, Reuerend. Episcopo Portugalen. concedendum esse mandatum de manutenendo in possessione conferendi parochiales, de quibus agitur in mensibus ordinariis, & in Apostolicis faciendi concursum, & approbandi, pendente lite super iure præsentandi, quia iste Ecclesia existunt intra suam diocesim, quod sufficit non docto de alterius possessione, ut sit manutenendus propter iuris assistentiam, Caput aquen. decis. 306. par. 1. & 201. par. 2. & fuit resolutum in causa Vlisbonen. iuris conferendi, 27. Nouem. 1596. coram D. Lita, & alibi sæpe.

Sicut manutenendus t est Episcopus in iurisdictione in tota sua diocesi contra inferiores prætendentes immemoriam, donec de ea constet ex iuris communis assistentia, non aliter probata quasi possessione Episcopi, ut censuit S. Congregatio Concilij, & Rota in causa Veronen. iurisdictionis 28. Martij, 1596. coram D. Pamph. ut sup. 3. p. c. 2. nu. 194. & seq. & in causa Valen. iurisd. 9. Apr. 1590. coram D. Bubalo, & in causa Burgen. iurisd. 20. Iun. 1594. coram D. Seraphino, &c.

Dico secundo, in parochialibus iuris patronatus ²⁵⁹ Ecclesiastici requiri t examen per concursum, ex d. c. 18. vers. porro Episcopus, & qui ius patronatus, & vers. si vero iuris patron. Ecclesiastici, ita ut si institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is quem patronus dignior inter probatos ab examinativis iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituat, cum vero institutio ab alio quam Episcopo erit facienda, tunc Episcopus ex dignis eligat digniores, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat, ut in d. vers. si vero, & seq. Conc. prouinc. Mediol. quinta parte tertio titul. quæ ad beneficiorum collationem attinent, vers. eadem ratio.

Quod confirmatur ex declarationibus sequen. S. Congreg. super d. cap. 18. Prima. Cum nominatis à patrono Ecclesiæ potest Episcopus etiam clericos ad concursum admittere. Secunda. Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiastico patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinativis. Tertia. Si institutio istarum parochialium de iure patronatus Ecclesiastici ad inferiores pertinet, licet expropos, & Abbates, nihilominus Episcopus Ordinarius debet edicta concursus proponere, & inferior instituet magis idoneum approbatum ab Episcopo, quod si secus actum fuerit, collatio est nulla.

Est etiam Breue Sixti Quinti, positum per Man. Rodriguez in collectione priuilegiarum regularium, Bulla 22. Sixti V. pagina 1173. vbi sic dicitur. Insuper etiam volumus, & iuxta eiusdem Concilij dispositionem, & mentem statuimus, & mandamus, quod in parochialium Ecclesiarum, & beneficiarum, curam animarum habentium, quæ de eiusdem ordinis, & congregationis iure patronatus Ecclesiastici, extiterunt, & secularibus clericis conferri consueverunt earum vacatione quacunque occurrente, quamuis per dictos Episcopos ad concursum & examini admitti possint alij, ultra eos, qui p. eiusdem Congregationis Abbates, & alios superiores patronos erunt nominati, ne queant tamen per eosdem Episcopos, si ad eos institutio, & non ad alium pertineat institui, & ordinari, nisi illi tantum, qui inter approbatos, & ab examinativis idoneos repertos, ab eiusdem ordinis, & congregationis Prelatis, patronis, digniores & magis

Et magis idonei iudicati, & pro institutione recipienda eisdem Episcopis presentati fuerint: quod si institutio non ab ipsis Episcopis, sed ab aliis fuerit facienda, tunc quidem soli Episcopi ex dignis digniorem eligere debeant, sed non ante ab eo, ad quem spectat, institui possunt, quam ab eisdem patronis ei fuerint presentati.

263 Vnde, & cum inter alia dubia, quæ petierunt Serenissimus Rex Portugalie tanquam administrator perpetuus militiarum Iesu Christi, Sancti Iacobi, & Auis in suo Regno consistentium, & Ordinarii eiusdem Regni, a Congregatione Concilij Tridentini decidi & determinari, proponeretur sequens dubium.

Quinta dubitatio est ex cap. 18. sess. 24. vbi agitur de modo providendi seu disponendi de parochialibus Ecclesiis iurispatronatus Ecclesiastici, quemadmodum Serenissimus Rex præcedit, ex his quæ fuerint dicta in informatione, non debere observari in Ecclesiis pertinentibus ad illius presentationem ratione magistratuum militiarum Ordinarii contrarium asserentibus. Congregatio censuit, imo debere observari in istis, nam institutio iurispatronatus est Ecclesiasticum, ut diximus sup. 5. p. c. 1. n. 55.

264 Et debent examinatores & approbare quotquot idonei reperti fuerint, ut ex eis patronus eligat, ut in seq. declarat. S. Congreg. super d. c. 18. Atrenaten. per hæc verba: Inter approbatos fuit resolutum, & examinatores plures approbare debere, ut patronus Ecclesiasticus unum eligere possit Episcopo presentandum pro institutione, & repugnat hoc decretum examinatribus, qui unum tantum probant, ut electio patrono tollatur.

265 Sed est difficultas, an & si reperiantur duo æque idonei, patronus Ecclesiasticus possit gratificare, & præsentare Episcopo, quem maluerit, an vero debeat ambos præsentare, ut Episcopus instituat unum ex eis, quem voluerit, & sic gratificatio ad eum spectat. Et tunc quævis respatronum Ecclesiasticum posse gratificare & præsentare unum ex illis, quem maluerit, nam cum ad eum spectet presentatio, & electio dignioris, ad eum etiam videtur spectare gratificatio, vbi sunt plures æque idonei, ut in simili dixi supra dubio 3. numero 150. Et ita tenet Nar. consil. 5. de iure patro. Cerola 2. part. ver. iurispatronatus, §. 10. Genuen. d. cap. 65. num. 5. Azor 2. p. lib. 6. cap. 22. §. 15. Et tunc censuit S. Congreg. super d. c. 18.

267 versic. si vero, ibi: Is quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatribus iudicabit, &c. Et ad eundem Patronum Ecclesiasticum spectabit, quando duo æque idonei ab examinatribus fuerint iudicati, quia electio dignioris spectat ad patronum, institutio ad Episcopum, quando ad Episcopum pertinet.

268 Est etiam difficultas, an & si patronus digniorem non elegerit, Episcopus eum instituere teneatur? Et videtur quod non ex 2. declar. sup. adducta numero 262.

269 Nihilominus tamen probabilius videtur, quod cum ad instituentem non spectet electio, debet instituere presentatum à patrono, nisi alius ex approbatis in termino edicti per institutionem oppositi seu saltim ante institutionem se opponat, dicens, non esse presentatum magis idoneum, sed sibi uti magis idoneo, esse parochialem conferendam, tunc enim constando ita id esse ex relatione examinerum, facta vel facienda, vel alias videbatur parochialis oppositori conferenda arg. d. consil. Pij V. vers. ut autem.

270 & id forte intendit dict. 2. declaratio. Hoc tamen secundum dictum procedit, nisi aliud in institutio-

ne, & fundatione cautum sit, quæ erit servanda, non obstante hoc decreto, ut S. Congregatio censuit super d. vers. si vero, his verbis: Non habet locum hoc decretum contra institutionem, & fundationem, sed servanda est lex in ipsa institutione posita, sed tantum presentatus est examinandus, & approbandus ab Ordinario circa concursum, si repugnaret institutioni, sine fune a rationis, tradit Mar. Ant. Gen. d. cap. 65. n. 3. & cec. de benef. & pensio. cap. 12. nu. 52. Et tamen alias, quod hoc decretum non procedit, vbi in fundatione fuit data diversa forma, quæ est observanda, fuit dictum in vna Vlisbonen. prioratus 4. Iulij, 1601. coram D. Seraphino sup. adducta 4. p. cap. 3. num. 74. Secundo tamen procedit, nisi institutio ad parochiales iurispatronatus Ecclesiastici faciendâ sit à summo Pontifice, ut quia vacaverint in mensibus Apostolicis, vel alias sint referuata, nam tunc Ordinarius nulla habita ratione patronorum debet facere concursum, & magis idoneum eligere, ac instituendum remittere, & significare summo Pontifici, ut S. Congreg. censuit, ut tamen in declarationibus sequen. Prima, si institutio ad parochiales Ecclesias, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sunt, faciendâ erit à summo Pontifice, quia fortassis id mensibus reservatis vacaverint, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet, qui transmittere debet attestationem examinis facti, & concursus, quos in eo approbat, & quem ex approbatis uti digniorem, cui & Sanctitas gratia faciat, nominavit, ita Congr. censuit, Sanctissimus voluit, quia Episcopus melius cognoscit personas. Secunda. Barchinon. Electio dignioris ad Episcopum spectat, licet institutio à Papa faciendâ sit. Tertia, si beneficium curatum iurispatronatus Ecclesiastici in mensibus Sedi Apostolicæ reservatis vacaverint, Episcopus ipse ordinarius, nulla habita ratione patronorum, debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere cum fide Ordinarii à Summo Pontifice instituendum, sic ut sit in aliis curatis, quæ non sunt de iure patronatus. Et tamen Archiepiscopo Bracaren. sic responsum est, Congregatio censuit, si institutio ad parochiales Ecclesias, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sunt, faciendâ est à Summo Pontifice, ius eligendi digniorem inter approbatos ab examinatribus ad solum Episcopum, non ipsum patronum pertinere. Et tamen cum pro parte Ordinis S. Benedicti congreg. Hisp. profuturum esset sequens memoriale. Illustri, Domini, quia Abbates Congre. S. Benedicti Hispan. in omnibus, & per omnia decreta S. Concilij obedire desiderant, & intellectum, & interpretationem eorum, quæ obscura & ambigua videntur, ab hac S. Congregatione petere tenentur, & deo humiliter supplicant Illustri, & Reverendiss. DD. vestris dignetur decidere, & explicare, an idem S. Concil. sess. 24. c. 18. de refor. §. cum vero, institutio ab alio, quam ab Episcopo erit faciendâ sub illa generalitate, & dictione, ab alio, comprehendat etiam Summo Pontificem, an vero solos alios collatores inferiores, & quod decisum & decretum fuerit ipsis oratoribus tradi, ut sciant quid observare teneantur. Sic responsum est. Congregatio concilij censuit, verba illa, ab alio, intelligenda esse de inferiori collatore. Consonat Concil. Mediol. sup.

Sed hic se offert tamen præcipua difficultas, quid in parochialibus iurispatronatus mixti clericorum, & laicorum, an ad istum effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, an potius laicale. Et tamen dicendum videtur, censendum esse laicale, ad tradita per Fel. in tract. quando licet. Apostolica, ampl. 6. & lim. 3. Roch. de iure pat. verb. ius, n. 15. Lamb. 3. p. 2. li. 9. ar. 9. Coupræ. c. 36. n. 5. vers. 3. opportune, & alios per nos citatos §. 5. p. c. 1. n. 558.

Nihilominus tamen in proposito [†] contrarium, nempe censendum esse Ecclesiasticum, censuit Sacra Congregat. vt apparet ex declarationib. seq. super d. *ver. si vero*. Prima. Idem in collatione, & institutione iurispatronatus mixti, scilicet, partim laici, partim Ecclesiastici. Secunda, si iurispatronatus mixtum sit laicale, scilicet, & Ecclesiasticum, quoad examen per concursum, Ecclesiasticum censendum est. Tertia. In collatione Ecclesie parochialis, quae sit iurispatronatus, partim Ecclesie, partim laici, seruanda forma est examinis per concursum hic posita, quam Concil. praestituit in conferenda parochialis, quae iurispatronatus sit mere Ecclesiastici. Idem dicendum est, quando patronatus pro duobus partibus pertinet ad laicos, pro vna tantum ad Ecclesiasticum.

279 Cuius ratio [†] esse potest fauore Ecclesiarum, vt illis melius prouideatur. Et quod qualitas clericalis attenditur, cum Ecclesiae, vel personae Ecclesiasticae prodest, Felin. in tract. quando liere Apostolica, conclus. 6. Rochus, Lambertus. i. p. libro 1. quast. 1. artic. 6. & alij.

280 Et haec [†] omnia in hoc dubio dicta habentur in Concilio prouinciali Bononiensi. de quo infra in fine.

281 Et quod dictum [†] est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, idem dicendum videtur de parochialibus, in quibus persona Ecclesiastica habet ius nominandi Rectorem, nam idem in effectu est habere ius praesentandi, & habere ius nominandi Rectorem.

282 Et ita [†] declaratio Vici. supra adducta 3. dubio, num. 1. 49. quae ait, quod vacante parochiali, ad quam Abbas habet ius nominandi, quemcunque Abbas nominauerit, eum Ordinarius ad examen admittere debet, intelligitur de examine concursus, sicut patronus potest ad concursum aliquos nominare, vt in d. cap. 18. versicul. porro Episcopus, & facto concursu, quem digniorem ex approbatis iudicabit, Episcopo non inabit.

283 Sed supposito, quod [†] ius patronatus mixtum ad effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, succedit alia difficultas, an parochiales iurispatronatus mixti cadant sub referuationibus, ita vt si vacauerint in mensibus referuatis, Ordinarius nulla habita ratione patronorum, debet facere concursum, & eligere magis idoneum a Summo Pontifice instituendum, vt in parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici dictum est.

284 In qua difficultate [†] dico, quod quamuis ad effectum concursus istud iurispatronatus censeatur Ecclesiasticum propter fauorem Ecclesiarum, vt melius prouideantur, vt dixi, tamen ad effectum referuationis ipsarum parochialium censendum est laicale, ex traditis d. cap. 1. §. p. a. num. 558. ne laicus ex societate clerici nimium praedictum patiat, quamuis dict. Concilium Mediolanen. supra contrarium videatur sancire.

285 19. Principaliter [†] dubitatur, an in vicariis perpetuis parochialium vnitarum debeat fieri concursus, sicut in parochialibus saltem iurispatronatus Ecclesiastici. In quo videbatur dicendum, quod sic, argum. Clem. vnica, de offic. vicar. nam vicariae perpetuae sunt beneficia, Rota decis. 2. numero 1. de excess. praelat. in nouis, Rebuff. in praxi, tit. de vicariis perpetuis, & in tract. de nominatio. q. 9. numero 8. alias 7. Gimon. in Enchirid. beneficiorum, tit. 3. cap. 1. numero 37. Gambarus de offic. legati, libro 5. Rubrica 1. numero 100. & lib.

6. numero 11. Mandol. regul. 34. quast. 17. & Hoied de incompatibilitate beneficiorum, cap. 15. numero 11. Ioannes Quintinus in repetit. capit. de multa, de praben. numero 27. Lessius libro 2. cap. 34. numero 3. & Azor 2. parte, lib. 3. cap. 6. quast. 5. & 6. & libro 5. cap. 28. quast. 6. & capit. 29. quast. 19. non simplicia, sed curata, cap. final. de offic. vicar. gloss. fin. in dict. Clementina, & ibi Bonifacius num. 48. Rebuff. in praxi, tit. de dispensatione ratione aetatis, verb. vel earum perpetuae vicariae, Nauarr. consilio undecimo de statu monachor. numero tertio, & post haec late Gonzalez glossa quinta, §. 3. a. numero decimonono. Et disposita in beneficiis habent locum in vicariis perpetuis, Hoieda d. tractatu 2. par. c. 10. n. 10. & in eis habent locum iura statutaria de Ecclesiis parochialibus, vt ex dict. Clement. vnica, dicit Nauarr. d. numero 3. & quae dicuntur in beneficio curato, habent locum etiam in vicaria perpetua, Rebuff. dict. quast. nona, numero octauo, Gonzalez supra num. 21.

Et in dicto Concilio [†] prouinciali Toletano de anno 1565. actione 2. decreto 24. in fine, statuitur, quod in parochialibus Ecclesiis quibuscunque, quae dignitatibus, praebendis, capitulis, monasteriis, collegiis, aliisque locis piis vnita sunt, quocunque modo, vicarij perpetui seruata forma, quae in eligendis, atque instituendis presbyteris parochialibus a Tridentina Synodo, & illo decreto praescripta extat, deputentur ita tamen, vt is, ad quem parochialis Ecclesia iure vnionis pertinet, quem digniorem inter probatos ab examinatore iudicauerit, praesentare Ordinario teneatur, vt ab eo perpetuus eiusdem Ecclesiae vicarius instituitur. Et ita etiam vidi seruari in hoc Episcopatu Abulen. in vicaria de Cebreros, & de Niarra, & del Herradon.

Nihilominus [†] tamen dicendum est, in huiusmodi vicariis non debere fieri concursum, sed solum ad nominationem seu praesentationem illorum, quorum dignitatem, vel Ecclesiae parochialis est vnita, & annexa, deputandos, & instituendos esse, c. extirpanda, §. qui vero, ex cap. de monachis, de praebend. capit. vnico. de capell. monachor. in 6. §. clement. 1. iure patronat. Abbas in repetit. d. §. qui vero, numero 9. Petrus de Perusio de vnionib. cap. 11. quastion. 6. Ripa lib. 2. responso 18. num. 4. Nauarr. d. consil. 11. de statu monachor. num. 3. & 7. Ioann. Gutierrez. consil. 44. Rota in vna vna Tirafonen. iuris praesentandi, 18. Jun. 1584. vt in decis. 798. nu. 5. parte 1. diuersorum in impressis, & alias coram. Domino Bubalo, 27. Maij, 1588. vt in decisione seq.

Tirafonen. iuris [†] praesentandi, 27. Maij 1588.

Domini concorditer tenuerunt ius praesentandi competens Capitulo Tirafonen. ad vicarias, de quibus agitur, non esse sublatum per Concilium Tridentinum, sessio. 25. cap. nono. Neque per erectionem Ecclesiae B. Mariae de Borgia in collegiatam, nam quod attinet ad dispositionem Concilij, dum abrogat patronatus, seu ius praesentandi, aliter quam ex fundatione & dotatione, hoc non procedit in casu de quo agitur, quia Capitulum Tirafonen. non habet hoc ius praesentandi ex privilegio, sed ex dispositione iuris communis. Cum enim Capitulum, & canonici sint Rectores, vt pluries fuit resolutum, ad ipsos ex dispositione iuris communis pertinet ius praesentandi vicarios, qui exercent curam animarum.

ninarum, & ut sustineant vires suas, & deseruiant in locum suum, & ut instituendi spectat ad Episcopum, ca. de monachis. de prae-bendis, c. ubi glossa, verb. praesentantur, & ibi Doctores de capellis monachorum, in 6.

291 Et confirmat [†] constitutio Pij V. 46. super declaratione portionum assignandarum vicariis perpetuis parochialium vnitatum, quae incipit. *Ad exequendum, ver. volumus*, ubi Papa sic ait: *Volumus insuper, & ita mandamus quod dicti vicarii perpetui non ad liberam ordinariarum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis vniis ponentur cum ipsorum ordinariarum, seu eorum vicariarum praevio examine approbatione deputentur, & ita solet in dici in ipsis literis vniionum.* Et [†] Concilium Tridentinum d. c. 18. & constitutio Pij Quinti super collatione parochialium, loquuntur de parochialibus ipsis, non vero de vicariis ipsarum parochialium vnitatum, in quibus vicarios nominari, per eos, in quorum Ecclesiis vniis ponuntur, iuri & rationi consonum est, cum suarum parochialium vnitatum vicarij sint, & vires suas sustineant. Nec dicitur *constitutio* 46. Pij Quinti est in hoc correctoria, seu limitatoria Concilij, quidquid dicat Gonçal. d. glossa 5. §. tertio. numero 53. & glossa 6. numero 161.

293 Vnde in huiusmodi [†] vicariis non solum non requiritur concursus, sed nec examen nominati cum examinatorebus synodalibus, sed sufficit examen, & approbatio Ordinarij, iuxta dictam *constitutionem* 46. Pij Quinti decretum Concilij, cap. 13. session. 7. de reformatione.

Et ita [†] censuit S. Congregatio, ut in sequentibus declarationibus super cap. 7. §. 7. de reformatione. Prima Congregatio censuit, nominationem vicariarum ad beneficia non perimere, hoc est, ad eos, ad quos beneficia expellunt. Sic etiam Pius Quintus dicta Bulla addens: *Ordinarij, vel eius vicarij praevio examine approbationem necessariam esse.* Secunda. Ex dicta Bulla Pij Quinti Kalendas Novemb. anno secundo, nominatio vicariarum perpetuarum spectat ad Ecclesias, seu loca, quibus dictae parochiales sunt vniis. Et ad dictam nominationem poterit Episcopus praeficere terminum decem dierum. Tertia. Nominationem vicarij perpetui Sanctissimus Dominus noster Gregorius Decimus tertius audita relatione congregationis respondit, spectare non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium, in quo eriguntur vicaria.

295 Et fuit [†] responsum Episcopo Abulen. de anno 1593. ut in declaratione sequen. Ad primum. Illustrissimi, & Reverendissimi Domini pro parte Reverendissimi Episcopi Abulen. supplicatur declarari sequentia, circa quae dubitari contingit. Primum dubium, an in assignanda portione vicariis attendenda sit dispositio S. Concilij, sess. 7. de reformatione. c. 7. an vero Bulla Pij Quinti & an illa sit revalidata, & nominatio vicarij spectet ad eum, cuius dignitati, vel beneficio parochialis est vniis, ut in d. Bulla. Secundum an parochi possint abesse duos menses absque Ordinarij licentia ex causa, quae sibi videatur iusta, ut tradit N. auar. in man. c. 25. n. 12. i. verbi & quavis. Tertium dub. an matrimonium contractum coram paroco, qui non sit sacerdos, valeat. Quartum, an examinatores per alio examine ad parochiales, quos indicaverint idoneos, ita debeant remittere, ut explicant, quis inter illos sit magis idoneus, absque eo tamen quod ipsi etiam vester Episcopus melius intelligat, quem ex illis debeat eligere ut dignorem, quod menti Concilij consonum videtur, Perill. & R.

D. vii frat. D. Episc. Abulen. Per illis & R. D. vii frat. quatuor dubitationibus, quae Amplitudinis tuae nomine per libellum his literis adiunctum propositae fuerunt Illustrissimis Cardinalibus, qui Tridentini Concilij decretis interpretandis praesunt, ita sigillatim respondit, nempe ad primam de assignanda portione vicariarum, utique servandam esse S. memoriae Pij Quinti constitutionem & nominationem vicariarum secularium ad tempus in beneficiis curatis vniis, spectare ad amplitudinem tuam, perpetuarum in vniis eiusdem constitutionis spectare ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis vniis ponentur, ipsi tamen praevio examine, & approbatione, erunt ab Amplitudine tua deputandi.

Ad secundam de licentia parochorum, censuit Congregatio, eos minime abesse posse absque Amplitudinis tuae licentia.

Ad tertium respondit, matrimonium contractum coram paroco non sacerdote utique valere.

Ad quartum, examinatores debere remittere quotquot idonei reperti fuerint, non autem quis eorum dignior sit, Amplitudine vero tuam debere eligere dignorem, de quibus singulis cum reneat Congregationis sententiam, eam sedulo observandam curabit, & benevolebit in Domino, qui illi gratia suae munera abunde largiatur. Roma die 14. Decemb. 1593. Amplitudinis tuae Perillust. & Reverendissimi frater studiosissimus Hieronymus Cardinalis Mathaeus.

Et praedicta resolutio, & declarationes S. Congregationis approbantur, & confirmantur per Breve Sixti Quinti, positum per Man. Rodrigue, in collectione privilegiorum regularium, Bulla 2. Sixti V. pag. 1173.

Vnde dictum [†] decretum concilij Toletani videtur contra ius, & egere confirmatione Papae, & alias non valere.

297 Nec videtur [†] suffragari possessio contraria, etiam in iudicio possessorio, & mantentionis, quia ius commune illis assistit, quorum Ecclesiae, seu beneficio parochiales vniis sunt, pui de iure fundatam habent intentionem in libera nominatione vicarij perpetui, & Ordinariis resistit quoad concursu, praesertim, stantibus dicta *constitutione* 46. Pij Quinti, & dictis declarationibus S. Congregationis, ex cap. ad decimas, de restitu. spoliator. & cap. cum persona, de privilegiis in 6. & Rotam vna Conchen. exercitij notarius 14. Martij, 1594. coram D. Blancheto, & in causa Veronen. iurisdictionis, 28. Martij 1596. coram D. Pamphilio, & in aliis causis supra relatis numero 260. & declarationibus S. Congregationis supra adductis 3. p. cap. 2. num. 194. & maxime, stante decreto irritan. & clausula sublata dictae constitutionis ad crescen. decis. 4. de privilegiis ad fi. & quod dixi sup. p. 5. cap. 5. n. 102.

Hoc tamen [†] non procedit in beneficiis curatis, quae dicuntur vicaria, non tamen sunt vicariae parochialis alicui beneficio vel loco vnitati, sed de per se, nam in his debet fieri concursus sicut in aliis parochialibus, ex dicto decreto concilij. Et de his vicariis loquitur in decisione Pampilonen. decimarum, 14. Ianuarij, 1591. coram Domino Bubalo, in qua fuit resolutum, Vicarios perpetuos habere fundatam intentionem super decimis, quando non adsunt alij Rectores, Rota decisione 5. de officio Vicarij, in antiq. Rebus. de congrua, numero 110. licet alias non habeant, glossa in cap. G. perpetuus. de fide instrumentorum, Cardinalis in clementina 1. de decimis, quaestio. 10. & vacante Ecclesia parochiali, vel tantum stante

vicario temporalis debuisse deputari legitimum defensorē, vel causā agēdā cū Episcopo super accimis, ad notata per Doctores, post glossam, verb. defensor, in cap. 1. de reb. Eccl. in 6.

300 Et in vna t̄ Casaraugustana fructuum, 10. Nouembris, 1595. coram Domino Iusto fuit dictum, quod cum non ostenduntur isti duo tituli, Rectoris, & Vicarij separati, sed videmus ipsum Vicarium sine Rectore, Vicarius reputatur verus Rector, & talis dici potest, Bonifacius in Clem. Dudum, §. ceterum, n. 4. de sepultur.

301 Et idem t̄ est in Vicariis erectis in Ecclesiis unitis alicui beneficio, vel loco abdicatione, & separando curam animarum ab ipsis Ecclesiis, & transferendo eam in vicarios, ut in vicaria per Gregorium Decimum tertium, de anno 1583, erecta in Ecclesia loci de la Ventosa, Abulensis diocesis unita per eum monasterio Beate Mariae de la Mejorada ordinis Diui Hieronymi. Huius-

302 modi t̄ enim vicaria appellantur, & sunt vere beneficia curata de per se, & sic in eis debet fieri concursus, sicut in alijs beneficijs curatis.

303 Ad quod est t̄ declaratio S. Congregationis super dictū caput 18, quæ sic ait: *Præsuppositio*, quod Ecclesia parochialis, quæ proprium Rectorem habebat, nec ulli pio loco erat unita, auctoritate Apostolica post Concilium redacta fuerit in simplex, & sine cura beneficiū erecta ibidem vicaria perpetua, & capellania etiam perpetua, cum onere coadiutoria in cura animarum ipsi vicario perpetuo, dotata ab ipso Rectore, & stante constitutione Pij Quinti de vicariis perpetuis, an presentatio vicarij perpetui & capellani pro tempore spectet ad prædictum Rectorem, vel horum prouisio pertineat ad Episcopum, in cuius diocesi est Ecclesia. Respondit Congregatio, in vicario seruandum esse hoc decretum, ut vicaria detur per concursum, & capellanum sufficere, ut approbatus ab epis. opo, ab ipso detur, iuxta caput 6. sess. 21. & sic utrumque beneficiū spectare ad Episcopum.

304 Sed offert se t̄ difficultas, an id quod diximus de vicariis perpetuis parochialium unitarum, procedat etiam, quando vicaria vacat in mensibus reservationis? In t̄ qua dicendum videbatur, non procedere; sed tunc prouisionem vicariæ ad Papam spectare absque præuio concursu, ex regula reservationis mensium, quæ capit etiam beneficia iurispatronatus Ecclesiastici, ut supra dictum est §. par. c. 1. à n. 505. Atque adeo etiam vicarias istas, in quibus habent ius præsentandi, seu nominandi illi, quorum Ecclesiæ, vel beneficio parochiales sunt unitæ.

306 Et hoc t̄ videtur tenuisse Rota in vna Tirafonen. iuris præsentandi, & inualiditatis præsentationis 19. Ianuarij, 1583. coram D. Robust. in qua agebatur de simili vicaria, quæ decisio sic se habet.

Fuit resolutum, quod presentatio Capituli Ecclesiæ Tirasonen. fuit nulla, quia beneficium vacauit in mense reservationis, & regula reservationis octo mensium capit etiam ista beneficia, etiam quod sint debita certo generi personarum, ut Papa, & non alius conferat illa dictis personis, ut per Puteum decis. 6. de mense, & latius decis. 164. lib. 2. refert Ant. August. in eadem reg. de mense, num. 5. prout Papa prouidit in casu isto persona habenti, qualitates Bullæ Alexandrinæ, qualitas enim ista quod conferantur istis personis, non contradicit reservationi, sed tueretur ius illarum partium, ut illis dicantur debita ista beneficia. Sarnen. de iure quæsito, q. 1. & ideo ista causa debet astringere reservationes, iuxta limites illius, quia limitata causa, limitatum producit effectum, & sic quoad ipsas personas tantum comprehen-

sas dicta Bulla, ut Papa solus possit illis providere, & non alius. Nec mouebant Dominos clausula: non obstantibus reservationibus, quia recipiunt interpretationem à principali dispositione §. ad effectum prouidendi illis personis, & sic, ut illa beneficia non conferantur alijs, non autē ut Papa non possit illis quouis modo prouidere, prænunciando, aut reservando, præsertim, cum Papa non dicat etiam per Nos. Nec placebat decisio ex aduerso adducta, quia est defectuosa, & acephala.

Considerabant etiam Domini, quod clausula illa executiua de reservationibus, sunt intelligenda & referenda respectiue singula singulis, ut sint conferenda per Ordinarios istis personis, ubi non adsunt reservationes, & per Papam, ubi sunt reservationes, quia qualibet dispositio recipit passivam interpretationem à iure communi. Et ista clausula regularium reuocatorijs istarum facultatum conferendi reservata sunt prægnantes, & appositæ in legibus vniuersalibus, quæ capiunt omnia.

Nec facit Concilium Tridentinum, quia agimus de presentatione patroni, & institutione Ordinarij, quæ nulla sunt, cum sint clericorum & comprehensa sub reservatione. Et non est necesse disputare de prouisione Papæ, & de illius validitate, quia sufficit, ut obtineat per nō ius actoris, ultra quod Concilium in casu isto non intrat, ut per informantes, sed hoc est ex abundanti.

Et idem t̄ tenuit Rota in dicta Tirafonen. iuris præsentandi 18. Iunij, 1584. quæ habetur dicta 1. parte diuersorum decis. 798. n. 4. ad 5.

Postea tamen in alia Tirafonen. vicaria t̄ coram Domino Lita 13. Octobris, & 4. Decembris, 1595. Rota tenuit etiam, in mensibus Apostolicis posse nominare, seu præsentare ad vicarias eos, quorum Ecclesijs parochiales sunt unitæ ex dict. constit. 46. Pij Quinti, quam ait procedere etiam in mensibus reservationis, ex eo præcipue, quod in vers. & quoniam iniquum esset, statuitur, quod Ecclesiæ, monasteria, & loca pia, in quorum parochialibus Ecclesijs unitis continget, vicarias perpetuas erigi pro quantitatib. fructuum ipsi vicariis perpetuis assignatorum ad solutionem quinquenniorum, vltius non teneantur, ita tamen, quod Vicarij perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur expedire nouam prouisionem suæ deputationis, & soluere annuatim proportionem fructuum sibi assignata, &c. quod procedit in reservationis, nam expeditio nouæ prouisionis, & solutio annuatæ non solet fieri, nisi quando beneficium est reservatum, vel alias eius prouisio spectat ad Papam, ut latius habetur in dictis decisionibus, quarum tenor talis est.

Tirafonen. Vicariæ t̄ S. Michaelis 13. Octobris 1595.

Tenuerunt Domini, presentationem factam à Capitulo Tirason. ad vicariā S. Michaelis esse validam in casu, & ad effectum, de quo agitur, ut scilicet, noua prouisio concessa Michaeli iustineatur. Mori, t̄, quia certum ius presentandi ad istam vicariam spectare ad Capitulum Tirasonen. illudque non fuisse sublatum per Concilium Tridentinum, ut alias decisum fuit coram bo. memoria Bubalo, cuius decisionis copia exhibitæ fuit per informantes pro ipso Capitulo. Tum, quia constitutio Pij V. in ordine 46. tribuit facultatem nominandi vicarios perpetuos Rectoribus Ecclesiarum unitarum. Vnde cum apud Capitulum Tirasonen. ius Rectoriæ, seu par-

rochia etiam respectu huius ecclesie S. Michaelis refi-
deat, ad tex. in cap. extirpandæ, §. qui vero parochia-
lem habet Ecclesiam, ubi scribentes hoc passim notant,
de præbend. & dignitatib. Sequitur propterea, presen-
tationem ipsam de persona Michaelis factam, & in concu-
rsu super Ordinarium approbatam validam censi
debere ad effectum, de quo agitur. Nec obstare dixerunt
Domini, quod vicaria ista vacavit in mense reservato,
quod regula reservatoria etiam capiat beneficia iurispæ-
trionatus Ecclesiastici, ad notata per Fel. in tract. quan-
do literæ Apostolicæ in 3. limitatione, etiamsi sint de-
bita certo generi personarum. Putauit dec. 2. super reg.
de mense, & alias fuit resolutum in simili vicaria coram
Reuerendissimo Oriolen. cuius decisionis copia facta fuit,
tum, quia Papa satis ipsam presentationem approbasse
videtur, dum facta expressione per supplicantes, quod vi-
caria vacavit in mense reservato, & quod Michael fuit
ad eam presentatus, & ab Ordinario in concursu appro-
batus, eidem concessit ipsam novam provisionem, ad tex-
tum in c. ex ore, de his, quæ sunt à Prelatis. Tum et-
iam, quia supradicta constitutio Pij Quinti habet locum
etiam quando vicaria vacant in mense reservato, seu
cadunt sub alia reservatione. Quod patet ex eo, quia a-
lias fuisset non solum superflua, ex cap. de monachis, de
præbendis, cum notatis in c. 1. de capel. monach. in 6.
sed etiam esset valde exorbitans, gravando promissos ab
Ordinariis in eorum mensibus, ad accipiendum novam
provisionem, expediendum literas, & solvendum anna-
tam, quod non solet fieri, nisi quando beneficium est re-
servatum, vel alias eius collatio spectat ad sedem Apo-
stolicam, quo casu ne Cancellaria defraudetur suis regu-
libus, opus est nova provisione, quæ revalidet presenta-
tionem alias defectuam. Putauit dec. 2. de præbend. &
solvenda est annata, quæ non soluitur, nisi de reservatis,
& spectantibus ad collationem sedis Apostolicæ, ut no-
riorum est. Et quod dicta constitutio procedat in reser-
vatis, indicat ratio posita in §. & quoniam iniquum
esset, dum pro rata assignata Vicariis admittitur Rectori-
bus onus solvendi quinquennia, & transfertur in Vi-
carios perpetuos, gravando ad solutionem annate expedi-
tionem novæ provisionis: at si solutio quinquennij
prius fiebat à Rectoribus pro beneficiis reservatis: er-
go pariter Vicarij tenentur in reservatis ad expedi-
tionem novæ provisionis, & solutionem annate, cum
regulariter translatio fiat cum suo onere, ad textum in
l. Caio, & ibi glossa, & Dd. ff. de aliment. & cibariis, le-
gat.

Nec obstare dixerunt Domini, quod de hac vicaria
non solvatur annata: & constitutio videtur loqui de il-
lis, quæ solvunt annatam, ex portione sua, quia fuit di-
ctum, constitutionem esse generalem, & ita comprehen-
dere etiam casum ubi vicaria non solvat annatam, cum
talis solutio dependet ab expressione valoris, an ex-
cedat 24. maxime cum in hoc nulla possit consti-
tuti ratio differentia, ex quo ubi sumus in reservatis,
semper facienda est expeditio in Curia, & sic fuit solu-
enda de dicto beneficio annata, siue non. Vnde sequi-
tur, quod illa qualitas solutionis annate, de qua in dict.
constitutione fit mentio, non habet restringere generalem
dispositionem ipsius constitutionis, sed potius intelligi de-
bet in casu, quando esset solvenda, ut sic censeatur data
lex generalis, quæ capiat utrumque casum ad notata per
Bartol. in l. quæritum. §. si quis fundum, numero primo
& seq. de fundo instructo, & instrument. leg. ad
illud, quod constitutio loquatur de vicariis illarum pa-
rochialium, quæ ante Concilium non habebant vicarios
perpetuos sed amovibiles, & quod ideo non procedat in
ista vicaria perpetua erecta ante Concilium, fuit respon-

2. Tom.

sum, quod licet in præmio loquatur de vicariis, qui ante
Concilium erant amovibiles, tamen in dispositione loquitur
tam de vicariis perpetuis, quam temporariis, & ratio i-
psa est etiam generalis, & convenit, tam perpetuis vi-
caris ab initio constitutis, quam amovibilibus, & post Con-
cilium perpetuis effectis, ut ex lectura ipsius constitutio-
nis videre est. Quo fit, ut cum in omnem casum rationi
legis magis sit concedendum, quam contrarij verborum, l.
scire oportet. Aliud. ff. de excusationibus tutorum,
l. nominis. §. verbum ex lege. ff. de verbor. signific. c.
propterea, & cap. intelligentia eodem titulo, Cassado.
decif. 16. num. 5. super regulis, nec incongruum sit, ut co-
stitutio una restringatur, vel amplietur ad limites ratio-
nis. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de legatis 2. cum. 2.
aliis, per Cassado. ubi supra, n. 6. ideo, & c. Ad illud au-
tem, quod in provisione Michaelis dicatur ius presen-
tandi spectare ad Tirason. cessantibus reservationibus. Apo-
stolicis fuit responsum, quod ultra quod illa est clausu-
la ordinaria, quæ non alterat, debet intelligi de iure præ-
sentandi plenè, ita ut presentatus non egeat nova provi-
sione Apostolica. Et dum dicebatur, quod constitutio illa
est reuocata per supervenientiam regularum, fuit dictum
contrarium verius esse, stante quod procedit per viam
legis, ut per Sarnen. in procem. q. 5. in fi. Vltimo ad de-
cisionem in simili vicaria, alias factam coram Reueren-
dissimo Oriolen. fuit responsum, quod tunc non fuit dedu-
cta ista constitutio Pij V. sed tantum quædam Bulla A-
lexandri mandans provideri filiis patrimonialibus, cui
respondetur ex regula reservatoria, quæ capiat etiam be-
neficia debita filiis patrimonialibus, ut dicitur in d. de-
cilio. ultra quod in illo casu vicarius institutus ab Epi-
scopo non obtinuerat novam provisionem, neque hic in
Curia expedierat literas, iuxta dispositionem d. consti-
tutionis, prout in casu, de quo agitur observatum fuit.
Refert Gonzalez gl. 5. §. 3. à n. 59.

In t. eadem 4. Decemb. 1595.

310

Placuit dominis decisio in hac causa facta sub die 13.
Octobris proxime præteriti, & propterea ab ea receden-
dum non esse dixerunt, & ad illud, quod constitutio Pij
V. fuit reuocata per regulam reservatoriam octo men-
sium fuit responsum, quod sicut regula reservatoria, non
tollunt facultatem concessam disponendi de reservatis,
Gemi. conf. 3. Simoneta de reservatio. q. 47. ita reg. de
qua agitur non tollit ius nominandi rectores ad vica-
rias, quod Capitulo Tirasonen. competit, etiam in reser-
vatis vigore dictæ constitutionis, & ad illud, quod reg. ul-
terius procedat tollendo indulta, & privilegia disponendi
de beneficiis reservatis, fuit dictum, quod non per hoc tol-
lit facultatem concessam per viam legis, quæ est speciali
nota digna, ut censeatur sublata, crescen. decif. 194. a-
lias 11. de priuil. & 223. alias 16. eod. tit. Et ad illud quod
credatur Papa attestanti beneficium esse reservatum,
fuit dictum non negari reservationem, sed ea non obstan-
te Capitulo potuisse presentare, & hoc vigore d. con-
stitutionis, & ad illud quod Papa in provisione facta
Michaeli declarat, quod nemo disponere possit, non ob-
stante si Episcopo, vel Capitulo, aliquod ius presentandi
spectat, cessantibus reservationibus Apostolicis, fuit di-
ctum, ex tali declaratione potius censi reservatum,
quam sublatum ius presentandi, seu nominandi recto-
rem ad dictam vicariam, quod Capitulo Tirason. com-
petit vigore d. constitutionis Pij V. stante quod Papa vi-
detur eo præsupposito loqui, quod huiusmodi facultas
Capitulo non competat in reservatis, cuius tamen con-

R

rarium verius esse dignoscitur ex lectura d. constitutionis, ad tex. in l. mancipia. C. de seruis fugiti. cum vulgaribus, & illud quod vicaria non est beneficium per se, sed vnum cum portione, & quod principalis denominatio sit à portione, & ideo non est locus d. constitutioni, quæ de vicariis loquitur, fuit responsum, alias fuisse resalutum ex parte vicariam hanc, & alias duas S. Maria, & S. Bartholomæi in ciuitate Borgie, & ius presentandi ad eas spectare ad Capitulum Tirasonen, in tantum ut presentati ad eas, simul cum eis portiones eis respectatiue annexas consequi debent, & cum circa hoc ad sit res iudicata, frustra nunc pretendunt sub falso prætextu d. principalis denominationis, non intrare constitutionem Pij V. de vicariis generaliter, & indistincte loquentem. Et ad illud quod prouiso Michaelis sit simplex prouiso, vti de reservato facta, & non noua prouiso, fuit dictum huiusmodi prouisionem Michaeli suffragari, maxime cum ipse non sit causa, & agatur de beneficio, cuius prouiso propter reservationem spectet ad Papam, sed per hoc non sequi, quod presentatio, seu nominatio de eo facta à Capitulo Tirasonen sit inualida, stante, quod constitutio Pij V. de qua supra d. Capitulo huiusmodi facultatem, tribuit etiam in reservatis, ut latius in alia decisione explicatum fuit, nec fuit in potestate Michaelis facto suo præiudicare d. Capitulo, sicut nec mediante illa assertionem, quod scilicet ius presentandi personam idoneam ad dictam vicariam spectet ad Capitulum Tirasonen, cessantibus reservationibus, & affectionibus Apostolicis, maxime cum huiusmodi verba non excludant, quin etiam d. Capitulo competere possit eadem facultas nominandi, etiam in reservatis, prout vere eidem competere dignoscitur, ex lectura d. constitutionis, ideo, &c.

311 Mihi in hac re primo dicendum videtur, d. constitutionem 46. Pij V. sicut & Concilium Tridentinum sess. 7. de reform. c. 7. loqui de vicariis illarum parochialium vitarum, quæ ante Concilium non habebant vicarios perpetuos, sed amouibiles, nec habere locum in Ecclesiis, in quibus ante Concilium Tridentinum vicariæ perpetuæ iam erectæ erant, quamuis contrarium teneat Rota in d. Tirasonen. vicariæ, & cum ea González d. gloss. §. 3. n. 75. vt S. Congregatio censuit, his verbis: In Ecclesiis, in quibus ante Concilium Tridentinum vicariæ perpetuæ iam erectæ erant, nec decretum Concilij, nec constitutio Pij V. de vicariis perpetuis habet locum.

312 Illud tamen, quod dicitur in d. constitutione, vtrius volumus, de deputatione vicariorum ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis vnitis ponentur, habebit etiam locum in vicariis perpetuis erectis ante Concilium ex quo est iuri antiquo conforme, vt in d. capit. exirpanda. §. qui vero, ex d. capit. de monachis, & d. capit. unico, & d. clem. 1. citatis supra numero 289.

313 Secundo videtur dicendum vicarias perpetuas erectas ante Concilium Tridentinum, ex quo sunt vere beneficia, vt dictum est n. 286. comprehendi sub reservationibus beneficiorum, vt in dictis decisionibus Tirasonen iuris presentandi, & apparet ex Bulla prouisionis d. vicariæ Tirasonen. de qua sit mentio in dictis decisionibus Tirasonen. vicariæ, in qua declaratur dictam vicariam esse reservatam, & neminem de ea disponere potuisse, &c. Quod etiam vidi in alia Bulla vicariæ del Herradon, huius diocesis Abulen. de ann. 1551. Quamuis tamen in Hispania id non feruetur, sicut nec in beneficiis iuris patronatus Ecclesiastici, vt diximus supra §. par. c. 1. n. 516. & ibi dicta possunt hic accommodari.

315 Vnde prouiso huiusmodi vicariarum vacantium

in mensibus reservatis, seu sub aliis reservationibus spectabit ad Papam, absque præuio concursu iuxta dicta.

Tertio dicendum, videtur in vicariis perpetuis e-
rectis, ex d. decreto Concilij, c. 7. de quibus loquitur d. constitutio Pij V. vt dictum est vacantibus in mensibus Apostolicis, seu alias reservatis, posse fieri presentationem, seu nominationem, & deputationem, non obstante reservatione, ita tamen quod Vicarij deputati teneantur expedire nouam prouisionem, nec alias ad possessionem admitti possint, ex d. constitutione Pij V. quatenus statuit, quod vicarij perpetui pro tempore deputandi teneantur expedire nouam prouisionem, & solvere annuatim pro portione fructuum sibi assignata pro qua debet fieri detractio in solutione quinquenni, ex d. constitutione, &c.

Quod intelligendum videtur de vicariis vacanti-
bus in mense Apostolico, seu alias reservatis, vt tenuit Rota in dicta Tirasonen. vicariæ, ex rationibus de quibus ibi.

Et sic vult illa t. constitutio, non obstat reservationibus, si enim obstant, & vti reservatæ à Papa essent prouidendæ, non opus esset statuere, quod expediretur noua prouiso, & solueretur annata, ne Cancellaria defraudaretur, cum in prouisione à Papa faciendi de illis, quando vacarent in mensibus reservatis, seu sub aliis reservationibus, essent literæ expedientiæ, & soluenda esset annata, & sic Cancellaria non defraudaretur. Et ita posthæc tenet González sup. ex d. num. 59. qui tamen numer. 63. male ait, quod d. constitutio Pij V. grauat vicarios ad obtinendam nouam prouisionem, etiam in mensibus ordinariis.

Certum tamen vero est alia beneficia, quæ dicuntur vicariæ, quæ tamen sunt beneficia de per se, & non vicariæ parochialium vitarum, & vicariæ erectas in Ecclesiis vnitis abdicando ab illis curam, & transferendo eam in vicarias, comprehendi sub reservationibus ad dicta supra n. 298.

Et de huiusmodi t. vicariis perpetuis parochialium vitarum videndi sunt Dd. maxime Abbas in d. §. qui vero, & in d. c. de Monachis, & Dd. in c. super eo. de præbend. in 6. & in d. c. unico. de capell. monachor. eodem lib. & in d. clem. 1. de offic. vicarij, & de iure patronatus, Rebus. in praxi iis. de vicariis perpetuis, & in repetit. 1. dict. §. qui vero, & in tract. de congrua portione, Hoieda de incompatibilitate beneficiorum, cap. 15. Ioan. Gatier. conf. 8. & Flores de Mena §. 10. Aqor 2. par. lib. 3. c. 6. & lib. 6. c. 29. & vide decisionem Rotæ in causa Salamantina vicariæ de anno 1596. adductam l. par. cap. 2. n. 94. vbi de vicariis amouibilibus, & infra n. par. c. 2.

Vigesimo principaliter t. dubitatur, an examen, & concursus factum cum tribus examinadoribus Synodali-
bus adhibito etiam alio, vel aliis non Synodali-
bus vitietur.

In quo Rota t. in causa Dertusen. parochialis de Villa franca, 18. Decemb. 1581. supra adducta dub. 16. n. 232. tenuit non vitari ex regula leg. testamentum. C. de testam. quod superabundans, & maior cautela non nocet, & t. facit, quod tenet Rota in causa Legionen. capellanæ, 6. Iunij, & 5. Decemb. 1575. coram D. Cæsare de Grassis, quod presentatio non dicitur nulla, si rector, qui ex forma erectionis, & fundationis adhibere debebat in electione vnum parochianum adhibuit duos, ad capitulum cum Ecclesia Sutrina. de causa possession. & quia non solent, quæ abundant vitari, nec in hoc casu esse violatam formam, sicut non est.

non esset violata, si in testamento adhiberentur no-
nem testes, vt per Casarem de Grassis dec. 169. n. 4. 5.
& 6. & dec. 170. n. 8. & 9.

324 Nihilominus tamen contrarium censuit S. Con-
gregatio Concilij in vna Toletana infra adducenda
dubio 2. n. 339. ad tertium, & cum ea Rota in Toleta-
na parochialis de Alcaudete, vt in decisionibus addu-
cendis d. dubio à n. 341. Nam t cum Concilium velit
325 examen, & concursum fieri coram examinadoribus
Synodalibus, saltem tribus faciendo examen cum
quinque, verbi gratia, examinadoribus, quorum duo
non sint Synodales, non seruatur forma Concilij,
quod vult omnes examinadores esse Synodales, & sic
illi duo non possunt dici adhibiti ad maiorem cau-
telam, & abundantiam, vt in exemplo de testamento,
& in casu d. decisionis Legionen. & cessat ratio d. de-
cisionis Dertusen. facit quod forme nihil addi, vel
detrahi potest, Felin. in c. cum dilecta de rescrip. nu. 6.
vers. amplia. 1. & Mando. reg. 27. Cancell. q. 24. n. 16. &
18. cum aliis.

326 21. Principaliter t dubitatur, an examen factum
ante lapsum termini iuncti subsistat. In quo Rota in
vna Carthag. parochialis de Iorquera, 9. Decemb.
1588. coram D. Orano resoluit examen, & prouisio-
nem factam ante lapsum termini in edicto expressi,
nullo postmodum comparente sustineri, ex Lam-
bertino de iure patronatus 2. par. 2. lib. 9. q. 6. ar. 25. qui
ait, quod institutio, seu confirmatio facta ante lap-
sum termini appositum in edicto, licet sit nulla, ex c. fin.
de elect. in 6. nemine tamen comparente validatur,
prout ex nunc, ad instar collationis factæ per ordi-
narium sperto patrono, quæ patrono non com-
parente infra tempus datum ad præsentandum ten-
net.

327 Quæ decisio t Carthaginen. sic se habet: Ioan. del
Cerro sub pretexto inter alia, quod ordinarius in colla-
tione parochialis Ecclesie loci de Iorquera, iuxta decre-
tum S. Concilij Trident. & constitutionem Pij Papa V.
super modo & forma prouidendi de parochialibus Eccle-
siis editam præmissis edictis concursum facere neglexit,
set, obtinuerat à felic. record. Papa Gregor. XIII. de illa
sibi prouideri. Pro cuius ad iudicatione facta instantia
Dedi. dubium an narratiua sue gratia sit iustificata, ita
quod iniret, Domini unanimiter pro negativa concur-
runt, nam quamuis testes pro illius iustificatione adducti
deponant se non vidisse proposita edicta, & quod vidis-
sent si fuissent valius Ecclesie affixas, tamen ex quo testes
plures numero de contrario attestantur, magis placere
affirmantes vidisse edicta, quam negantes, iuxta gl. leg.
diem proferre. & si plures. ff. de arbit. & c. 1. gl. si. de
præscrip. in 6. Felin. in c. in nostra. num. 4. de testib.
cum similib. Hoc autem tanto magis, quia quando a-
lii qui affirmantur, vel negantur, habent tractum tem-
poris, vt in hoc casu, tunc præferuntur affirmantes ne-
gantibus, in tantum quod negantes suspensiones falsi non
euitant, vt per Aretin. in c. in nostra. n. 17. de testibus
Nec refert, quod testes pro affirmatiua deponentes sunt
Episcopi familiares, præterquam enim, quod omnes non
sunt tales, nullam propterea exceptionem patiuntur,
cum interesse Petri hic tractatur, non autem Episcopi, &
eorum dicta coadiuuantur partim assertionem Episcopi,
qui in collatione parochialis dicit præmissis edicta, Ro-
ta decif. 11. de iure patrona. in nouis, Caputaquen.
238. p. 2. partim ex verisimilitudine, cum in confesso sit
apud partes oppositores concursus faciendi gratia com-
paruisse. Non obstat, quod prætenditur Episcopum, quo
facilius suo familiari de parochiali prouideret, noluisse
ad concursum admittere oppositores, sub pretexto autem

2. Tom.

discrebrationis de illius fructibus, faciendæ fraudulenter eis
auertisse, quia domini responderunt non constare præsti-
tum fuisse oppositoribus aliquod impedimentum, quo ex fa-
cto poterant coram notario, & examinadoribus, iuxta teno-
rem edictorum comparere, & de impedimentis, si qua oc-
currissent, protestari: fraudulenta vero auersio Episc. à
concursu remouetur. Ex quo satis notum est, non modo i-
psam Regiam Maiestatem pro impetranda à Papa dis-
membratione in vsum seminarij interpellasse, sed etiam
hanc animi sui voluntatem Capitulo communicasse, ve
bene hic deducit in facto scribens. Minus releuat, quod
non probetur præcise dies affixionis edictorum, ex quo
etiam inferitur, certam notitiam haberi non posse colla-
tione ab ordinario factam fuisse transacto tempore in
edictis expresso, quia huius defectus probatio incumbit
parti alleganti formam traditam, ex Concilio & Consti-
tutione Pij V. non fuisse seruata, & nihilominus quan-
do collatio doceretur facta ante temporis lapsum in edi-
ctis expressi nullo postmodum comparente collatio susti-
netur, Lambertinus de iure patronat. in terminis, 2.
par. 2. lib. 9. q. 6. art. 25. & ex his fuit conclusum, narrati-
uam Ioannis non fuisse iustificatam.

Nihilominus tamen contrarium verius est in 328
prædicto dubio, nam tunc reuera non seruatur for-
ma concilij dict. c. 18. vers. transacto. & sic examen &
prouisio sunt nulla ex decreto irritanti, de quo ibi in
fine. & in dict. constitutione Pij V. Ex t quo apparet, 329
formam istam esse præcisam, & non ad effectum, vt
alias fuit resolutum in vna Toletana professionis,
27. Februar. 1595. coram D. Pamphilio, quam t hic po- 330
nere placuit, quia est etiam alias per nos allegata,
Domini steterant in resolutis 13. huius, quod professio
Ioannis fuerit nulla, ex quo iuxta formam constitution.
felic. record. Sixti V. non fuit approbata in Capitulo gene-
rali, vel provinciali, sed tantum per diffinitores Ordinis
Discalciatorum, quos non constat habuisse facultate-
m admittendi aliquos ad Religionem contra formam
prædictæ constitutionis, quæ vult admissiones & appro-
bationes fieri debere in Capitulo generali, vel provin-
ciali præuia plena, & indubitata fide super parentibus,
patria, vita, & moribus ipsius admittendi. Nec con-
trarium dicit secunda constitutio eiusdem Sixti, qua-
tenus in §. neque vero. vult in receptione religiosorum
sufficere numerum vocalium, & suffragiorum, qui legiti-
mus à iure, vel per ordinis statuta fuerit præfixus, quia
loquitur respectu receptionis faciendæ in Capitulo gene-
rali, vel provinciali, quod non vult ideo minus habere
facultatem recipiendi religiosos, licet aliquis vocalis de-
sit, vel à diffinitorum consensu discrepet, dummodo ad-
sit sufficiens vocalium, & suffragiorum numerus à iu-
re, & per statuta ordinis requisitus. Nec obstat fides se-
cretarij, in qua dicitur, inquisitionem, & admissionem
Ioannis fuisse approbatam in Capitulo generali, quia
ipse met secretarius postea se correxit, declarando ap-
probationem fuisse factam antequam Capitulum cele-
braretur eo medio tempore, quo Gremiales simul se con-
gregabant, quod manifeste constat, ex eo, quod approba-
tio & admissio & Ioannis, quæ fuit sub die 24. Maij,
præcedit fere per mensem ipsum Capitulum generale, quod
postea sub die 22. Iunij sequentis fuit inchoatum. Et
tanto magis, quod ex attestacionibus datis constat non
fuisse adhibitam in hac admissione illam diligentem in-
quisitionem super parentibus, patria, vita, & moribus
admittendi, quam constitutio requirit, cum illa fuerit
fundata super erronea attestacione testium deponentium,
Ioannem fuisse filium Laurentij Oliuerij, cum tamen
vere esset filius Ioannis Ruiz de Ribera, quo sit, vt licet
alias potuisset hac inquisitio fieri extraiudicialiter, iuxta

R 2

consilium Abbatis 41. tamen cum fuerit adhibita scriptura, ex qua constat de mala informatione, cessat omnis presumptio alterius bonae informationis aliunde habite, ad consilium Castren. 81. nu. 3. lib. 2. Felin. in c. sicut colum. 15. ver. 7. & ultim. de re iud. Cassad. dec. 12. n. 6. super reg. Paris. consilium 15. num. 21. lib. 4. Dec. consilium 13. num. 2. Neque obstat quod ideo non reddatur nulla professio, cum constitutio, saltem respectu huius inquisitionis faciende, non procedat ulterius annullando, quia cum statuat non aliter ad Religionem aliquos esse admittendos, nisi prius facta diligenti inquisitione, de qualitatibus profitentis, dicitur inducere formam, ita ut ea non servata actus sit nullus, ad notata in l. si non dubium. C. de legibus cum aliis per Brunum de forma, in tit. quando aliquid censetur datum pro forma, col. 5. in 2. conclusum. praesertim stante decreto irritanti, quod in fine positum refertur ad totam dispositionem l. talis scriptura. §. si. ff. de legibus. 1. Rebuff. in tit. de firma & irreuocabili concordator. stabilitat. ver. ult. notand. est, & cessat difficultas ex 2. consilium, ipsummet Sixti, quae in §. quod autem expresse annullat professiones factas, non servata forma in prima constitutione praescripta. Neque obstat, quod ista forma sit ad effectum, ut non admittantur inhabiles, & ideo satis esse, quod hodie constet Ioannem habere qualitates requisitas ad suscipiendum habitum, iuxta formam praefata constituti. quia hoc non procedit quando adest decretum irritans, vel constitutio ulterius procedit annullando professionem aliter factam, ut in hoc casu ad tradita praescribentes in l. 1. ubi l. 1. num. 11. ff. de lib. & post. Alexan. in l. si. n. 3. C. de procuratoribus. Paris. consilium 19. num. 187. lib. 2. Syluester, Aldobrand. consilium 92. num. 27. cum aliis allegatis. Alia in contrarium deducta bene solvuntur per informantes, conducit etiam decisio Pedemont. Cacheran. 165. a. n. 7. & Paz in l. 100. styli a n. 61.

331 Et in proposito ita tenuit Rota in d. Toletana parochialis de Alcaudete coram D. Seraphino 3. Iulij 1595. ut in decis. seq. Fuit de ordine sanctissimi Domini nostri dubitatum in Rota praesupposito concursu, & collatione per serenissimum Cardinalem ab Austria de parochiali, de qua agitur, Michaeli de Ayala de mense Aprilis 1595, an ei concedenda sit prouiso simplex, vel saltem noua prouiso, & difficultatem faciebat prouiso facta à Papa de mense Februarij Hieronymo de Leina, tanquam de vacante per obitum cuiusdam Christophori de Bustamante, usque de anno 1593. cum clausula, seu alio quouis modo, & ex alterius cuiuscunque persona, quare in concursu prouisorum orta est dubitatio super validitate concursus, & collationis facta Michaeli, & causa per me utraque parte informante proposita, pro parte Hieronymi duo opponebantur contra huiusmodi concursum, & prouisionem Michaelis, & primo fuit oppositum de reservatione ex secunda regula reservatoria, in qua reservantur beneficia vacantia sede Episcopali vacante, usque ad promotionem successoris, & adeptam possessionem. Verum hac oppositio non placuit, quia cum Cardinales non ligentur dispositione extraneantis in iuncta, ut fuit alias in Rota resolutum coram Illustrissimo Lanceloto, & possint etiam ante adeptam possessionem conferre, ut post Belorci. de charitativo subsidio, quaest. 66. qui dicit, ita fuisse resolutum in Rota, tradit Sarnen. in Procemio regularium quaest. 4. numero 9. utique non applicatur regula, maxime cum requiratur vacationem, quae hic non datur propter gratiam coadiutoriae cum futura successione, & cum clausula, ex nunc, prout ex tunc, neque facit, quod dicitur, quod quando in regulis Papa voluit excipere Cardinales, hoc expressit, ut etiam habetur in ultima regula, de edendo,

à qua excluduntur Cardinales, quia hoc est intelligendum de his regulis, quae possunt applicari Cardinalibus non autem in illis, quarum rationes non applicantur, ut est ista, in qua neque ratione expeditionis licuerunt, neque ratione fructuum debitorum Camera qui ad prouisos spectant statim post praconizationem in Consistorio, maxime in Regnis Hispaniae, potest verificari ratio finalis regulae. Et hoc quidem sensit Rota, nuper in causa Toletana canonicatus à me proposita. Secunda oppositio facta fuit contra huiusmodi concursum praesentatum in dararia sanctissimi domini nostri, & domini censuerunt ex pluribus concursum hunc esse defectuum, nec in eo seruata formam Concilij Tridentini. Primo, quia non fuit apposta dies propositi edicti, adeo, ut sciri non possit, an intra terminum, vel post terminum fuit Michael examinatus, quod tamen videtur necessarium ad examinis validitatem, cum terminus ille qui praefigitur, iuxta dispositionem Concilij Tridentini. sess. 24. ca. 18. sit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo transacto, non prius debeant examinari: cum quo concordat concilium provinciale Toletanum, & ista non est forma ad effectum, sed praecisa, ut fuit dictum coram Reuer. Pa. D. Gispio in vna Volaterrana parochialis 20. May 1591. & ratio potest esse, ne per prauectionem vnius alij supplantentur. Secundo, quia ex testibus apparet fuisse examinatum, & approbatum Michaelem intra tempus pendentes termini, qui licet sint examinati ad perpetuam rei memoriam: tamen reddunt negotium suspectum, ex quo in concursu non fuit apposta dies edicti, prout ex stylo solet in aliis, qui praesentantur apponi, & quorum nonnulli fuerunt dominis meis offensi. Tercio, quia cum adessent plures examinandi, vnicus Michael examinatus, & statim approbatus reliquis non expectatis, eique facta collatio, quae etiam ex eo redditur suspecta, quia erat familiaris Archiepiscopi, neque fuit expectatum tempus, intra quod potuissent alij concurrentes sese examini subicere. Et quamuis per vnum ex Reuerendis dominis meis fuit allegata decisio facta coram Reuerendo Patre Domino Oratio in vna Carthagen. parochialis, 9. Decemb. 1588. in qua dictum fuerat, quod examen poterat fieri pendente termino, & quod partim pugnant concursus incumbere onus probandi adfuisse alios, qui concurrere volebant, & non fuerant admissi: tamen hoc casu non fuit habita ratio huius decisionis, quia hic constabat de existentia aliorum concurrentium, quod non apparebat in illa Carthagen. & ideo conclusum, nihil esse concedendum Michaeli, nec concursum eidem suffragari. Et doctrina Lamber. d. art. 25. mihi non videtur vera, ex d. c. si. de elect. in 6. nec facit simile de collatione facta spreto patrono, ut apparet ex d. sup. 5. par. c. si. a. n. 24.

22. Principaliter dubitatur, an & examinatores in Synodo deputandi sint in particulari, & nominatim N. N. N. an vero possint deputari in genere, verbi gratia, prior, seu lectores talis monasterij, canonicus Doctoralis, Magistralis, Canonicus lectionis, & Penitentiarius, ita ut comprehendantur etiam successores.

In quo dubio & dicendum videbatur posse ita de 334 putari in genere, nam cum obtinentes talia officia, & praebendas, soleant esse personae doctae, & qualificatae, videntur recte posse Synodo satisfacere, & ab ea probari, & ita factum est in aliquibus Episcopatibus Hispaniae, & particulariter in hoc Episcopatu Abulen. cum quibus non solum, qui tunc erant, sed etiam successoribus sunt examina ad parochiales vacantes, & ita tenet P. Led. in sum. 2. p. tr. 7. c. 1. 7. conc. circa tertiam difficultatem. dicens, ita tenere communiter homine

nines doctos Hispania: & ita habere vsum communem Ecclesiarum Hispania: quod ordinarie facta est nominatio ita.

³³⁵ Nihilominus tamen tenendum est, non posse examinatores in genere deputari, ita vt successores seu subrogati comprehendantur, sed solum comprehendendi tunc stantes, quod videtur esse de mente Concilij, nam cum velit examinatores in Synodo diocesana ab ordinario proponi, qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur, videtur velle eos in particulari, & nominatim deputari. successores enim cum sint incerti
³³⁶ & incogniti, non possunt recte probari. Nec t obstat, quod obtinens predicta officia, & præbendas soleant esse personæ doctæ, & qualificatæ, nam licet ita soleat esse, potest tamen id in aliquibus deficere, & quamvis sint docti, possunt esse malæ, seu nimis amplæ conscientia:, & malæ vitæ, & morum, & e contra. Et demum satisfactio & approbatio debet esse de personis in particulari, non in communi, & in genere.

³³⁷ Et ita in Concilio t provinciali Mediolan. 5. par. 3. tit. quæ ad Synodum attinent, dicitur, quod in Synodo ab Episcopo proponantur examinatores nominatim, & de his probandis suffragia recte ferantur. Et in Archiepiscopali Bonon. Card. Paleotti, seu de Bonon. Ecclesiæ administratione, par. 4. de Synodo diocesana, nu. 28, pag. 208. ponitur forma deputandi examinatores in Synodo hoc modo, quod lecto decreto Concilij Trid. de eligendis examinatores. tunc subiungunt, Nos igitur Gabriel, & c. hoc decretum exequi cupientes proponimus vobis RR. NN. NN. NN. qui nominatim (inquit) promulgantur, placentine vobis? Secretarius autem accipit vota à Synodo, & dicit, Si quis est, cui non placeant, assurgat, & ad Illustriss. Archiepiscopum accedat. Et t Prosper de Augustino in appen. ad summam Bullarij, par. 2. verb. Synodus diocesana. pag. 596. ait, quod pro examinatores. probandis suffragia ferantur, & electi nominatim promulgentur, & quod de hoc S. Congregatio Concilij Patriarchæ Venetiarum sic rescripsit: Illustris & Reuerendissime Dn. vir frat. consultat. amplitudinis tuæ super examinatores in Synodo approbandis, sic respon. dit congregatio S. Tridentini Concilij interpres, nempe examinatores, qui ab amplitudine tua proposti fuerunt à Synodo, tam per vota secreta, quam aperta posse probari: itaque amplitudo tua eum modum in probatione seruari faciat, quem magis expedire iudicauerit, quod reliquum est Deum illi quam beneficentissimum precamur, Roma die 11. Iul. 1592. amplitudinis tuæ Illustriss. & Reuerend. viri frat. Hieronymus Cardinalis Matthæus. Quæ declaratio est impressa in Synodo Veneta celebrata in mense Sep. 1592. pa. 46.

³³⁹ Et in terminis t ita censuit Sacra Congregatio Concilij in vna Toletana de anno millesimo quingentesimo nonagesimo quarto his verbis: Exponitur in diocesi Toletana ab annis quatuordecim circa nullam fuisse celebratam Synodum diocesanam, in vltima vero, quæ fuit celebrata de Anna 1580. fuisse deputatos certos examinatores Synodales, ex quibus aliqui diuersis occupationibus detinentur, alij vero promouit, & aliqui mortui sunt, ultra præfatos fuerunt deputati in genere auditores consilij ipsius Archiepiscopi absque certa expressione personarum, queritur nunc, an ista deputatio auditorum sic generice facta valeat, vel non, & dato quod valeat, an comprehendantur deputati examinatores Synodales, illi tantum auditores, qui tempore Synodi erant, an vero ceteri, qui fuerunt in locum illorum subrogati: & præsupposito, quod comprehendat etiam audito-

2. Tom.

res subrogatos, an concursus factus cum tribus ex istis auditoribus, vna cum aliis nominatis ab Archiepiscopo Toletano, absque eo quod à Synodo approbati sint, valeat. Et omnia prædicta queruntur ad effectum videndi, si collationes factæ de parochialib. præuis talibus concursibus teneant, vel potius ad Sedem Apostolicam sint deuolutæ. Ad primum Congregatio Concilij censuit valere, si tamen in Synodo ab Archiepiscopo auditores proposti fuerint, & ab ea probati. Ad secundum minime comprehendendi subrogatos. Ad tertium non valere, & ideo collationes factas inualidas esse, easque ad Sedem Apostolicam esse deuolutas. Hier. card. Matthæus.

Et idem tenuit t Rota in d. Toletana parochialis 408 de Alcaudete, 10. Maij 1596. coram D. Arigono, & 16. Decemb. eodem anno coram D. Corduba, & 2. Maij 1597. coram D. Lita, vt in decisionib. seqq.

Toletana parochialis t de Alcaudete
10. Maij 1596.

408

Cum Hieronymus de Leyua prouisus fuisset de parochiali Ecclesia de Alcaudete, in cuius prouisione, quæ erat facta ad sui supplicationem, multa fuerunt narrata, & controuertebatur super illorum iustificatione, propterea dubitanti, an dist. gratia esset iustificata, qua dubitatione propostæ fuit resolutum omnia esse iustificata, nam vacationem huius parochialis per obitum Petri Zarate de mense Decembr. 6. de anno 1564. fuit dictum probari per plures testes deponentes de publica voce & fama primus super quinto, secundus, tertius, & quintus super primo, quæ probatio sufficit ad hunc effectum, Bartol. in l. 2. §. si dubitetur, ff. quemad. testam. apertiant. Tams in decis. 75. serenissimum Cardinalem ab Austria tunc temporis non adeptum fuisse possessionem Archiepiscopi probari per fere omnes testes super 2. art. & licet deponant de publica voce, & fama, tamen vnâ narratiua dicatur iustificata, non requiritur plena, sed sufficit etiam semiplena probatio, ad tradita per Egidium in decis. 116. cir. fi. qualitates Hieronymi, nempe doctoratum, & presbyteratum, & esse oriundum ex diocesi Corduben. per tres testes similiter deponentes de publica voce & fama. Bald. in l. prouidendum. C. de postul. Alexan. in add. ad Bart. in l. de minori. §. plurimum. col. fin. in verb. vana vox. ff. de questionibus Caputaquen decis. 277. par. 1. imo respectu presbyteratus existant duo testes, qui dicunt, vidisse illum celebrare Missam. Valorem annuū istius parochialis non excedentē ducatos 2660. per testes super 5. art. deponentes de publica voce & fama. Egid. in decis. 675. Putens decis. 29. incip. in vna Colon. libro primo, & perficiunt tempus obente gratia. Cassa. in decis. 19. in fin. supra reg. Non obstat, Hieronymum non esse oriundum, de ciuitate Corduben. prout continetur in literis expeditis, sed esse ex diocesi, quia in supplicatione dicitur tantum presbyter Corduben. quæ supplicatio debet attendi, tanquam prima matrix, Bart. in leg. Sempronius. ff. de lega. 2. & in l. si libarius. n. 9. ff. de reg. iur. Alexan. & las. in l. si quis ex argentariis. §. prætor. ff. de eden. & expedientes non possunt præiudicare partibus in expeditione literarum. Caputaq. in decis. 217. lib. 1. circa aliam difficultatem, quod dispositio huius parochialis spectaret Sedi Apostolicæ, iuxta constitutionem felic. record. Pij Papæ V. prout ipse Hieron. narrat, domini dixerunt, hoc quoque esse verificatum, quia cum ex examinatores Synodalibus adhuc viuerent, extarent tres, & iuxta formam Concilij Trident. t. 1. c. 1.

R 3

24 c. 18. ad minus debent intervenire tres, & tamen in ex-amine Michaelis non interfuit, nisi unus, merito ob-
 no. servatam formam fuisse factum locum reservationis,
 de qua in d. constitutione, & nihil referre, quod nota-
 rius in instrumento concursus afferat omnes illos exa-
 minatores, qui intervenierunt, esse Synodales, quia in hoc
 non est standum notario, cum et non credatur, nisi de his,
 de quibus fuit rogatus. Si non autem in auth. de tabel-
 lio. Innocen. in c. 1. sub n. 5. de si. infra. ultra quod contra-
 rium apparet de ipsa met. deputatione facta in ultima
 Synodo, in qua sunt descripti omnes examinatores, quo-
 rum unum tantum constat intervenisse. Non obstat,
 quod in Synodo fuerunt etiam deputati examinatores
 consiliarii Archiepiscopi, & quod in hoc examine inter-
 venerint tres Consiliarii, quia non erant ex illis, qui tunc
 fuerant deputati, sed alij, qui successerant in officio, quos
 successores & subrogatos, deputatio minime comprehen-
 debat, prout fuit resolutum in Congregatione Concilij in
 alia Tolerana, & quatenus etiam illos comprehendisset,
 fuit dictum, ex quo intervenierunt alij, qui non fuerant
 approbati in Synodo, ideo concursus, & examen ex hoc
 quoque capite fuisse nullum, & invalidum, & collatio-
 nem devolutam fuisse ad Sedem Apostolicam, ut in ead.
 decis. Tolerana. Nec supradictis obstat decisio facta in
 causa Placentina parochialis de Malpartida, in qua
 fuit dictum Episcopum posse deputare alios examinato-
 res, quia loquitur in casu, quando non extarent amplius
 examinatores Synodales, quod non erat in casu, de quo
 agitur, cum tunc temporis tres alij extarent. Et eo magis
 quam plures ex dominis veniebant in hanc sententiam,
 quia cum infra terminum edicti plures alij se opposue-
 rint, & se describere fecerint, ut apparet quoque ex instru-
 mento ipsiusmet concursus, ideo examinatio Michaelis
 concursus non debebat statim eadem die, qua fuit incep-
 tus claudij, prout fuit clausus, sed erat expectandum per
 aliquot dies videndi gratia, si alij oppositores volebant se
 examini subicere, nam si à die finis termini, de quo in
 edicto usque ad diem, in quo fuit ceptus, & apertus con-
 cursus, & examinatus Michael, fuerat elapsum tempus
 unius mensis, infra quod tempus, illi alij oppositores ha-
 bebant iustam causam, de non comparendo. Ad primo
 subiciendum examini tanto magis erat expectandum
 post examen Michaelis, ut alij quoque possent venire ad
 se examinandum, & praesertim, ita erat faciendum, quia
 prout deponunt testes, quando existant plures oppositores,
 examen durat per plures dies, & non omnes simul exa-
 minantur, primus & secundus testes repetiti, iuxta 29. in-
 terrogatorium.

In eadem * 16. Decembr. 1597. coram
 D. Corduba.

Dominus steterunt in decisio non fuisse servatam formam
 Concilij in concursu, de quo agebatur, quia non solum in
 eo non intervenierunt tres examinatores Synodales,
 prout requirebatur, quinimo fuerunt adhibiti alij non Syn-
 odales, quod illud annullant, prout declaravit Illu-
 strissimi Cardinales Concilij Trident. interpretes, ex a-
 ctis enim per Dom. Michaellem praesentatis constat, ex
 sexdecim examinatorebus deputatis in Synodo, de anno
 1580. solum intervenisse D. Anton. de Conarr. scholasti-
 cum, ex quo Hieronymus habet intentionem suam fun-
 datam, eo ipso quod ostendit in eo concursu intervenisse
 examinatores non Synodales, Alexan. conf. 55. n. 12. lib.
 5. Deci. conf. 483. n. 5. Sylus. Aldobran. conf. 113. n. 26.
 nec tenetur probare, id quod est de intentione & replica

tuone Michaelis datus de iis, in examinatorum de-
 fectu, vel impedimento, iuxta consilium O. ad 229. n.
 3. Curtius Senior conf. 72. n. 1. Ruy. conf. 120. n. 5. lib. 4.
 quod maxime procedere dixerit dominus, quia etiam tres
 examinatores, qui possent intervenire cum de mense A-
 prilis 1595. quo fuit concursus factus, residerent in ciui-
 tate Tolerana R. P. Ribadeneira, & R. P. Mariana, &
 Licentiatu Brunesca, & Moreion examinatores depu-
 tati in ultima Synodo, ut deponunt testes in summa-
 rio. n. 3. qui non se restringunt ad publicam vocem & famam,
 sed exponunt de publica reputatione, & tertius de visu.
 Sed quamvis ex adversa. pretendatur Brunescam de-
 fuisse, esse examinatore in Synodalem eo ipso, quod fuit
 proutus de. canonicatu, hoc tamen non probatur, & sunt
 satis ad invicem comparabilia. esse quem canonicum, &
 examinatore, neque etiam apparebat de ulla incompa-
 tibilitate circa officium examinatore, & inquisitoris, ad
 quod D. Antonius Moreion fuerat assumptus. Verum
 quidquid in his sit difficultatem cessare debet, & respectu Pa-
 tris Mariana concludunt, de d. mense Aprilis 1595. fuisse
 se praesentem Toler. ex quibus satis probata videbatur
 ista reservatio. Neque obstant testes in contrarium
 adducti, qui ultra quod sunt nulliter examinati, non
 probant sufficienter ad elidendam contrariam probatio-
 nem Hieronymi, quo casu non sufficit ordinaria, sed re-
 quiritur plena, & concludens probatio. Nec dominus
 placuit, quod eodem die, quo fuit inceptum examen, fue-
 rit clausus concursus, examinatus, & approbatus Mi-
 chael, & facta illi collatio, non vocatis, nec expectatis
 reliquis oppositoribus, qui intra tempus edicti fecerant
 oppositionem, at debebat saltem vocari, cum concursus
 fuisset dilatus per mensem, postquam erat transactum
 tempus edicti, prout iura postulant, & fert consuetudo,
 maxime observantia illius diecesis vocandi oppositores,
 ut deponunt testes in summa. n. 2. ad notat per Abbe.
 in cap. quam graui. de crimine falsi. n. 2. Felip. in c. 2.
 n. 16. de rescript. Menoch. de praesumpt. libro 5. praes-
 lump. 20. n. 21. Aymon conf. 128. n. 2. Quae nimis festina-
 tio non arguit eam fidem bonam, qua in similibus actio-
 nibus desideratur, pro quo fundamento non parum facit,
 quod prima scriptura data concursus erat absque die
 affixionis edictorum, ut non posset cogosci, an concursus
 fuisset factus intra tempus legitimum, necne, & postea
 sequuta decisione coram Reuerendo. P. D. meo Decano
 fuit data alia nova cum assertionem notarii, quod tempus
 edictorum durabat usque ad diem 8. Martij, sine eo ta-
 men, quod notarius dicat, quo die fuerunt affixa edicta,
 quod ad eius solius officium spectabat, & de quo fidem
 facere tenebatur. Cum vero scriptura concursus fuerit
 data parti, & super ea disputatum, notarius nihil potuit
 addere, & si addat, ei non credatur, nisi probato coram
 iudice errore, Caputaquen. decis. 247. par. 2. Decius in
 l. si librarius. n. 7. vers. secus si fuit data copia parti de
 reg. iuris. & multo magis considerato, quod est ius in tem-
 pore, quod casu minime statuitur, not. mio circa tempus
 omisum. Dec. ubi supra. n. 6. ver. in quo est adverten-
 dum. Alexan. conf. 80. n. 3. lib. 6. Caputaquen. dec. 35.
 lib. 1. in manuscriptis. quoniam an. ceperint, vel non
 ceperint currere edicta, non est factum, sed ius, cum
 multa possent evincere, quae etiam saute af-
 fixatione edictorum illorum cur-
 sum incipere, aut ince-
 pium currere impedi-
 re possent.

14. In t eadem 2. Maij 1597. coram
D. Lita.

Domini tenuerunt remissoriam. Michaeli esse dene-
gandam moti rationibus infra scriptis. Primo, quia ex
decisionibus huc usque factis satis superque constat de
instinctu sententiarum contra eum latarum, quo fit, ut pe-
nitentia huius remissoris, quae ex sui facie studiose concepta
videtur ad evitandas dictas decisiones, non caret maxi-
ma suspitione calumnie, propter quam indistincte de-
negari solet. Roma. consil. 273. in fin. quem sequitur Feli.
in cap. de cetero. numero duodecimo de re iudicat.
contra Milis in suo repertorio. in verb. remissio.
verl. 4. Idem tenent Angelus, Paulus, Alexander, & al-
li omnes in lde. die. Tutor. si quis satisfacere cogatur.
Capitulum. decis. 63. libro 3. Severolus de remissioni-
bus cap. 6. & fuit tenum in illa Tolitana parvatis san-
guinis, 6. Novembris 1595. coram R. P. D. Millio, ca-
lumniosas enim arbitrari potest ex variis circumstantiis
ad decisionem. Cassador. 3. de dilatio. & fuit dictum in
d. Tolitana, unde cum hoc in casu non una, sed plures
concurrant, grautes scilicet cause, additio illa temporis
in instrumento concursus per compulsum productum, quae
non aderat in instrumento eiusdem concursus extraiu-
dicialiter per prius in manibus R. P. D. Decani, in pri-
ma positione huius cause pro parte Michaelis, dato quod
Michael ipse est familiaris Archiepiscopi potens in il-
lus partibus, contemnit mandatorum Rota, ut latius
infra dicitur, & adeo officialibus illis de partibus gra-
tus, ut pluribus descriptis pro concursu faciendo merue-
rit spreta omni iuris dispositione solus examinari, & eo-
dem tempore alius oppositoribus non expectatis, sed sta-
tim clauso concursu approbare, quod ut iam resolutum
fuit, fieri non potuit, stante maxime dispositione Concilij
Tridentini, sess. 24. c. 18. deo. c. Secundo, quia circa il-
los examinatores, qui interuenerunt, non deputatos in
Synodo, & propter quorum interuentum nullus fuit con-
cursus ipse, iuxta resolutionem Illustrissimorum inter-
pretum S. Congregationis Concilij, quam Rota secuta est,
non datur sumus, quod fuerint deputati per Archiepi-
scopum, & Capitulum loco Synodaliu absentium pro-
ut praeiudicatur ex parte Michaelis, nam licet testes do-
ponant de deputatione nonnullorum, & aliquos nomi-
nent, qui interfuerunt concursui, & sufficit pro victoria
Hier. vnum interfuisse, qui non fuerit deputatus, & sine
fama clarum est in beneficalibus non dari remissoriam.
Thom. de Thanis decisione. 6. Illustrissim. Paleotus
decis. 93. Rota diuersorum 183. par. 1. v. lra quod de ca-
li deputatione Archiepiscopi, & approbatione Capituli
constare deberet per scripturam, & de more Romanae Cu-
ria non datur remissoria pro his, quorum probatio habe-
tur, vel potest faciliter fieri per scripturas. Agid. dec.
9. num. 1. Felin. in cap. primo parum ante finem. de
appellatione. Rota decisio. 46. de testibus in antiquis.
Miles in suo Repertorio. in verb. remissio. versic.
6. qui allegat Romanum idem tenentem consilio 248.
Tertio, quia stante relaxatione sequestri per Rotam,
iuxta clement. vnicam de sequestrat. possessio. & fructus,
& illius intimatione Michaelis personaliter facta, ipse
met. auxilio provisionis Regi a obtinuit illius renocatio-
nem, & quod petus est factio proprio, hoc est, ulteriori per-
ceptione fructuum, in hoc Rote decreta inexcusabiliter
contemendo illam violatur, quo fit, ut eo ipso videatur
incidisse in penas. d. clem. hoc est amissionis iuris, quod
alias ei competeret, & excommunicationis: quo fit, ut tan-
quam excommunicatus, etiam vigore Bullae Coena Do-
mini, non sit in hac sua pretensione audiendus. Ad tex-
tum in c. fin. de exceptionib. in 6. ita glossa antepen. in

d. clem. vnica. ubi Ancha. n. 8. Imol. n. 7. & Vital. ibid.
in d. si quis autem. n. 1. & 4. de sequestrat. possess. &
fructuum.

Idem fuit t in proposito resolutum in vna Fanen.
parochialis, 28. Iunij 1596. coram D. Corduba, supra
adducta, dub. 12. n. 213.

Et obseruantia, t & consuetudo contraria, si qua
esset, non videtur rationi. multum conformis ex di-
ctis, vltra quod non potest esse praescripta, cum ta-
men sit contra ius stante declaratione S. Congrega-
tionis, nec videtur posse introduci, propter decretum
irritans d. constitutionis Pij. Viuxta dub. 5. par. c. 4.
nu. 173.

Et si praetenderetur t Concilium, quoad id in ali-
qua parte, seu provincia non esse a principio rece-
ptum, non videretur releuare, esto ita esset maxime
quoad concursus in parochialibus reservatis, seu affe-
ctis, nam cum Concilium det facultatem ordinariis,
aliis non habentibus faciendi id eis concursum, & e-
ligendi magis idoneum, cui collatio fiat, cum isto
modo & forma, debent eam acceptare cum sua qua-
litate, ad l. 4. & 5. ff. de legatis. 2. & alias supra 5. parte.
capit. 4. num. 178. Et supposito, quod t in concursu fa-
ciendo in non parochialibus reservatis ea forma sit
omnino seruanda, erit etiam seruanda in concursu fa-
ciendo in non reservatis, non obstante prete nsa non
receptione, nam non debent diuerso iure, censeri hu-
iusmodi concursus.

Et stante, quod deputatio t examinatorum in
genere, verbi gratia, lectorum, seu auditorum, &c.
non comprehendit successores, seu subrogatos, sed
solum tunc stantes, ut dictum est, videtur etiam con-
sequenter dicendum illos tunc stantes tempore de-
putationis, etiam dimisso officio lectoris, seu audito-
ris, sub cuius nomine fuerunt deputati, manent exa-
minatores.

Vnde inferitur t ad decretum Concilij Tridentini,
sess. 25. de reform. c. 10. ubi statuitur in singulis Con-
ciliis provincialibus, aut dioecesanis, aliquot perso-
nas, quae qualitates habent iuxta cap. statutum, de re-
scrip. in 6. & alioquin ad id aptas designari, quibus
praeter ordinarios causas deleganda a Sede Apostoli-
ca, & Legatis, ac Nuntiis committantur, &c. qui di-
cuntur iudices Synodales, ut similiter debeant depu-
tari, & designari nominatim, & in particulari, ut in
dict. Archiepiscopali Bononien. supra numero vige-
sinono, pagina 208. ubi ponitur forma eos deputan-
di, & non possint designari in genere, verbi gratia,
canonicus doctoralis, obtinentes dignitates, &c. ita
ut successores comprehendantur, vel ad eos trans-
eat deputatio, sed solum comprehendantur tunc
stantes, & facit idem decretum, versic. & si aliquem
interim. quamuis hoc male seruetur in hoc Episco-
patu Abulen. & credo etiam in aliis. Et t ita in ter-
minis tenuit D. Michael a Costa in lectura. cap. qua-
niam Abbas. de officio delegati. anno 1580. ubi do-
cuit, ex Concilio supra corrigi, ut plurimum deci-
sionem illius textus, nam si habens dignitatem depu-
tetur a Synodo, etiam expresso solo nomine digni-
tatis, post illius mortem non succedit in iurisdictione,
nec in deputatione successor in eadem dignitate,
sed debet succedere is, qui ab Episcopo cum con-
silio Capituli fuerit nominatus, usque ad futuram
Synodum, ut aperte declarat Concilium in dict. ver-
sic. & si aliquem. qua ratione si post mortem obti-
nentis dignitatem, qui fuerat deputatus a Synodo,
rescriptum directum iudicibus Synodalibus, & co-
rum cuilibet praesentetur coram successore in ea

dem dignitate, processus nihil valet ex defectu iurisdictionis, & ita, inquit, in practica fuit declaratum & obtentum in Regia Cancellaria Pinciana, in qua-
am causa Salamantina.

351 Et t facit declaratio S. Congregationis super dict cap. 10. quæ sic ait: *An is, qui tempore commissionis re- periebatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices Synodales, si eam resignauerit, possit de eadem causa cognoscere, vel potius is, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter, Congregatio censuit, die vigesimo primo Maij 1587. etiamsi eam resignasset, de eadem causa resignantem cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem, non autem resignatarium. Et refert Flamin. Parisius de resignatione beneficior. libr. 1. quæstion. 11. numer. 14. & Zuallus quæst. 666. & consonat Concilium provinciale Bononiense, tit. de iudicibus delegandis. versic. at si is. postum in d. Archiepiscopali Bonon. par. 4.*

352 Circa quod decretum t de committendis causis iudicibus Synodalibus, aduerto illud solum videri esse in usu respectu nuntij, seu legati, non vero Papæ, qui canonicis, & aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, etiam non deputatis in Synodo, solet causas committere, & executionem literarum Apostolicarum faciendo eos executores mixtos, & etiam auditores Rotæ, & auditor Cameræ faciunt eos iudices remissoriarum, & compulsozialium & liquidationum, &c. quod ex o provenisse existimo, quod Episcopi huiusmodi nominationes, & designationes iudicum factas ad Summum Pontificem transmittere non curant, ut præcipit Concilium, di. cap. 10. Sed & Nuntij Hispaniæ aliquando causas committunt personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, etiam non deputatis in Synodo, maxime in curia Regia, ubi ipsi Nuntij resident, ubi etiam solent causas committere iudicibus Synodalibus aliarum diocesium in dicta curia residentibus. Quod non videtur conforme Concilio, sed potius contra illud, quod vult, ut quæque diocesis habeat suos iudices deputatos, saltim quatuor, ut in vnaquaque diocesi causæ committantur iudicibus illius diocesis, non alterius. Facit simile de confessorio approbato in vna diocesi, qui non censetur approbatus in alia, nec potest ibi eligi in confessorium, ut cēfuit S. Congregatio Concilij, ut dictum 5. part. capit. 8. n. 132.

Et circa dictum t decretum notandæ sunt sequentes declarationes. Prima, ibi: *Ad id aptos designare, quorum nominationem ad Episcopum quidē principaliter, non tamen privative quoad alios spectare Congregatio respondit: quia & ceteri, qui in Synodo interesse debent alios quoque nominare possunt, ut in dicto Concilio provinciali Bononiensi, supra versic. horum vero. Secunda, ibi, Aliquem ex designatis mori contigerit, habet etiam locum in diuturna absentia, quæ equiparatur morti. Tertia, ibi: Substituatur ordinarius loci cum consilio Capituli Congregatio. 26. Ianuarij 1588. censuit consilium requiri pro forma. Felin. in c. ex parte. de const. quod consilium ordinarius non poterit prætermittere, sed non tenetur illud sequi. Consonat cum his declarationibus dict. Concil. Bononiense. versic. quod si ex designatis.*

23. Principaliter dubitatur, an requiratur pro forma, quod examinatores t iurēt se quacunque humana affectione postposita fideliter munus executores, ut dicitur in dict. decreto Concilij, c. 18. versic. in-
rentque. & alioquin examen, & concursus coram eis facta nulla sint.

In quo respondetur t affirmatiue, ut apparet ex d. decreto, maxime stante decreto irritante prouisionibus aliter factas, de quo in fine d. decreti. & in constitutione Pij V. & tenuit Rota in illa foro Sépronien. supra adducta dub. 3. n. 133.

356 Sed hic t se offert difficultas, quando, ubi, & quomodo præstandum sit hoc iuramentum, & dico breuiter expedire, ut publice in Synodo, quo primum tempore delecti sunt, hoc iuramentum præstent (quamuis hoc non existimem necessarium) ut dicitur in Concilio provinciali Mediolanensi. 5. par. 3. tit. de examinandi ratione. ibi: *Iuraturi quo publice in Synodo, quæ primum tempore delecti sunt, sese obstrinxerint, memores, &c. Et in d. Archiepiscopali Bononiensi. d. part. 4. de Synodo diocesis an. n. 28. ubi ponitur forma huius iuramenti, sic dicitur: Tunc illi qui denunciati sunt examinatores, & presentes adsum singuli vocati a magistro ceremoniarum, & deducti, in manibus illius Archiepiscopi iuramentum præstant in hunc modum, Ego N. deputatus in presente Synodo examinatore eorum, qui eligentur ad parochiales Ecclesias, iuro me fideliter hoc examinandi munere perfuturum, reiecto omni humano respectu, ita me Deus adiuet, & hac sancta Dei Evangelia.*

Ex qua formula, t & ex d. decreto Concilij d. c. 18. ibi: *Ad sancta Dei Evangelia.* apparet huiusmodi iuramentum præstandum esse tactis Evangelij, & faciunt, quæ de professione fidei dixi supra 3. part. ca. 3. dub. 20. a numero 69 & aliàs non seruaretur forma Concilij. Apparet t etiam non esse opus istud iuramentum præstare in quolibet examine, & concursu, sed satis esse iuramentum generale, semel præstitum de fideliter exercendo munere examinato-
ris, &c.

24. Principaliter dubitatur, an ubi concursus, & examen nõ fuit factum legitime, iuxta formam Concilij, vel quia examinatores non erant legitimi Synodales, vel quia interuenit aliquis non Synodalis, vel quia non approbarunt, & fecerunt relationem, quoad omnes qualitates necessarias, vel quia non fecerant iuramentum a Concilio requisitum, vel aliàs, gratia, & prouisio Apostolica facta in fauorem illius, qui præstauit approbationem, & literas ordinarij, quib. testatur concursum factum legitime, & ex approbatis se illum tanquam magis idoneum elegisse, iuxta formam Concilij, sit valida, & bona, an vero surreptitia & nulla.

361 In quo videtur dicendum, non esse surreptitiam, sed validam, præsertim stantibus clausulis generalibus. Etiam si specialiter, vel aliàs generaliter reseruata existat, quia ipse prouisus, non narrat concursum legitime factum, sed solum præstare literas testimoniales ordinarij, id testantis, quibus Papa dans fidem, sic ait: *Nos tibi, quia dilectis filius examinatorebus in Synodo diocesana, iuxta formam Concilij Tridentini deputatis, seruata forma Concilij huiusmodi in concursu aliorum examinatus, & idoneus reperiuit, & testimonio ordinarij de vita, & moribus prædictis, ac idoneitate commendatis.* Vnde ista non est narratiua partis, sed ipsius Papæ, & sic non eget iustificatione. Nam t licet narratiua papæ de facto alieno, in qua fundatur gratia, non probet, nec faciat fidem, nisi scribat motu proprio, Nauar. dicens communem in c. si quando de resc. exception. 8. n. 5. Ant. Gab. de probat. conclus. 2. Rota decisio. 154. numero 4. par. 2. diuersorum. Masc. conclusio. 622. numero 3. & 1233. a numero 52. Farinac. de testib. quæst. 63. a numero 98. & 157. Tufchus conclusio 62. litera P. tom. 6. tamen narratiua ista non est de fa-

de facto alieno omnino, sed de facto proprio, nempe illud sibi innotuisse testimonio ordinarij, & sic in-
trat *clementi. 1. de probationib. & facit decisio Bonon.*
canonicatus de anno 1591. de qua supra 6. *part. c. ap. 2.*
num. 181.

363 Et t̄ creditur principi asserenti fuisse informa-
tum de aliqua. Socin. *consil. 87. numero 18. volumine 3.*
Alexand. consil. 15. numero 3. volumine 5. Grammaticus
decisio. 104. numero 228. l. 32. titul. 16. partita 3. & ibi
Gregorius Lopez gloss. penultim. Mascard. diff.
conclusio. 622. numero septimo, & conclusio. 1233.
numero sexagesimo octavo. Farinacius supra nume-
ro 110.

364 Et facit etiam t̄ resolutio in causa Parmen. iuris-
patronatus 9. Maij 1594. coram Domino Corduba,
in qua fuit tentum, Papæ assertionem dicentis sibi in-
notuisse aliquam Ecclesiam esse de iure patronatus ali-
cuius, & sic illud præservantibus probare, ex d. *clementi-*
na 1. Crescen. decisio. 2. de renuntiatione. Achilles 10.
de probationibus Gabriel. dicta conclusio. 2. maxi-
me si motu proprio, & ex certa scientia, quia tunc enim
etiam de facto alieno facit fidem. Gabriel supra nume-
ro quinquagesimo tertio. & cum non constet, an sit ex
fundatione, & donatione, vel non, credendum esse, ef-
se ex fundatione, quia Papa tale esse declaravit,
cum præservari voluerit non ignarum dispositionis Cõ-
cilij, sessione vigesima quinta, de reformatione, ca-
pit. 9. &c.

365 Sed in contrarium facit primo, t̄ quod licet stā-
dum est dictæ assertioni, & narratiuæ Papæ, nempe
sibi innotuisse dictam approbationem testimonio
ordinarij, & sic ille prout non teneatur ampli-
ius iustificare dictam suam approbationem, iux-
ta dicta, & *decisionem 171. numero tertio & sexto par-*
te prima diversorum. vbi quod super narrata consue-
tudine Papa fundat intentionem suam, tunc sta-
tur eius narratiuæ, donec contrarium probetur, ta-
men constando de contrario, nempe dictam appro-
bationem non fuisse factam legitime, & iuxta for-
mam Concilij, prout Episcopus perperam testaba-
tur, d. gratia & prout non videtur subsistere, ex
quo fundatur falsa causa de approbatione legitima,
& falso testimonio, ad dicta supra 1. par. cap. 5. a nu-
me. 502. de expresse falsa in gratia motu proprio,
& dictam decisionem centesimam septuagesimam pri-
mam. num. 6.

366 Secundo faciunt t̄ verba Concilij *dict. capi. 18. ad*
finem, ibi: Alias provisiones omnes, seu institutiones
præter supra dictam formam futura surreptitiae esse cen-
seantur, &c. Quæ verba etiam provisiones Papæ
comprehendunt, Rota *decisione 48. numero 3. par. 1.*
367 Vnde t̄ hæc pars videtur verior, & ideo oportere
in supplicatione apponere clausulam, Etiam si forma
Concilij non sit recte observata, &c.

368 25. Principaliter dubitatur, t̄ an examinadoribus
qui ex dicto decreto Concilij *cap. 18. vers. caueant,*
nihil prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec
post possunt accipere, (quacunque etiam immem-
oriali consuetudine non obstante, vt censuit S.
Congregatio.) Alioquin simoniæ vitium, tam
ipsi, quam alij dantes incurrunt, à qua absolui neque-
unt, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocunque,
etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum in-
habiles redduntur, quod etiam habetur in dicto
Concilio provinciali Mediolanen. quinta parte ter-
tio titul. de examinandi ratione. *vers. examinis*
causa. possit nihilominus aliquod stipendium, seu

merces pro suo labore duci, præsertim ex fructibus
beneficij.

In quo videbatur t̄ dicendum posse, cum dignus 369
sit mercenarius mercede sua, *cap. cum secundum A-*
postolum. de præbend. nec videntur posse cogi hoc mu-
nus subire, sine stipendio, ac præmio. Et t̄ ita vti 370
licitum, & Concilio Triditino non contrarium sta-
tuitur in Concilio provinciali Compostellano, a-
ctione 2. decret. 3. vbi sic dicitur: Quibus (scilicet exa-
minadoribus) munus suum ex eiusdem Concilij senten-
tia fideliter exequentibus equam laboris mercedem præ-
lati suæ recte conscientia arbitrio debeant persolvere, quæ
omnia expensis beneficij vacantis fieri debent. Et in
dicto Concilio provinciali Toletano, actione 2. de-
creto 24. vers. horum vero. vbi t̄ sic dicitur: Horum 371
vero examinerum cuiuslibet pro muneris suscepti la-
bore ordinarius post beneficij collationem, ex redditibus
Ecclesie vacantis, qui aliqui rectori debeantur, iustam
aliquam mercedem eius arbitrio reddi curabit, cum &
dignus sit mercenarius mercede sua. Et t̄ ita practica- 372
tur in hac provincia Compostellana, & Toletana, &
tenet Petrus Nauarra de restitutione, libr. 2. capit. 2.
num. 188. & nouissime Petrus Ledesma d. 2. par. sum-
ma tract. 7. cap. 1. 7. conclusio. circa 13. difficultatem,
dicens esse communem sententiam omnium Docto-
rum, & vsum communem omnium Ecclesiarum
Hispaniæ, &c.

Et ad dicta verba t̄ Concilij potest responderi,
quod intelliguntur, quando examinadores aliquid 373
accipiunt extra stipendium, vel quando aliquid da-
tur examinadoribus pro approbatione obtinenda,
quo casu, licet committatur confidentia, quia iste
casus non comprehenditur, neque in ratione, neque
in verbis constitutionum Pij Quarti, & Quinti de
confidentia, committitur tamen simonia, nam per
approbationem factam in concursu acquiritur
approbatio ius ad beneficium, & pro illo beneficio,
& pro illo iure spirituali fuit datum, vt ex Nauarro
consil. 67. vers. ad quartum de simo. tradit Flam. Paris.
de confidentia. q. 48. sequitur Cerola in praxi. Epis co-
pali. 2. part. verb. dimissoria. §. 7. & ita interpretatur
Ledesma vbi supra.

Nihilominus tamen t̄ dicendum est contrarium, 374
ex dicti Concilij decreto, *vers. caueant, vbi id etiam*
prohibetur, & ita censuit S. Congregatio Concilij in
declaratione Gerunden. supra adducta *preced. parte,*
cap. 1. numero 77. ad primum. & in illa Abulen. supra
adducta 5. parte. capit. 7. numero undecimo ad secundum
quæ sunt omnino videnda, & in vna Salernitana,
quæ sic ait, *Non potest ordinarius statuere aliquod sti-*
pendium, etiam minimum examinadoribus deputatis in
Synodo pro concursu parochialium, & si Synodus
diocesana secus statuerit, decretum esset irritum &
nullum.

Et hoc idem t̄ videtur velle d. Concilium pro- 375
vinciale Mediolane. *5. d. vers. examinis causa. vbi sic*
dicitur: *Examinis causa occasione, nihil quicquam, ne*
minimum quidem, neque vero post accipiant, aliquo
sciunt, &c.

Quod est t̄ conforme iuri antiquo, tum quia cum 376
ex provisionibus, & collationibus beneficiorum, non
possit aliquid accipi vilo modo, nec sportulæ, vt su-
pra diximus *parte precedenti, d. ca. 1. a numero septua-*
gesimo quinto, ita nec ex examinibus, quæ sunt præ-
paratoria ad provisionem, facit capitulū quando 24.
distinction. Tum, quia t̄ in iudiciis Ecclesiasticis. 377
prohibentur sportulæ, ex cap. cum ab omni. fin. de vita
& honestate clericorum. vt statim dicam, & dicti

examinatores sunt quodammodo iudices, Suarez de religion. tractat. 3. libro 4. capitulo vigesimo secundo, numero 17.

378 Ex quibus cessat ratio in contrarium adducta, & recte possunt examinatores cogi hoc munus gratis subire, cum sit munus publicum, & a S. Concilio Tridentino inductum, facit dictum capitulum finale, de vita & honestate clericorum, & capitulum statutum, de re scriptis, in sexto.

379 Poterit tamen Episcopus, si sponte velit, aliquid primum, seu stipendium eis de suo dare, hoc enim nullibi videtur prohibitum.

380 Et multo minus possunt Episcopi, seu eorum vicarii assistentes examinibus, cum examinatores aliquid accipere, seu sportulas, ex huiusmodi examinibus, primo ex allegatis dicti cap. 1. precedent. parti. a dicti num. 75. quia cum non possint aliquid accipere, seu sportulas, ex prouisionibus, & collationibus beneficiorum, ita etiam non possunt accipere ex examinibus, quæ sunt preparatoria ad prouisionem, vt dixi.

381 Item, quia accipere sportulas, seu propinas iudices Ecclesiasticos, est contra ius canonicum, vt tenet Ioan. Andreas, & Abb. n. 9. & 10. & alij in d. c. cum ab omni. si. de vita & honestate clericorum. per illum textum gloss. in clem. statutum. verb. ex iurisdictione. de elect. & ibi Bonifacius num. 45. Neuzanis in Sylua nuptiali. in tit. iudic. pro communi. numer. 97. Grauatius ad Vestrum in praxi, lib. 7. cap. 1. numer. 31. & communiter Dd. vt inquit ipse Abbas ibi, Angelus in summa, verb. index. §. 15. Syluest. eodem verb. index. l. 1. §. 8. & 10. Armilla eodem num. 6. Roman. singulari 180. & Corsetus in suis singularibus. verb. sportula. maxime in Episcopis seu ordinariis, qui habet redditus sui Episcopatus, seu Ecclesiæ, vt subeant onera omnia, & officium, quod eis incumbit, propriis oportet explere stipendiis, Cofinas in pragmatica sanction. tit. de elect. §. & vt omnia. verb. scripserunt. Sardus de alimentis, lit. 1. quest. 64. num. 1. & 2. Et Episcopi ideo possident Episcopatum redditus, vt suo sumptu iustitiam ministrare faciant. Segura de Aualos in directorio iudicum Ecclesiasticorum. part. cap. 14. numer. 39. Suarez de religion. l. rom. tract. 3. lib. 4. cap. 20. num. 15. quidquid in ordinariis aliquid dicant, vt per Cardinalem in d. Clem. statutum, v. 4.

382 Et quando demus valere consuetudinem in contrarium, nempe exigendi sportulas, seu propinas, vt tenet Speculator l. par. tit. de salariis, num. 9. & 13. Vestrius supra num. 13. & sequuntur Segura de Aualos d. cap. 14. num. 36. Flores quest. 8. §. 4. numer. 8. & Pater Molina de iustitia. l. rom. tract. 2. disput. 84. & videtur tenere Cerola in praxi Episcopali. l. par. verb. trigesima. dicens, hodie indifferenter videri obseruari in curiis spiritualibus accipi quotam litis, seu sportulas pro munere iudicandi, & 2. parte, verbo, delegatos, dicens, sic se habere consuetudinem, & communem vsum, omnes delegatos sumere propinas pro quolibet actu, imò trigessimam pro decretis, & sic vidisse praticari, & c. & verbo, Episcopi, §. 16. vbi ait, quod licet Afflictus in constitutionibus iudicariis, notab. 3. numero quarto dicat Episcopum, seu vicarium, non posse accipere duos ducatos, vel aliquid pro actu pro ferenda sententia, nec valere consuetudinem in contrarium, & ita se consuluisset Archiepiscopo Neapolitano, tamen videt ipse Cerola obseruari oppositum ubique. In quo tamen contrarium, quod non valeat talis consuetudo, tenet Abbas vbi supra numero decimo, per

illum textum gloss. & Bonifacius supra. Romanus, & Corsetus Colmas, verb. consuetudinis. Neuzanis §. ampliatione. & Syluester vbi supra, & Felinus in cap. ad Apostolicam de simon. num. 2. ad fin. dicentes communem. Tamen ratio in proposito non est, aut vix esse potest consuetudo præscripta, cum ad summum inieperit à tempore Concilij Tridentini, ex quo introducta sunt huiusmodi examina, & concursus.

Et consuetudo, in qua sunt Episcopi, & eorum prouisores exigendi aliquas sportulas, si est proprie consuetudo, vt quia viget in aliquo Regno, seu prouincia, vniuersimode debet esse ad minus quadraginta annorum, vt sit præscripta, prout debet esse contra ius canonicum, ex cap. fin. de consuetudin. vbi notant Dd. præcipue Rochus section. tertia, numero 35. & sequenti.

Si vero non est proprie consuetudo, sed præscriptio, vt quia non viget, nisi in vno Episcopatu, ad tradita per relatos supra quinta parte cap. 4. numero 73. vel esto viget in Regno, vel Prouincia, est difformis, quia in vno Episcopatu exigitur quantitas, & in alio alia, & in alio alia, & c. (Nam ratio consuetudo non inducitur ex actibus difformibus, seu in his, quæ vario modo obseruata fuerunt, Bartolus in leg. 2. num. 22. ff. solut. matrimon. Aymon consil. 96. nu. 5. & 134. num. 20. & 313. num. 4. Menoch. consil. 8. nu. 17. volum. 1. Rota decisi. 338. num. 3. par. 1. & decisi. 19. nu. 6. & decisi. 72. num. 28. & 29. par. 2. diuersorum.) Tunc debet esse immemorialis cum resistat ius commune, & non adsit titulus, ex cap. 1. de prescriptionibus. in 6.

Ultra quod stando in primo fundamento nulla consuetudo, etiam immemorialis excusaret, cum sit materia, seu species simoniæ, ex adductis d. cap. 1. precedentis partis, a num. 75. & Suarez de relig. tractat. 3. lib. 4. c. 48. & c. 29. sub nu. 3. quamuis valere consuetudinem in his, quæ prohibentur, vt simoniaca iure humano, velit Villar del patronado de Calatayud. 4. par. §. 3. n. 36. & Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 3. n. 31. 49. 58. 59. & 62.

Ex dicto decreto Concilij videtur plane prohiberi examinatores, quicquid datur occasione examinibus, siue ante, siue post, etiam gratuito, & liberaliter, & ad captandam beneuolentiam, & etiam si sit modicum, quicquid dicat Cerola prima parte verb. parochia, §. secundo, dubio 11. & 2. p. verb. dimissorie. §. 7. & Petrus Ledesma supra, id enim recte potest prohiberi à Concilio, tanquam vitium simoniæ, propter ordinem ad beneficium, estque simonia, quia prohibita à iure positio, iuxta dicta supra l. parte cap. 2. a num. 8. Suarez de religion. l. rom. tract. 3. lib. 4. cap. 7. num. 4.

Pro conclusione ratio & summa huius capituli, & 394 materia, operæ pretium duxi hic ponere, quæ de examine per concursum habentur in Concilio prouinciali Bononiensi. primo supra allegato facto ab illustrissimo, doctissimo, & pientissimo Cardinali Paleoto primo Archiepiscopo Bononiensi. Anno Domini 1586. & Romæ à S. Congregat. Concilij Illustrissimorum Cardinalium approbato, vt in eiusdem præfatione dicitur, & habetur ad finem illius, his verbis: Superiora omnia Synodi huius prouincialis decreta recognita, & approbata fuerunt à Sacra Congregatione Concilij Tridentini. Hieronym. Cardinal. Matthæus. Ibi enim continentur omnia fere, quæ à nobis tradita sunt (ex quo summo opere confirmantur) sumpta, ex ipso Concilio Tridentino, & eius mente,

mente; & ex declarationibus S. Congregationis, & traditur forma in huiusmodi examinibus, & cursibus servanda.

Quod Concil. ita habetur in dicta Archiepiscopi Bononien. par. 4. de examine per concursum. Ex omnibus Ecclesiasticis functionibus, cum illa, quæ in Sacramentorum administratione, ac morbis animarum curandis versantur, ceteris utilitate, mysterio, ac potestate vi præstare censeantur, merito sacrum Concilium priusquam huiusmodi munera aliquibus committantur, de illorum meritis diligentius, ac maturius deliberandum duxit. Nam si in secularibus certaminibus, non iis, qui aut nobilitate, aut divitiis, aut ornatu splendido antecellunt, palma brevique decerni solet: sed iis, qui pugna, aut cursu ceteros superant: sic in sacra hac, spiritualique militia, non eos belli Duces, aut castrorum præfectos designandos, Concilium statuit, qui sponte currentes pugnent, quasi incertam, ac veluti ærem verberantes, sed qui collato cum aliis morum, & doctrinæ prælo, se illis prudentia, scientia, ac bonitate præstantiores ostenderint. Hinc igitur quamvis sapienter admodum eodem fuerit Concilio sancitum, ut illi ad parochiales Ecclesias tantum admittantur qui initio ante per concursum examine, ceteris digniores fuerint renunciati. Quoniam tamen multa frequenter ad hoc saluberrimum Synodi consilium impediendum, aut implacandum, à nonnullis obrudi solent: Synodus nostra provincialis, ut difficultates huiusmodi, seu callida multorum inventa prorsus amoveantur, hæc quæ sequuntur, ex eiusdem Tridentini Concilii sententia subiicienda esse decrevit.

De edicto proponendo.

IN primis enim quoties vacare parochialem aliquam Ecclesiam contigerit, tunc mandata habita nomina vacationis parochialis, edictum per Episcopum, vel eius vicarium generalem vel vultus cathedralis, & vacantis Ecclesie, aliisq; publicis locis, si videbitur, proponi, in eoque omnes convocari, qui se post decem dies ab afflictionis tempore, examini per concursum subicere voluerint, hac forma, videlicet.

Forma edicti.

VAcante parochiali Ecclesia, S. N. nostre diocesis, cupientes eidem de idoneo providere Rectore, atq; sacri Concilii Tridentini decreta pro viribus Deo adiuvante exequi, tenore præsentium requirimus, & monemus primo, secundo, tertio, & peremptorio omnes, & singulos presbyteros, & clericos volentes ad examen per concursum faciendum se præsentare, ac omnes volentes clericos ad id aptos nominare quatenus infra decem dies proxime futuros à die executionis præsentis edicti computandos, debeant in actis notari, & inscripti. N. nostre Curie describi facere eorum nomina, cognomina, ætatem, & patriam, ad effectum, ut de eorum natalibus, vita, moribus, & aliis rebus ad vacantein Ecclesiam gubernandam opportunis, iuxta decreta dicti sacri Concilii inquiri, & transacto constituto tempore examinari possint. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

De quibus beneficiis edictum sit proponendum per concursum.

Hoc edictum non ad dignitates canonicatus, aut beneficia simplicia pertinet, nec ad beneficia regularia

qua regularibus conferri consueverunt, neque ad permutationes beneficiorum, neque ad Ecclesias iuris patronatus laicorum, nisi aliter in ipsa fundatione tantum existeret. At ubi Ecclesia parochialis iuris patronatus Ecclesiastici fuerit, aut etiam partim Ecclesiastici, partim laicorum, etiam si pro duabus partibus ad laicos pertineret, & pro una tantum ad Ecclesiasticum, erit edictum proponendum, debetque Episcopus cum nominatis à patrono Ecclesiastico salios etiam clericos ad concursum admittere, nisi in institutione, aut fundatione aliter tantum esset, tunc enim tantum debet presentatus examinari circa concursum, & approbati ab Ordinario, etiam si institutioni, & fundationi repugnaret.

A quibus proponendum.

Proterea edictum hoc ab aliis Episcopis inferioribus non est proponendum, nisi omnimodam iurisdictionem Episcopalem habere, nec ali cui subderentur, sed immediate sedi Apostolicæ subiecti essent, ac nullius diocesis censerentur, propriumque territorium haberent, cum facultate congregandi Synodum, quam antea etiam coegissent, & in ea examinatores elegerent. Tunc enim in collatione parochialium, tum edictum, tum alia, quæ ab Episcopis servari debent, erunt & ab ipsis observanda.

Quando edictum proponendum.

Non aliter licebit Episcopo diem examinis ad alium terminum progare, nisi qui descripti sunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præfinito tempore ad concursum accesserint: siue etiam, si in tempore quidē sed obtulerint, sed legitima aliqua causa, ne ad concursum accederent, impediti fuerint, nam tunc poterit Episcopus usque ad alios decem dies terminum prorogare.

At si nullus intra priorem terminum se obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit: tunc aliud edictum erit proponendum, cuius termino elapso, si nemo se exhibeat, aut ex oblati nullus idoneus inveniatur, tunc omisso edicto, atque concursu, præcedente tamen examine, alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit necessarium proponere, aut propositum prorogare, si infra terminum unus tantum se exhibuerit, nam de eo solo periculum erit faciendum.

De venientibus ad examen.

Porro, qui ad examen sunt accessuri, ea quæ in edicto constituta sunt, ad vnguem observare debebunt, ac saltem per tres dies ante examinis faciendi terminum per se, vel per alios dare nomina, cognomina, ætatem, & patriam: docereque de natalibus, & moribus, aliisque necessariis, tum præsentare se in habitu, tonsura, ac rotius corporis compositione congruenti, paratosque in primis ad peritiam suam declarandam in legendo, exponendo, respondendo, concionando, atque etiam in cantu firmo, si videbitur.

De examinadoribus.

Item, examinadores, modo plures pro Ecclesiarum condicione, modo pauciores, non tamen infra tres ab E-

Episcopo conuocentur, qui in Synodo diocesana sint delecti, & qualitatibus à Trid. Conci. requisitis præditi, ac præstito iuramento, nihil se prorsus occasione huius examinationis ante, vel post accepturum, sub penis ab eodem Concilio constitutis. Quos quidem Synodus nostra biduo saltem ante diem examinationis, de Ecclesia vacantis, atque examinandorum qualitatibus ab Ordinario admoneri mandat, ut maturius de tota re deliberare possint: cauentes tamen sub penis arbitrio Ordinarii infligendis, ne quemquam ex descriptis, à die, quo edictum propositum fuit edocere de examinibus habendis, vel exercere audeant.

De ratione examinandi.

Nec vero uniformis examinandi ratio illis erit præscribenda, sed pro varia Ecclesiarum conditione, prudenti eorum arbitrio relinquenda, cum ad insigniores Ecclesias per graviora certamina clericos ascendere æquum esse videatur.

Illud tamen nostra Synodus obseruandum esse ducit, ut cum plures se obtulerint examinandos, illi, qui prius nomina dederint primi ad examen admittantur, aut si ita expediat, omnes simul coram examinadoribus conuocentur, ut de unoquoque coram examinadoribus periculum fiat, ac si ex re magis videatur, liceat singulis examinadoribus aliquid interrogare, ea semper ratione seruata, ut inter examinandos, quanta fieri poterit æqualitas obseruetur, & super eadem re, & per eandem interrogationes singuli examinentur, & omnis collusio, siue instructio præcedens amoueatur sub periurij periculo.

Quod quidem & in patronatu laicorum, ubi plures sunt presentati, erit retinendum, nam & concursus fieri inter ipsos presentati tantum, & ex pluribus presentatis digniorem eligere oportebit: at si unus tantum fuerit legitime presentatus, illum quoque subiici examini necesse erit, sed non per concursum.

De votis examinandorum.

Peracto examine licebit examinadoribus aliquam inter se de illorum conditionibus, & peritiis, seu imperitiis in examine cognita, in morem colloquij tractare: certum tamen illorum iudicium, constansque determinatio non à verbis palam prolatis, sed à secreta suffragiorum per albas fabas, & nigras decisione pendebit: ita tamen, ut nec etiam priuatas illas sermocinationes cuiquam sub pœna arbitrio Ordinarii infligenda liceat propalare.

Suffragiis delectis, si plures approbati fuerint, in patronatu quidem Ecclesiastico ad patronum spectabit gratificatio, si institutio ad ipsum Episcopum, non autem ad inferiorem spectet. In aliis vero eligeret Episcopus digniorem ex renunciatis, nec à reiectione examinadoris licebit appellare, sed bene à mala electione Episcopi, verum appellatio interim non suspendet executionem.

De collatione beneficiorum, & institutione.

His absolutis collatio Ecclesie, & institutio erit facienda ab eo, ad quem spectat: & si fuerit benefi-

cium, iuris patronatus Ecclesiastici, quod vacauerit in mense reservato, institutio spectabit ad Papam, facta ei attestazione examinationis per concursum, & dignioris ab Episcopo electi.

CAP. III.

De forma seruanda in prouisione beneficiorum simplicium.

SUMMARIA.

Agendum de forma seruanda in prouisione beneficiorum simplicium. n. 1.

In prouisione beneficiorum simplicium spectantium ad liberam collationem Ordinarium, etiam inferiorum Episcopo nulla specialis forma à iure præscripta reperitur. n. 2. nec in collationibus beneficiorum requiritur citatio, aut vocatio etiam per edictum. n. 3. Nec de iure requiritur concursus, sed sufficit, ut is, cui prouidetur, sit idoneus.

In beneficiis simplicibus presentatis, seu electi vel nominati à quibusvis Ecclesiasticis personis, non debent institui, neque confirmari, nec admitti etiam præteriti cuiusvis privilegij, vel consuetudinis, nisi prius fuerint ab Ordinario examinati, & idonei reperi, n. 5. Et si institutio ad inferiores Episcopo pertineat, nempe ex fundatione ante Concilium aut immemoriali, que non tolluntur per Concilium, presentati debent prius ab Episcopo examinari, & approbari, alias institutio erit nulla. n. 6. & in presentatis patronis laicis. n. 7. & 8.

Vbi institutio ad Episcopum pertinet in presentatis à patronis laicis, quos Episcopus, si velit, potest examinare, non requiritur examen necessarium ex Concilio, c. 13. l. 7. Quod solum loquitur in presentatis à personis Ecclesiasticis, ac videtur etiam procedere in iure patronatus mixto. n. 9. In quibus datur forma, ex quo, cum examen procedere debeat, datur consequenter ordo, qui inducit formam, qua non seruata, actus est nullus. numero. 10. & seq. ubi ponitur decisio Rotæ, quamvis aliis in terminis statuti Romæ, statuentis, quod ante executionem sententiæ fiat certum monitorium, & sic dantis ordinem, sit resolutum executionem aliter factam, non esse nullam. n. 12. quod impugnatur. n. 14.

Improbatur quod ait Flaminius Parisius decreta Concilij omnia habere decretum irritans, ex constitutione Pij IV. super eius confirmatione. n. 13.

Cum dicta examinatio & approbatio requiratur pro forma, non poterit omitti, quantumvis presentatus sit notorie idoneus.

Videtur iam cessare decisio Caputæ. 367. p. 2. Episcopum non posse examini denno subicere pro beneficio simplici presentatum à clericis, quem iam examinauerat, quando illum promouit ad sacros ordines. n. 16. & nu. 17. adducitur quedam declaratio S. Congregat. que tamen decisio posset hodie procedere in presentatis à patronis laicis, quando institutio ad Episcopum pertinet. Et etiam in presentatis ab Ecclesiasticis quoad literaturam. n. 18.

Supradicta doctrina confirmatur, & declaratur ex declarationibus S. Congregationis positis. numero decimonono.

Actum

- 1 Actum est de forma seruanda in prouisione parochialium, & beneficiorum curatorum, nunc agendum erit de forma seruanda in prouisione beneficiorum simplicium.
- 2 De quo dico primo, quod in prouisione beneficiorum simplicium spectantium ad liberam collationem Ordinariorum etiam inferiorum Episcopo nulla specialis forma à iure præscripta reperitur.
- 3 Nec in collationibus beneficiorum requiritur citatio, aut vocatio etiam per edictum, glossa in c. fin. de electi. in 6. verb. obseruari. Franch. in c. constitutus. 2. nu. 12 de appellationib. Prob. ad Monach. in c. licet Episc. de præben. in 6. n. 2. Sarnen. in reg. de infirmis. q. 18. ad si. Flores q. 3. a. n. 54. & Rota dec. 309. n. 2. p. 1. diuer.
- 4 Nec de iure in eorum collatione requiritur concursus, sed sufficit ut is, cui prouidetur, sit idoneus, iuxta glossam in cap. monasterium. 16. q. ultim. & in cap. tertio de iure patron. verb. qui maioribus. vbi Abbas numero 11. Decius consil. 12. numero 2. cum aliis. Ita in Calagurritana reductionis motus proprii, 29. Martij 1591. coram D. Seraphino, vbi quod ita sapissime Rota resoluit, ut per Caputaquen. decif. 69. libro 1 in manuscrip. & Crescen. 12. de concep. præben. & post hæc tradit Gonçal. ad reg. mensum. gl. 6. a. n. 242.
- 5 Dico secundo, quod in beneficiis simplicibus præsentati, seu electi, vel nominati a quibusvis Ecclesiasticis personis etiam Apostolicæ Sedis Nuntiis non debent institui, neque confirmari, nec admitti, etiam prætextu cuiusvis priuilegij, vel consuetudinis etiam immemoralis, nisi prius fuerint ab Ordinariis examinati, & idonei reperti. Nec appellationis remedio vllus se tueri potest, quo minus examen subire teneatur, ut in S. Concil. Trid. sess. 7. de reformat. cap. 13. quod tamen male seruatur in hoc Episcopatu Abulen. Et si institutio ad inferiores Episcopos pertineat, (nempe, ex fundatione ante Concilium, aut immemoriali, quæ non tolluntur per Concilium session. 14. de reformation. cap. 12. quod solum loquitur de iuribus patronatus de nouo erigendis, ut censuit S. Congregatio, nec per caput sequens, quod solum tollit priuilegium, non autem fundationem, nec immemorabilem, vel eadem Sacra Congregatio censuit) præsentati debent prius ab Episcopo examinari, & approbari, aliàs institutio ab inferioribus facta erit nulla, ut in eodem Concilio sess. 25. de reformat. cap. nono, vers. ad hæc. de quo supra cap. præceden. n. 243.
- 7 Quod vltimum videtur quod procedere etiam in præsentatis à patronis laicis, cum Concilium dicto vers. ad hæc generaliter & indistincte loquatur. Nisi dicas, Concilium ibi ex illis verbis, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, referre se quoad beneficia patronata simplicia ad dictum cap. 13. & quoad curata ad c. 18. sess. 24. ut dictum est c. præced. num. 244. ac id eo quoad beneficia simplicia, intelligendum esse, iuxta terminos dicti cap. 13. Sed potest responderi, illam relationem fieri quoad formam & modum examinationis. (At ubi institutio ad Episcopum pertinet in præsentatis à patronis laicis, quos Episcopus, si velit, potest examinare, ex dicto vers. ad hæc. non requiritur examen necessarium, ex d. cap. 13. quod solum loquitur in præsentatis, seu electis, vel nominatis à personis Ecclesiasticis. Ac videtur etiam procedere in iure patronatus mixto, ad dicta c. præced. a. nu. 278.) in quibus datur forma, ex quo, cum examen præcedere debeat, datur consequenter ordo, qui inducit formam, qua non seruata, actus est nullus, Felinus

2 Tom.

in cap. cum dilecta. de rescrip. nu. 6. vers. sextum signum Brun. in tract. de forma. tit. quatenus censetur datum aliquid pro forma. Cacheran. decisio. Pedemontana. 65. num. 14. cum Neuiz. cons. 87. num. 13. Mandos. reg. 24. q. 3. n. 9. & fuit dictum in Tolertana professionis 27. Februarij 1595. coram D. Pamphilio supra adducta præcedenti cap. dub. 21. num. 330. & ita tenuit Rota in vna Calagurrit. beneficij de Archua, 7. Maij 1584. coram Sanctissimo, ut in decisione sequenti. Tenuerunt Domini, receptionem non suffragari Ioanni ex declaratione S. Congregationis. Non obstat, quod decretum S. Concilij Tridentini non annullat, quia imò annullat, ex quo cum examen præcedere debeat, c. 13. sess. 7. datur consequenter, quoniam ordo inducit formam, qua non seruata actus est nullus ex Bruno, qui reliques cumulat de forma, tit. quatenus censetur datum aliquid de forma, fol. 4. concl. 15. Non obstat, quod hæc forma sit ad effectum, qui hic adest, ex quo hodie Urbina potest examinari, quia cum receptio huiusmodi, presertim facta à beneficio constituto in extremis, non esset bona, interim alteri fuit ius quesitum per Ordinarij prouisionem, duobus enim indigebat Ioannes, receptione, & examine, vnum ergo sine alio sibi suffragari non potuit. I. si hæredi plures. de condit. instit. Non obstat, quod per ipsum non steterit, quia imò nunquam se obtulit examinandum, sed prætendebat, non esse necessarium examen, & quando Vicarius mandauit Petrum, & Martinum examinari, appellauit ipse ab hoc decreto, non autem obtulit se examinari.

Quamuis alias in vna Romana Vincæ, 5. Maij, 1589. coram D. Orano fuerit resolutum, quod licet per statum Roma statuatur, quod ante executionem sententia fiat certum monitorium, tamen executio aliter facta non est nulla, cum non procedat ulterius annullando actum in contrarium factum. Dd. in l. non dubium. C. de legib. non obstante decreto irritante, positio in confirmatione statutorum Romæ, nam illud non alterat naturam statutorum, sed operatur, quod non possint per inferiores reuocari, seu interpretari. c. dilecto. de præben. & positum in principio, & confirmatione, sine in fine, solum habet locum in illis statutis, quæ de iure communi sunt talia, vel ex quorum tenore talis expressio colligatur, quod inducat nullitatem. Abbas, Felin. & Ripa in c. cum accessissent. de constitut. Bruns. de forma statutorum, fol. 36. Ita ibi.

Ex quo obiter infertur, quod falsum videri, quod tradit El. Paris. de confidentia. q. 38. nu. 26. de resignatione beneficiorum, lib. 4. q. 9. nu. 28. quem post hæc sequitur Gonzalez ad regul. mensum. gloss. 15. numer. 37. decreta Concilij omnia habere decretum irritans, ex constitutione Pij IV. super eius confirmatione, dicens, ita omnes tenere, & fuisse resolutum in Rota, in vna Seguntina vnionis coram D. Blancheto, 1. Iulij 1592. maxime, quod decretum irritans in d. confirmatione Concilij positum, videtur referri ad interpretationes, & statuta super ipsius decretis facta, quæ ibi inhibentur.

Sed cum in terminis dicti statuti Romæ detur ordo, ex quo monitorium præcedere debet executionem sententiæ, qui inducit formam, iuxta dicta, verius videtur executionem aliter factam esse nullam, etiam si statutum non procedat ulterius annullando.

Vnde cum dict. examinatio, & approbatio, de qua numero 5 & 6. requiratur pro forma, non poterit omitti, quantumuis præsentatus sit notorie idoneus, iuxta dicta supra 6. par. c. 2. à numero 275. & cap. præced. num. 102. & facit declaratio 8 infra adducta nu. 19.

S

- Et videtur iam cessare decisio Caputaquen. 367. par. 2. ubi fuit resolutum, Episcopum non posse examini denuo subiicere pro beneficio simplici presentatum à clericis, quem iam examinauerat, quando illum promouit ad sacros ordines, sed teneri illum instituere absque nouo examine, ex c. accepimus. de arate
- 17 & qual. Ex t. quo aliàs S. Congregatio de anno 1573. respondit Patauino, & Hispalen. quod Episcopus non potest examinare promotos à suo prædecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, quod si ipsemet Episcopus aliquos minus idoneos ordinauerit, eos suspendere debet. De quo vide Nauarrum conf. 8. de priuilegiis. González gl. 4. a. n. 85.
- 18 Quæ tamen decisio f. Caputaquen. posset hodie procedere in presentatis à patronis laicis, quando institutio ad Episcopum pertinet, cum in eis non requiratur tunc examen pro forma, ut dixi, & etiam in presentatis ab Ecclesiasticis, quoad literaturam, luxta declarationes S. Congregationis Concilij adductas 6. p. c. 2. num. 234. ubi etiam examen erat pro forma
- 19 Et supradicta doctrina confirmatur, & declaratur ex seqq. declarationibus S. Congregationis super dictum cap. 13. & dist. cap. 9. Prima, an approbatio facienda ab Episcopo, etiam si institutio pertineat ad inferiores iuxta formam cap. 4. sess. 25. & cap. 13. sess. 7. debeat fieri etiam in beneficiis, quorum institutio pertineat ad Episcopos, aut monachos. Congregatio censuit, etiam in istis beneficiis debere fieri. Secunda. Adeo verum est, quod in beneficiis iuris patronatus examen ab Episcopo fieri debet, quod procedit, etiam si inferiores institutores haberent iuris dictionem ordinariam in clericos ad dicta beneficia presentatos, & comprehenduntur Abbates, Commendatarii, & quicunque inferiores qualibet exemptione muniti etiam si ordinariam iurisdictionem haberent in locis beneficiorum, & ordinarij institutorum sint, ut in eos omnem iurisdictionem habeant, aliàs irritam esse institutionem. Tertia. In beneficiis simplicibus, quæ non sunt de iure patronatus, sed sunt ad collationem inferiorum, examen Episcopi non est necessarium. Quarta. Congregatio censuit, dictam approbationem non requiri in beneficiis simplicibus, quorum collatio libere pertinet ad inferiores. Quinta. Super dict. capitulo 13. non comprehenditur in hoc decreto Ecclesia collegiata, cuius canonicatum collatio libere spectat ad Capitulum. Sexta, ibi: Non instituatur, nec confirmetur. Congregatio censuit, hoc non procedere in Ecclesiis electiuis. Septima. Qui admittuntur in Ecclesiis patrimonialibus, siue receptiuis, tam numeratis, quam non numeratis, ad beneficia seruitoria non possunt admitti, nisi prauo examine, & approbatione Episcopi, iuxta hoc decretum. Concordat alia declaratio Calagurritana adducta c. præced. numero 183. Octaua. In illis Ecclesiis, in quibus occurrente vacatione canonicatus ad illum presentare debeat, & ab inferiori institui antiquior portionarius, ad portionem antiquior beneficiatus, ad beneficium antiquior expectans, censuit Congregatio, non sufficere aliquem examinatum, & approbatum fuisse ab Episcopo, quando admissus fuit ad expectandum, iuxta dispositionem huius decreti, sed necessarium esse in quolibet ascensu nouum examen. Ita etiam fuit resolutum iuxta hanc resolutionem per Rotam in causa Calagurritana beneficij de Hornillos, 12. Oct. 1587. coram D. Pamphilio. Et in alia Calagurritana ascendendi, 28. Iun. 1599. coram D. Seraphino, ut per González gl. 34. n. 74. Nona. Si institutio legitime pertinet ad inferiorem, ita ut non dependeat ab aliquo iure patro-

natus, quod per Concilium sublatum est, c. 9. sess. 25. præsentatio soli Episcopo facienda est ad effectum examinationis duntaxat, non attenta, quacunque consuetudine immemoriali contraria, prout hic (ancitum est. Decima. Compostellana. Illustriss. & Reuerendissime D. quidam Archidiaconi, & forsam alij Dignitates obtinentes præstant in eorum districtibus posse instituere ad presentationem patronorum, tam clericorum, quam laicorum, allegantes immemorialia, & quia hoc videtur contra Concil. sess. 14. c. 13. ubi disponitur, ut non liceat patrono cuiusvis priuilegy prætextu, aliquem ad beneficia iuris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario presentare cum decreto irritante, & a nullatino, ideo queritur primo, an huiusmodi institutiones factæ ab Archidiaconis & aliis minoribus sustineantur vigore immemorialis, attento, quod cum Concilium tollat priuilegium, multo magis videtur tollere immemoriam, quæ inducit solum priuilegium præscriptum. Congr. Concilij respondit institutiones Archidiaconis, & aliis inferioribus ex immemoriali, competentes non esse per Concilium sublatis. Secundo queritur, verum in casibus in quibus dicti Archidiaconi possunt instituere, possint id facere, non examinatis prius presentatis per Ordinarium, nam in hoc videtur prouiso expressa Concilij, sess. 7. c. 13. ubi disponitur, ut presentati ad quauis beneficia Ecclesiastica, à quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam sedis Apostolica Nuntiis, non instituantur, nisi fuerint à locorum Ordinariis examinati, & idonei reperti cum derogatione cuiuscunque priuilegy, & immemorialis. Et idem statuitur in Concil. sess. 25. capitulo 9. ver. ad hæc liceat. & Congregatio tam resolut hoc seruandum esse in quibusvis beneficiis, & in Ecclesiis patrimonialibus, ita ut quatenus concernant curam animarum, seruetur etiam forma, capitulo 18. sess. 24. ut in copia, quæ datur. Congregatio Concilij respondit, Si de simplicibus beneficiis agatur, presentatos absque prauo examine Episcopi institui non posse, iuxta c. 13. sess. 7. si autem de parochialibus, seruandam esse formam capitis 18. sess. 24. Tercio, Posito, quod supradicta facere possint, an interim quod probant immemoriam R. Archiep. possint & debeat exercere iurisdictionem circa præmissa. Quod videtur, quia cum Reuerendissimus D. Archiepiscopus habeat fundatam suam intentionem de iure, nec inferiores ostendant priuilegium per se sufficiens, vel quod saltem præter legum præscriptionem titulum, sed allegent solum immemoriam, donec probetur dicta immemorialis, non impeditur iurisdictioni ordinarij, ut est tex. in capitulo cum personæ. §. fin. de priuileg. in 6. Congregatio Concilij respondit, non videri Archidiaconos spoliandos sua quasi possessione, donec probent immemoriam, quatenus institutiones dependant à patronatibus validis, qui non sint de reuocatis per Concilium, potest tamen ordinarius compellere patronos, ut titulum patronatus ostendant, quo valido reperto, ad examen presentatum admittat, ut postea, si fuerit approbatus, Archidiaconis pro recipienda ab eis institutione presentetur. Vndecima. Regien. præpositura S. Chirini sub Leone, & Clemente Papis fuit erecta in collegiatam cum duodecim canonicis instituta, tam ex introitus dictæ præposituræ, quam etiam aliarum Ecclesiarum, et à Rom. Pontif. unitarum, quæ ad liberam ordinarij spectabant collationem: prædicta vero præpositura erat iuris patronatus Domicellorum oppidi, in qua erectione fuit per eosdem Papas concessum ius patronatus dictorum canonicorum, maiori numero dictorum Domicellorum, & institutio canonicorum ipsimet canonicis nullo requisito, nec interueniente ordinarij consensu. Modo ad questionem de iure patronatus huius Ecclesiæ collegiatae, an institutio

institutio canonicorum, qui presentantur à patronis, pertinent ad canonicos ipsos, ut pretendunt, ex privilegio, an ad ordinarium, cum ex cap. 9. l. 25 huiusmodi privilegia sint abrogata, & ex cap. 13. l. 14. ad ordinarium spectet, cessante omni privilegio: quoniam ius patronatus hoc non est de illis, quæ reuocata sunt, d. c. 9. & fuit concessum ex lege expressa, ut institutio fieret ab ipsis canonicis. Congregatio censuit, hoc ius constitutionis non esse à Concilio sublatum, sed saluum adhuc manere, ex cap. 13. l. 6 & dict. c. 9. Si tamen de simplicibus beneficiis agatur, presentatos non posse institui à canonicis, priusquam fuerint ab Episcopo examinati, & idonei reperi, ut decretum est d. c. 13. & d. cap. 9. Si vero de parochialibus Ecclesiis agatur, seruandam esse formam examinationis, quæ prescribitur l. 24. capit. 18. Duodecima. Congregatio Concilii censuit, presentationem Episcopo faciendam esse quoad effectum examinationis dumtaxat, nec opus esse ut edicta proponantur ab Episcopo de viribus iuris patronatus, & c. Deinde, si controversia fuerit circa illud, dilucidato, & approbato iure patronatus, Episcopus debet remittere ad inferiorem pro institutione, sed si presentatus fuerit illegitimus, inferior cognoscat de validitate, & invaliditate dispensationis, etiamsi esset presentatus ad beneficium curatum, ex cap. 18. l. 24. Decimatercia. Episcopus cum examinatis non agit, nisi de vita, moribus, & doctrina, & etate. Decimaquarta. Congregatio censuit, Episcopum debere admittere examen eius, qui est presentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram eodem Episcopo, facta tamen per Episcopum protestatione de iuribus suis, & sine eorum præiudicio, vel committere alteri Episcopo viciniori. Decimaquinta. Congregatio censuit, cognitionem validitatis & invaliditatis iuris patronatus controuersi ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, quibus habent institui pertinere, secus vero, si huiusmodi inferiores ordinariæ, & in loco habuerint iurisdictionem. Decimafexta. Congregatio censuit pertinere edictorum, siue citationum ad vocandos oppositores relaxationem, quæ fieri debeat in presentationibus patronorum, edicta ponere ante institutionem iuris patronatus, ad eos, ad quos ante Concilium spectabat, cum de his nihil per Concilium fuisset dispositum. Decimaseptima. Super dictum caput 9. ibi: Irrita sit & inanis: non sufficit, quod presentatus fuerit alias examinatus, & approbatus ab alio ordinario, ad beneficium curatum.

CAP. IV.

De forma edicti, seu vocationis in institutione facta.

SUMMARIÆ:

In institutione presentati seruanda est forma cap. fin. de elect. in 6. Vnde institutio facta non proposito edicto est nulla, nam illud cap. etiam in institutione procedit, num. 1. & procedit etiam in canonicatibus, & præbendis, absque simplicibus beneficiis, numer. 2. & num. 3. ponitur decisio Rota, & numero 4. allegantur alie decisiones, & numero 5. & 6. adducuntur resolutiones Rota.

In edicto debet assignari terminus competens & peremptorius. n. 7.

2. Tom.

Non sufficit citatio generalis per edictum, quando sunt alij patroni certi, sed debent specialiter & nominatim citari, aliter institutio est nulla. n. 8. & 9. ubi ponuntur resolutiones Rota.

Prædicta resolutio non procedit, ubi esset consuetudo in contrarium. n. 10. & seq. ubi ponitur resolutio Rota. Et cum non sit contrarius, sed contra communem opinionem, sufficeret decennalis iuris. & in his partibus non est in usu specialiter citare alios patronos, licet sint certi, sed solum sit citatio generalis per edictum. numero 13.

Quamuis Doctores dicant, post terminum edicti non esse quem admittendum, seu audiendum etiam re integræ, id est, institutione non sequuta, tamen contrarium seruatur, nam ante institutionem semper admittuntur qui presentantur ab aliis patronis, seu pretendunt habere ius, numero 14. quod non videtur contra ius, ex quo in edictis non dicitur, quod post terminum illius non admittentur, sed proceduntur in causa. numero 15.

An quando institutio est facta in contradictorio iudicio, seu sententia lata super ea faciendâ, causa sit appellabilis. Resoluitur institutionem presentati factam pendente appellatione per alteram interpositam à sententia ordinarij, & possessionem subsequantem, & etiam possessionem à presentato instituto captam, pendente appellatione iudiciali interposita ab institutione facta in sententia, esse attentatam, à numero 16. & adducuntur variae resolutiones & decisiones Rota, & numero 20. respondetur doctrina Lambertini, quod loquitur quando institutio fuit facta extrajudicialiter & sine contradictore, & c. & numero 26. improbantur Zualllos & Azuendo contrarium tenentes.

Non est curandū de stylo contrario, seu consuetudine, quæ in aliquibus Episcopalibus seruatur, nam non est toleratus, sed admissus, sed per superiores reuocantur rariquam attentata. nu. 27. sicut etiam non est curandum de stylo tribunalis iudicis metropolitani, Salmantice residentis, qui semper dat executoriâ suæ sententiæ, quando est confirmatoria primæ ordinarij. numero 28.

Si illa consuetudo exequendi sententiâ, & mittendi in possessionem capellaniam, seu beneficij, cum, in cuius fauorem lata est, reuera statet, & de ea constaret, cessarent attentata. numer. 29. & idem esset si ante statuto, seu constitutione Synodali id statueret, seu prohibente appellationem respectu effectus suspensiu. numero 30. ubi ponitur decisio Rota, & declaratur numero seq.

Prædicta resolutio procedit etiam quando plures sunt presentati ab vno patrono, vel equali patronorum suffragio, nam cum tunc Episcopus teneatur digniorem instituere, dignior prætermisus poterit ab eo appellare. numero 32. quamuis contrarium teneant aliqui. numero 33. Et quamuis à gratificatione Episcopi, quando sunt æque digni, non detur appellatio, numero 34.

Præterea in institutione presentati seruanda est forma cap. fin. de elect. in 6. Vnde institutio facta non proposito edicto, iuxta d. c. fin. est nulla, nam illud etiam in institutione procedit, ut post glossam ibi notant Ioan. And. Dominic. Fran. & alij, Lapis allegatione 8. numer. 4. & ibi Mandos. litera V. dicens communem, & ita seruari, Rochus de iure patron. verb. honorificum. quæst. 2. num. 5. & quæst. 38. numer. 69.

S 2

Lamber. qui dicit communem 2. p. 2. lib. 9. 6. artic. 2. 4. 12. & 16. qui per totam illam questionem videndus est de hoc. Hieronymus Gabriel consil. 199. n. 2. lib. 1. & Flores de Mena 7. 3. n. 55. Aym. consil. 63. n. 2. & notissime Perez de Lara de annuer. & capell. lib. 2. c. 10. n. 32. & 39.

2 Et procedit etiam in canonicis, & praebeendis, aliisque simplicibus beneficiis, ut ibi notant Io. Andr. Dominicus & Anchar. & Gabr. supra, & Lara num. 40.

3 Et est etiam decisio Guidoboni 55. in manuscriptis, ubi habetur, quod institutio presentati facta non servata forma d. c. fi. est nulla, quia semper tantum est, quod dictum c. fin. habet locum etiam in presentatione, & non tenetur decisio Bellamer. 620. tamen, quod per presentationem factam ordinario, etiam ante institutionem suis questum ius parti, quod non tollitur per provisionem Pape. Et quamvis institutio subsequuta fuerit nulla propter non servatam formam d. c. fi. presentatio tamen facta firma manet, Lamb. sup. art. 17. & sic imperatio facta à Papa de dicto beneficio, non facta mentione dictae presentationis, & institutionis alterius est nulla. Hac

4 Guidobonus. Cuius concordat decisio Crescen. ultim. de iure patron. Caputaquen. 37. par. 2. & Cota 387. in miscellaneis manuscriptis. Est etiam decisio Putei 484. libro 2. Lara sup. num. 41. Et facit decisio in causa Ofsen. canonicatus 1. Febr. 1593. relata supra 5. p. cap. 4. n. 141.

5 Unde in vna à Lucana capellanæ 13. Maij. 1553. coram D. Augustino fuit resolutum, institutionem factam eadem die, qua fuit facta presentatio, non tribuere titulum coloratum, quia est contra decretum d. c. fin. iuncta gl. i. in fi. & ibi Domin. & Franc. & dictum fuit, quod alius fuit idem resolutum coram Achille in alia Lucana.

6 Et quod institutio facta non præmissis edictis, & sic non servata forma tradita in d. c. fi. est nulla, & nullum ius tribuit, fuit dictum in vna Salamantina capellanæ del Voto 3. Iunij, 1585. sup. adducta 6. p. c. 9. n. 13.

7 & vide dicta 5. p. c. 5. n. 99. Et in edicto debet assignari terminus competens & peremptorius. ut in d. c. fi. & ibi Dd. Lamb. sup. art. 21. Perez de Lara à n. 44. Rota in decisionibus relatis n. seq. & 9.

8 Et non sufficit citatio generalis per edictum, quando sunt alij patroni certi, sed debent specialiter & nominatim citari, alias institutio est nulla, d. c. fin. ubi Dd. Perez de Lara sup. n. 42. & 43. Ut in vna Foroliuina iuris patronatus, & 8. Februarij 1599. coram Domino Lancelloto, in qua fuit resolutum, Petrum presentatum fuisse in tempore, quia presentatio fuit facta infra quadrimensem, quod competit patronis laicis ad presentandum, c. unico. de iure patron. libro 6. Et quamvis potuerit iudex abbreviare terminum, iuxta c. fin. de elect. in 6. Rochus verb. honorificum numero 5. ita ut post terminum edicti, & institutionem primi presentati non sint amplius audiendi alij patroni, & pro illa vice ius presentandi amiserint, Rochus supra, Lambertinus 2. parte, 2. lib. questio. 1. articulo secundo, tamen in hoc erat servanda forma dicti capit. fin. qua habet locum in presentatione, & institutione, ut ibi notant gl. & Dd. communiter, Puteus decis. 306. libro 1. Guidobonus 55. Aymon consilio 63. numero secundo, alias institutio est nulla, cum habeat decretum irritans, Lambert. supra questio. sexta, articulo 12. hic autem non fuisse servatam formam dicti capit. fin. apparet ex eo, quia patroni non fuerunt citati, prout requirit textus ibi, vacationem autem huiusmodi. Et secundo, quando sunt certi, non sufficit generalis citatio, sed debent specialiter citari, a-

lias institutio est nulla. Lambert. d. quest. 6. artic. 11. & 13. Nec ob stare, quod patroni non erant certi, quia satis erant certi apud vicarium, à quo rogati prius fuerant, ut eius fratrem presentarent, prout colligitur ex auctentatione, de qua in processu. Addebat unus ex Dominis, quod ad hoc sufficiebat, quod potuisset habere certitudinem per inquisitionem, & de facili scribi potuisset. Et movebatur ex his, qua dixit Ancharanus dict. cap. fin. vers. & pondera. quem sequitur Geminianus ibi. Secundo non fuit servata forma dicti capit. fin. quia non fuit servatus terminus competens. Licet enim non declaratur, quot dierum esset talis terminus, tamen trium dierum fere in continenti post vacationem est nimis brevis, & non competens, &c. Et 26. Aprilis eiusdem anni coram eodem Domino Lancelloto, Domini steterunt in decisionibus, ex duobus fundamentis consideratis in decisione. Primo, quia patroni non fuerunt nominatim citati, prout requirit capit. fin. de electio. in 6. Sufficit enim ad hunc effectum, ut ibi notat Anchar. quod non sint penitus incerti, nam si per inquisitionem possit haberi certitudo, ut inquirere, quis sit haeres talis, vel quis possideat, non valet citatio generalis, sicut etiam, quod certi dicantur, qui verisimiliter scribi possunt, tradit Lambert. 2. parte, 2. lib. quest. sexta, articulo duodecimo. Et facit decisio 387. part. 1. diuerforum. & ista scientia sufficit, si adsit in presentato, vel in presentante, vel in institvente, Lambert. d. artic. 12. numero 8. Neque ob stare, quod scientia respectu Elisabethae non iuvet alios comparatos, ut per Franch. d. cap. fin. num. 9. vers. quarto queritur, quia in specie Franchum reprobat Lambert. supra art. 20. & 28. qui dicit Ioan. Andream tutius fuisse loquutum, quia in d. c. firmitur institutio, ideo si est nulla, ipso facto non citato uno de certis, non potest pro parte valere & pro parte non, quia est actus indivisibilis, & ea, qua afferit Francus, & Baldus, dicit procedere in actibus divisibilibus, &c. Nec ob stare stylum, qui vi adversans iuri communi esset alio modo probandus, & saltem, quod fuerit in iudicio contradictorio obrenatum, ut in iuribus vulgaribus. Placuit etiam secundum fundamentum de nimia temporis brevitate, &c.

Prædicta resolutio nullo modo procedit, ubi esset consuetudo in contrarium, Lambert. dict. questio. sexta, articulo 14. Aymon d. consil. 63. num. 2. Puteus decis. 306. lib. 1. ubi quod allegans talem consuetudinem, ex quo erat contra communem opinionem, debebat illam probare, quidquid dicat Egidi. d. decis. 620. & Rota in vna Lamascen. beneficij, 21. Iunij 1596. coram domino meo Corduba, in qua fuit resolutum, quod licet institutio presentati debeat fieri praevis edictis, c. fi. de elect. in 6. termini tamen assignatio commissae est arbitrio iudicis, gl. ibi. verb. competenti. & stante usu illius regionis potest fieri institutio sine edictorum praefixione, ad tradita per Lambert. lib. 2. part. 2. quest. 6. art. 14.

Et cum ista consuetudo seu stylus non sit contra ius clarum, quidquid velit Rota in dicto Foroliuina. 26. April. sed contra communem opinionem, ut dicit Puteus dict. decisio. 306. & contra decisiones Rotæ, sufficeret decennalis ad tradita in cap. fin. de consuetudine, & supra quinta parte, capit. quarto à numero nonagesimo septimo 1. tomo. Puteus decisio 241. libro tertio. Et in his partibus, præcipue, in hoc Episcopatu Abulensi, non est in usu specialiter citare alios patronos, licet sint certi, sed solum fit citatio generalis per edictum.

Et quamvis Doctores dicant post terminum edicti non esse quem admittendum, seu audiendum,

dum, etiam re integra, id est, institutione non sequuta, Oldrad. consil. 3. Felin. in capitulo cum Beroldus. numero 13. de re iudicata. Rochus verb. honorificum. numero 5. & verb. competens. numero 51. Lamber. dicta questio. 6. articulo. 26. & 28. qui ait, post tempus edicti non esse quem admittendum etiam re integra, ignorantem tamen, vel impeditum, admittendum esse lapso termino edicti, re tamen integra, id est, institutione non sequuta: tamen contrarium feruatur, nam ante institutionem semper admittuntur, qui presentantur ab aliis patronis, seu presentantur habere ius, & quod non videtur contra ius, ex quo in edictis non dicitur, quod post terminum illius non admittentur, sed quod procedetur in causa, & sicut acta in absentia, seu in stratis. Et quod transacto edicti termino, ante institutionem tamen, poterit patronus comparere, & presentare, inquit Perez de Lara libro 2. capitulo 9. numero 47. & 50. citans Felinum, Rochum, & Lambertinum supra, qui tamen id non dicunt, sed potius contrarium, ut sup.

16 Sed hic offert & se difficultas, an quando institutio est facta in contradictorio iudicio, seu sententia lata super ea faciendae, causa sit appellabilis, in qua resolutiue dicendum est, institutionem presentati factam, pendente appellatione per alterum interposita a sententia Ordinarii, & possessionem subsequutam, & etiam possessionem a presentato instituto captam pendente appellatione iudiciali, interposita ab institutione facta in sententia, esse attentatam, Ioan. Andreas, Lapus, Dominicus, numero 7. & Francus supra in capitulo avaricia. de election. in sexta, & tenuit Rota in pluribus causis, & signanter in vna Neapolitana capellaniae de mense Decembris, 1562. coram Domino Oradino, & in Calagurritana beneficii, 7. Maij, 1574. coram Domino Blancheto, & in alia Calagurritana portionis de Amarita, 27. Iunij, 1575. coram Domino Canturio, quae est 2. par. diversorum. decisio. 6. & in vna Lucana plebis, seu parochialis, 8. Iunij, 1571. coram Domino Lancelloto, seu Binarino, ut in decisione sequenti.

18 Domini dixerunt, possessionem esse attentatam, quia captam appellatione pendente. Non obstat, quod Ordinarius processerit tanquam executor deputatus in confirmatione donationis, quia hoc non procedit, quando assumit partes iudicis. Felin. cap. final. de praesumptionibus. & pronuntiauit parte citata, institutionem faciendam. Non obstat, quod attentata, deserta appellatione non sint reuocanda, quia hoc tollitur ex facto, cum appellatio non sit deserta, & in appellatione apostoli sine dati, & terminus presentationis non sit elapsus, & etiam per Papam prorogatus. Minus facit, quod passus fueris procedi in negotio principali, quia cum non constet, quod scierit possessionem captam, non potest induci aliqua remissio attentatorum. Minus facit allegatum capitulum Concilij Tridentini, quia loquitur in relatione faciendae, ab examinatore, quae non potest suspendi per appellationem, quo minus fiat institutio, secus in casu isto, in quo agitur de iure patronatus, & institutione facta vigore illius, & non relationis. Non obstat noua promissio, quia ultra hoc appellans habet anteriorem nouam promissionem, sed quidquid sit, non potuit vigore nouae promissionis capere possessionem, alias incidit in penas extraneas. Iulij Tertij contra capientes possessionem literis non expedit.

19 Et tradit recte Lancellotus de attentatis 2. part. 2. Tom.

cap. 4. numero 614. & 627. & cap. 12. in presentatione. numero 79. & praesertim limitatione 40. & 49. ubi respondet cap. constitutus. 2. de appellationibus. quod loquitur in appellatione extra iudiciali, ut etiam intelligunt Ioann. Andreas, Lapus, Dominicus. & Francus supra, & Cuchus in institutionibus. maior. lib. 4. tit. 4. n. 67.

Et similiter cum Rota in dicta Neapolitana respondet idem Lancellotus doctrinae Lambertini de iure patronatus. 2. part. 2. lib. questio. 11. articulo. 5. numero. 2. dum dicit, institutum posse pendente appellatione ab institutione capere possessionem, quia est quid facti, & effectus consecutus institutionis, quod eius lectura est corrupta, & loquitur quando institutio non habet vim diffinitivae, sed fuit facta extra iudicialiter, & sine contradictore, ut aperte colligitur ex his, quae ipse dicit numero praecedenti, in fine, quo casu appellatio tanquam interloquutoria non debet facere attentata, ut pro regula firmavit d. c. 12. 1. limitation.

Et idem etiam tradit Brederodius in tractat. de appellationibus. 1. parte. a quibus actibus. tit. 20. versicul. ab institutione presentati. pagin. 419. & Marcus Antonius Genuensis in praxi Archiepiscopali Curiae Neapolitanae, cap. sexagesimo primo, numero decimo nono, dicens, receptum in dicta Curia Archiepiscopali Neapolitana, & ubi post sententiam est faciendae institutio, seu collatio, tenet Azuvedo in Curia Pisana, lib. 2. cap. 4. numero. 14. & nouissime Perez de Lara libro 2. c. 11. a num. 1.

Et nouissime in vna Aurien. & parochialis, prima Iulij, anno 1596. coram Domino Penna fuit resolutum, quod quando institutio facta est in contradictorio iudicio, & per sententiam, tunc causa est appellabilis, ex Lancelloto, dict. n. 79. & dict. limitatione 49. & quod appellatione pendente, capta possessio est sequestranda, maxime, quia fuit capta infra decem dies datos ad appellandum, Casar de Graffio dec. 108. n. 5. de appellationibus.

Et in alia & Aurien. Parochialis quarta die Decembris, 1598. coram Domino Lancelloto fuit resolutum, constare de attentatis, & possessionem sequestrandam, fuit enim facta institutio, & possessio capta post appellationem, &c.

Et ita fuit etiam resolutum in vna Compustellana parochialis de Bayona 9. die Decembris, anno 1592. coram Domino Penna, ut in sequenti decisione videri potest.

Dubitaui, an mandatum de manutenendo, alias Alphonsi Lasso concessum esset reuocandum, vel confirmandum, & licet causa saepe proposita propter multas obsecrationes insertas per informantes, non potuerit capi resolutio. In ista parte fuit conclusum, mandatum fuisse reuocandum, & possessionem sequestrandam, nam cum possessio Alphonsi esset capta appellatione pendente, non erat manutenibilis, cap. non solum. de appellationibus, lib. 6. cum ibi notatis, quod procedit, quamuis esset capta auctoritate Ordinarii instituentis, ad late tradita per Modernum, de attentatis, parte 2. capit. quarto, dum. 627.

Nec refragatur decisio nona Antonij Augustini, lib. 1. nam eo casu constabat de consuetudine exequendi sententias, quae in casu proposito, ex deducis pro parte Alphonsi, non videbatur Dominis probata, quae cessante, licet Ordinarius procedat iudicialiter, pendente tamen appellatione absque vitio attentatorum non potest capi possessio. Antonius Augustinus in epitome, tit. ut lite pendente, numero 22. Quod habet etiam locum, licet

Ordinarius non sit in lite, sed tantum ea controuertere inter presentatos à diuersis paronijs, vt aperte constat per eundem modernum Lancellotum supra relatum, de attentatis parte 2. capit. 4. num. 618. & sequenti. & quauis etiam possessio foret vacans, Putius dec. 35. incip. processus. tit. de iudic.

Satis enim est ad causandum attentata, si possessio capiat in infra terminum ad appellandum, licet nulla adhuc appellatio sit interposita, vt fuit decisa coram me in vna Nolana capellania, die 3. Martij, 1589.

Nec obstat, quod in propofita facti specie non erat appellatum à mala electione & grauanime. Quo casu à Concilio Tridentino, & constitutione Pij V. aduenitur appellatio, sed erat appellatum ab inualiditate presentationis ex defectu potestatis Gregorij, vnus ex presentibus, unde appellatio non poterat suspendere, nec retardare possessionem, Decius in capitulo constitutis, el. 2. numero 12. de appellationibus Lambertinus de iure patronatus libro 2. parte 2. art. 5. quaest. 11. numero 2. quia licet in facto id potuisset admitti, adhuc quidam ex dominis referebat, in eisdem terminis fuisse contrarium decisa in Rota die 10. Iunij, 1575. in vna Camoren. beneficij coram Cora, ubi fuerat facta distinctio inter appellationem iudicalem, qua suspendit, & extrajudicalem, qua non operatur suspensionem, in quibus terminis procedunt supradictae doctrinae. Vnde cum hic adesset iudicialis appellatio processum suspendens, possessio fuit attentata. Guidobonus decif. 104. & fuit resolutum in vna Calagurritana beneficij, die 7. Maij, 1574. coram D. Blancheto, & ideo non potuit esse manutenibilis, sed sequestranda, & videndum de bono iure in negotio principali.

25 Idem fuit resolutum in vna Pintiana iuris patronatus, 9. Martij, 1598. coram domino Corduba, vt in sequenti decisione.

Dixerunt Domini constare de attentatis, nam institutio fuit facta pendente termino ad appellandum, ac inde vt attentata venit reuocanda, capitulo non solum de appellationibus. in 6. cum vulgaribus. Modestus decif. 11. de pæbend. quod maxime locum habet, quando fuit iudicialiter processum, Calderinus consil. 1. vt lite pendente. Sarnen. decif. 31. & fuit dictum in Calagurritana de Amarita, 29. Iunij, 1575. coram Reuerendissimo Lauretano, & consequenter fuit etiam attentata possessio subsequuta, Guidobonus decif. 104. tradit Modernus de attentatis appellatione, limitatione 49. qua inde venit sequestranda. Cassadorus decif. 3. numero 6. de restitutione spoliatorum. Casan de Graf. decif. 2. de appellationibus. Anton. Augustin. in epitome, tit. de sequestratione ex officio. §. 3. & 6. Capuaquen. decif. 7. parte 1. & 157. parte 3. Putius decif. 414. libro secundo & saepe Rota tenuit. Neque obstat, quod opponebatur non constare de iure Canalicantium, quia ad hunc effectum requiritur notorietas non iuris, qua nec colorate impugnari possit, vel modo aliquo velari, Egidius decif. 173. qualis est que resultat ex re iudicata, vel confessione partis, Rota decif. tertia de restitutione spoliator. in nouis, Tams decif. 19. & fuit resolutum in Eugubina S. Petri de Vignate. 21. Iunij coram Domino Orano, & 4. Iulij 1597. coram me in alio sancta Agathe Gotorum ad caput fin. de cohabitatione clericorum.

Minus obstat, quod dicebatur, dictos dominos de Canalicantibus fuisse passos cognosci de meritis cause, nam ultra quod ex aduerso negatur, cum veretur in institutione facta pendente termino ad appellandum,

qua ex capite nullitatis reuocatur etiam post remissam, & item desertam, vt tenuit Rota coram Domino Decano, 7. Maij, 1574. in vna Calagurritana beneficij del Burgo, qua est diuersorum, 406. parte 1. relata etiam per Casarem de Graf. decif. 2. numero 9. de appellationibus, illud impedimentum obstat non debuit, cum causa attentatorum statim fuerit commissa.

Et post hæc tradit Gonzalez ad regul. de mensibus, glossa 9. in annotationibus, a numero 203. dicens, idem fuisse resolutum in Calagurritana beneficij, 18. Aprilis, 1603. coram Domino Lancelloto, & in alia Calagurritana de Ollauri, 28. Ianuarij, & 22. Martij, 1604.

Et prædicta f. resolutio, tenenda & practicanda est, quamuis contrarium teneat Zavallos in suis communibus contra communes. question. 693. numero 31. dicens, faciendam esse provisionem capellaniae, appellatione sprete, & in casu confirmationis, seu institutionis factæ in sententia, Azcu. ubi supra.

Nec curandum videtur f. de stylo contrario, seu consuetudine, qui in aliquibus Episcoparibus, & particulariter in hoc Abulen. seruatur, nam iste stylus, seu consuetudo non est toleratus, sed quoties recurritur ad superiores, reuocatur tanquam attentata, nisi forte, quando constat, appellatorem nullum ius habere, & Perez de Lara d. capitulo 11. numero 8. ait, quod cum fertur causa ad Regiam Cancellariam, prætextu violentiæ, iubentur reponi omnia in eo statu, quo erant tempore sententiæ prolationis, Si tamen ex actis appareat de notoria iniustitia appellantis, ex eo, quod non est deferendum appellationibus friuolis, capitulo cum appellationibus. de appellation. libro sexto, iudices Regij declarant vim non fieri in executione sententiæ, & collatione capellaniae.

Sicut etiam non videtur curandum de stylo tribus nalis iudicis Metropolitani Salmanticæ residentis, qui semper dat executorias suæ sententiæ, quando est confirmatoria primæ ordinarij, nam similiter per iudices appellationis ab eo interpositæ, reuocatur executio tanquam attentata.

Quamuis si illa consuetudo f. exequendi sententiæ, & mittendi in possessionem capellaniae seu beneficij, eum, in cuius fauorem lata est, reuera stare, & de ea recte constaret, cessarent attentata, vt per Antonium Augustinum dec. 9. lib. 1. quaest. 3. par. 1. lib. 1. diuersorum. 155. Lancellotum de attentatis. 2. par. c. 12. limitatione 48. & Rotam in d. Compustellana supra adducta. n. 24. & tradit post hæc Gonzalez sup. n. 21. & seq. & Perez de Lara sup. numer. 13. dicens, esse talem consuetudinem in consilio Archiepiscopi Tolletani.

Et idem esset stante f. statuto, seu constitutione synodali id statuentes, seu prohibente appellationem respectu effectus suspensui Lancellot. dicit. limitat. 48. & Rota in vna Pampilonen. parochialis de Illundam, 16. Iunij, 1597. coram D. Lita. his verbis: Domini tenuerunt, non esse locum sequestro, ea moti ratione, quia licet Ioannes fuerit immisus in possessionem beneficij, de quo agitur post appellationem interpositam pro parte Saluatoris, non tamen attentata dici potest immisio ad effectum apponendi sequestrum, stante constitutione synodali, qua prohibetur omnis appellatio respectu effectus suspensui. Anton. Augustin. decif. 115. libro 3. part. 3. diuersorum. Lancellot. part. 2. capitulo 12. limitat. 48. maxime, quia dicta constitutio facta fuit, ne interin

interim Ecclesia pateretur detrimentum in seruitio.

31 Et post hæc tradit † Gonzalez supra à num. 213. dicens huiusmodi statutum, seu constitutionem synodalem debere esse clarum, non autem dubium & turbidum, vt recte declarauit Rota in dicta Calagurritana de Olluari coram Domino Penna, 22. Martij 1604. circa quandam constitutionem synodalem Calagurritanam, decimoquarto titulo de institutionib. vt latius per eum ibi numero 216. & sequenti, & numero 218. ait, quod sufficeret tamen, si esset sublata appellatio per verba æquipollentia, vt per Lancell. dict. cap. 12. limitat. 8. numero quarto & quinto, & limitat. 53. numero sexagesimo tertio. Sed addit ipse Gonzalez ibi, numero 214. & 215. quod dictum statutum, aut constitutio debet esse Apostolica autoritate confirmatum, aut longo tempore obseruatum, nam alias non teneret, cum nullus alius præter Principem possit auferre appellationem, l. prima, §. interdum. ff. de quibus appellare non liceat. cap. quod super his, de maiori tate & obedient. cap. Pastoralis. 53. de appellatio. Francus in rubr. de appellat. numero vigesimo tertio, l. 13. ad fin. & ibi Gregorius verb. nungun juzgador, titulo vigesimo tertio partia 3. cum aliis adductis per Lancellot. dict. cap. duodecimo limitat. 8. ex numero 118. Quæ sententia mihi non placet, & reuera est contra Lancellot. dict. limitat. 48. & Rotam in decisionibus allegatis. vbi nõ requiritur talis confirmatio, aut obseruantia, quamuis enim appellatio non possit tolli per dispositionem hominis inferioris principis, ex allegatis per Gonzalez, bene tamen potest tolli per statutum in aliquo casu ex rationabili causa, vt in proposito ad Botreum, de synodo tertia parte. articulo primo, numero 62. & etiam potest tolli per fundamentum benefi-

cij, Lancellot. d. limitat. 8. numero 7. & Gonzalez supra numero 219.

Prædictaque resolutio † procedit etiam, quando plures sunt præsentati ab vno patrono, vel æquali patronorum suffragio, nam cum tunc Episcopus teneatur digniorem instituere, cap. tertio de iure patrona. cap. si forte. 63. distincti. Rochus verb. honorificum. question. decima sexta, Lambertus secunda part. 2. libro quasi. septima, articulo 26. & 3. p. 2. lib. quasi. 5. articulo 1. & 2. Gregorius Lopez l. quinta, titulo 15. parte prima, verb. digno. Perez de Lara d. libro secundo, cap. 2. à numero 34. Azor 2. r. lib. 6. c. 11. q. 14. & Vega in sum. 1. p. c. 36. casu 34. dignior prætermisus poterit ab eo appellare. Abbas in cap. cum autem, numero quinto de iure patronat. Lambert. d. articulo. 26. & d. art. secundo, qui pro contraria parte male citatur, nam quod ibi in fine, cum Decio consilio 129. ait, quod quamuis præferendus sit idonior ante factum, sed si idoneus fuerit institutus, tenebit institutio, non obstante quod alter sit idonior, procedit non appellante idoniori, &c. Azor supra & ita videtur seruari Rota, vt in Salamantina capellanæ adducta supra 7. p. c. 9. num. 11.

Quamuis contrarium † teneant Couar. in reg. peccatum. 2. par. 8. septimo numero quarto Didacus Perez in leg. 2. tit. 6. l. 1. or. dinamenti vers. notum & Ioan. Gut. canonie, question. lib. 2. cap. undecimo numero 13.

Et quamuis à gratificatione † Episcopi, quando sunt æque digni, non detur appellatio, Decius dict. cons. 129. numero primo & ita iudicauit Rota coram

Domino Brauo in vna Hispanen. beneficij, vt per Fulcum de visitat. l. 2. c. 10. numero tertio.

